

Års- och hållbarhetsredovisning 2017

Göteborg Energi AB är ett helägt dotterbolag till Göteborgs Stadshus AB, som ägs till 100 procent av Göteborgs Stad.

Styrelsen och verkställande direktören för Göteborg Energi AB, organisationsnummer 556362-6794 med säte i Göteborg, avger härmed följande årsredovisning för moderbolaget och koncernen avseende räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31.

Den legala årsredovisningen, inklusive förvaltningsberättelsen, som är reviderad omfattar sidorna 52–94.

Produktion: Newsroom AB.

Bilder: Maskot Bildbyrå, Lo Birgersson, Jeanette Larsson, Carl-Johan Engberg/Jens Lorensen, Marie Ullnert, Jesper Molin, Mats Bengtsson, Anders Bryngel, Mathias Bergeld, SBK Göteborg/ Tomorrow.

Tryck: Sandstens Tryckeri.

Papper: Omslag 200 g Scandia 2000 vit
Inlaga 130 g Scandia 2000 vit

Göteborg Energi AB • Box 53 • 401 20 Göteborg
Telefon 031-62 62 62 • www.goteborgenergi.se

Innehåll

Det här är Göteborg Energi.....	3
År 2017 i korthet.....	4
Byte vid rodret men kursen ligger fast.....	6
Vårt energisystem.....	10
Resan mot 2030.....	12
Jobbar med de långsiktiga lösningarna.....	14
Så påverkas vi av omvärlden.....	16

Hållbarhetsredovisning

Den hållbara staden.....	18
Forskning och utveckling.....	20
Vårt ansvar mot kunderna.....	22
Med hållbarhet som ledstjärna.....	24
Dialog med intressenter.....	26
Våra viktigaste hållbarhetsfrågor.....	28
Utvecklar staden tillsammans.....	30
Vårt ekologiska ansvar.....	32
Så arbetar vi för att nå miljömålen.....	38
Vårt sociala ansvar.....	40
Bekämpar fattigdomen i Göteborg.....	46
Vårt ekonomiska ansvar.....	48
GRI-index.....	50

Förvaltningsberättelse

Inledning.....	52
Koncernens verksamhet.....	54
Risker och riskhantering.....	56
Vi är en del av Göteborgs Stad.....	60
Tio år i sammandrag.....	62
Förväntad framtida utveckling.....	63
Förslag till vinstdisposition.....	63
Styrelse och revisor.....	64
Koncernledning.....	66
Koncernens struktur och styrning.....	67

Finansiella rapporter

Innehållsförteckning.....	68
Resultaträkningar.....	70
Balansräkningar.....	72
Rapport över förändring i eget kapital.....	74
Kassaflödesanalyser.....	75
Noter.....	76
Underskrifter.....	94
Revisionsberättelse.....	95
Granskningsrapport.....	97

GRI-appendix

Vägen till ett hållbart göteborgssamhälle.....	98
--	----

Det här är Göteborg Energi

Visste du att fjärrvärme kan frigöra massor av förnybar energi? Från industrier återvinner vi värme som annars hade gått förlorad och använder den för att värma våra hem. I Europa skulle återvunnen värme kunna ersätta alla andra former av uppvärmning. Det betyder att all kol, naturgas och olja, men också förnybar energi, som i dag värmer många europeiska städer, skulle kunna ersättas med återvunnen värme. Precis som i Göteborg.

Tack vare vår stads utmärkta fjärrvärmesystem fick vi, tillsammans med Göteborgs Stad, uppdraget att leda EU:s största samarbetsprojekt inom fjärrvärme någonsin, CELSIUS. Projektet fick under året EU-kommissionens främsta pris inom hållbar energi, men även flera andra internationella priser. Det gör oss förstås oerhört stolta men också mer målmedvetna. Vi siktar på att behålla ledartröjan och fortsätta vara bäst på att återvinna värme. Som tur är har vi världens bästa kunder som ställer samma krav på oss. Som våra kunder förtjänar de inget mindre.

Vi har försörjt Göteborg med energi i mer än 150 år. Med hållbarhet som ledstjärna tar vi ansvar för att också morgondagens goda energilösningar blir verklighet. Som Västsveriges ledande energiföretag erbjuder vi elhandel och elnät, fjärrvärme, fjärrkyla, gas, energitjänster och stadsfiber.

Vårt uppdrag

Göteborg Energis uppdrag består i att bedriva produktion, distribution och handel inom energiområdet. Med hög leveranssäkerhet förser vi våra kunder med prisvärda energilösningar.

Genom sitt ägande av bolaget vill Göteborgs Stad säkerställa att göteborgarna har tillgång till hållbara energilösningar och att omställningen mot ett klimatneutralt samhälle fortsätter. Detta i kombination med god stadsutveckling.

Vår vision

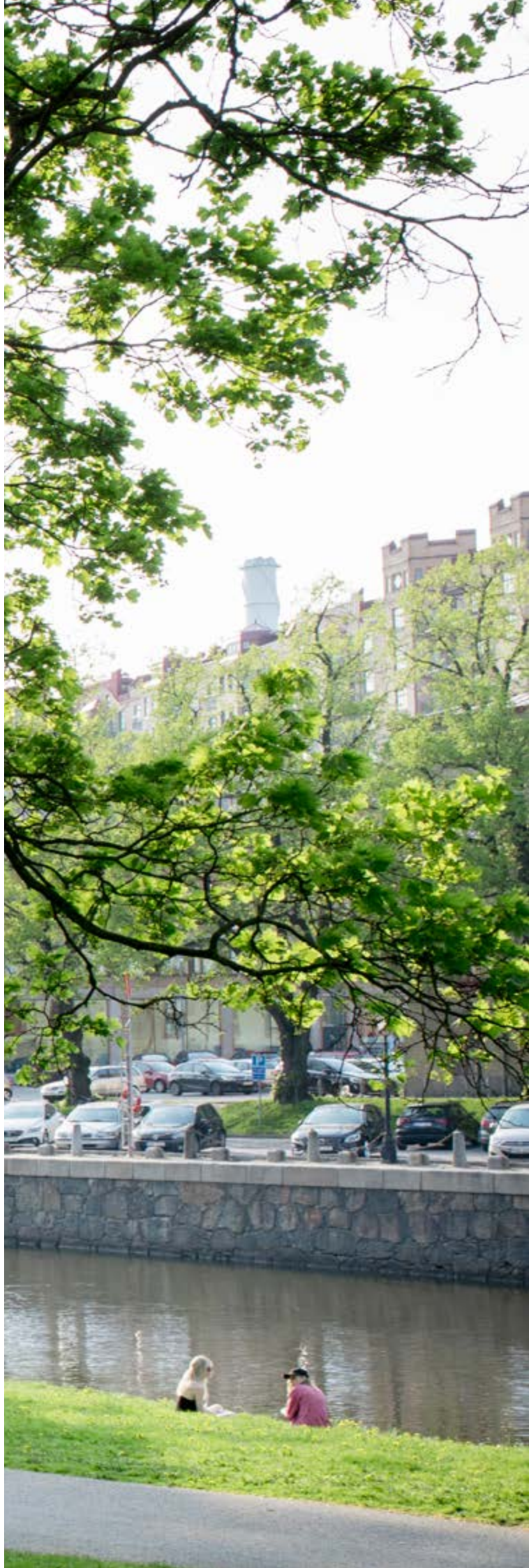
Ett hållbart göteborgssamhälle

Vår affärsidé

Vi är ett komplett energiföretag med stark miljöprofil som tillsammans med våra kunder skapar hållbara lösningar inom energi och stadsfiber

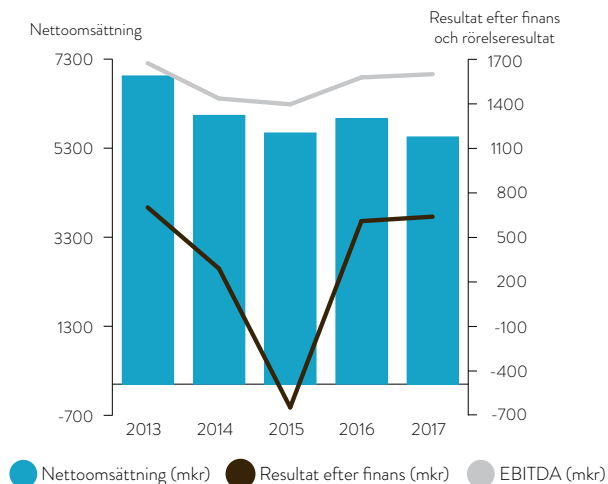
Våra kärnvärden

Ansvar – Hållbarhet – Utveckling

År 2017 i korthet

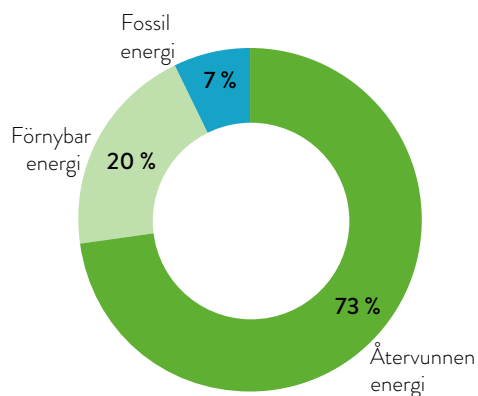
Omsättning och resultat

Vid årsskiftet 2017/2018 var vi 943 anställda. 34 procent av dessa är kvinnor och 66 procent är män.

Härifrån kommer fjärrvärmerna

inklusive fjärrvärme märkt Bra Miljöval

10,6 GWh

Sedan 2013 har vi har energieffektiviserat våra egna anläggningar och sparat 10,6 GWh. Det motsvarar den årliga energianvändningen för 13 ishallar.

90%

90 procent av vår fordonsflotta drivs av biogas eller el.

I år deltog 118 medarbetare i Cykelutmaningen och cyklade tillsammans 43 620 km.

Avyttringar
Under året har Skövde Biogas AB, Sävsjö Biogas AB och Partille Energi AB fått nya ägare.

Så långa är våra nät

91 636

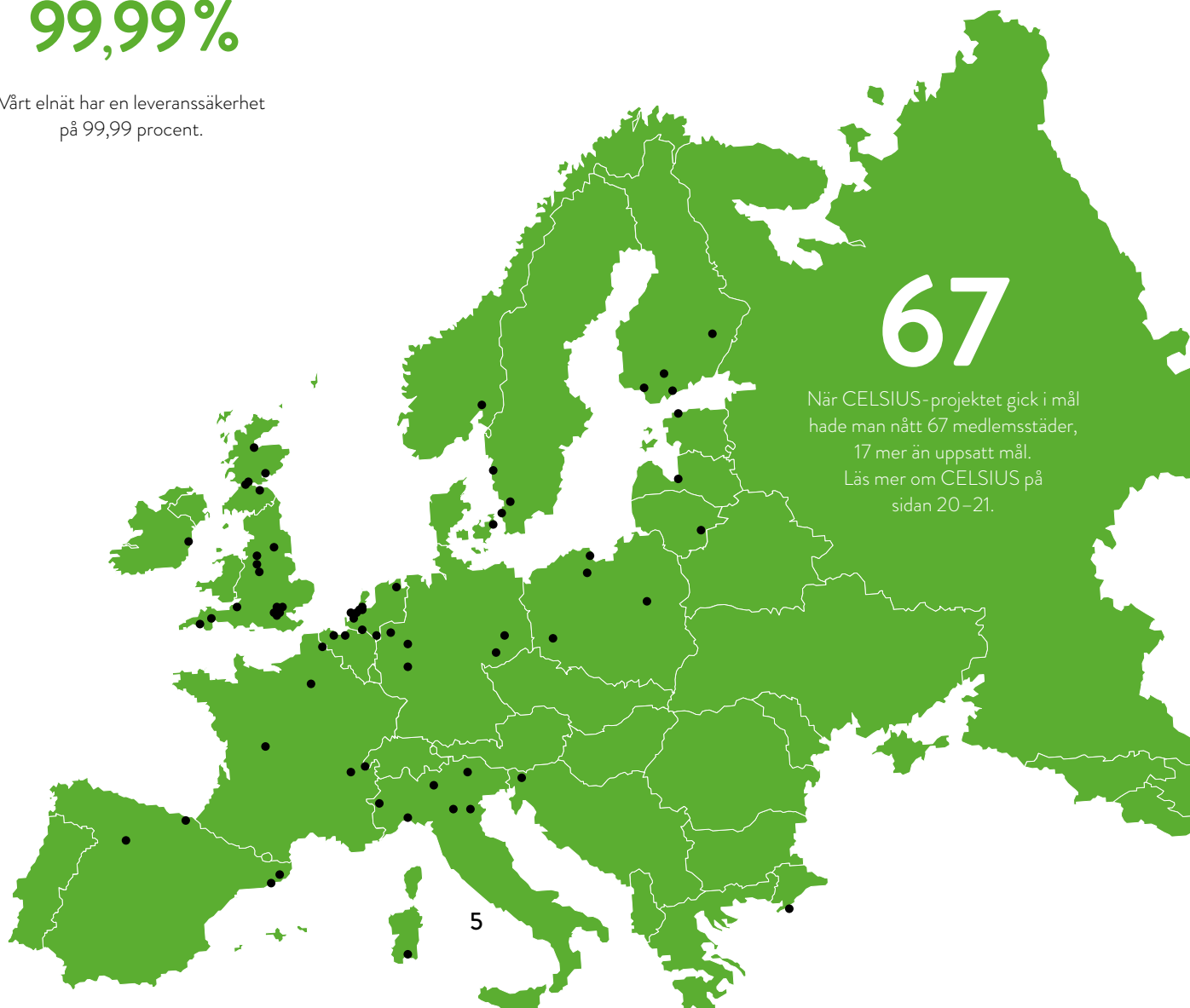
Vi har minskat våra lokala utsläpp med 91 636 ton koldioxid. Det motsvarar nästan 400 000 bilresor mellan Kiruna och Malmö.

Vid årsskiftet prenumererade 57 000 kunder på vår avbrottsinformation via sms och epost.

99,99%

Vårt elnät har en leveranssäkerhet på 99,99 procent.

Byte vid rodret men kursen ligger fast

Efter sex år som vd valde Lotta Brändström att lämna Göteborg Energi under hösten 2017. Alf Engqvist tog över rodret men kursen ligger fast. Fokus är stadsutvecklingen i ett Göteborg som växer så det knakar.

– Aldrig i modern tid har Göteborg stått inför en större expansion och utmaning än just nu. Och det påverkar vår verksamhet på många olika sätt. Riktning och mål är utstakade och nu handlar det om att kavla upp ärmarna och genomföra det vi har planerat, säger Alf Engqvist.

"Precis som energibranschen i stort har Göteborg Energi genomgått en omfattande förändringsresa."

Lotta Brändström

Ålder: 51 år

Familj: Man och tre döttrar

Bor: Lägenhet i centrala Göteborg

Fritid: Golf, resor och umgänge med goda vänner

V i ses i vd-rummet på Göteborg Energis huvudkontor i Gårda. Lotta Brändström har ägnat de senaste veckorna åt att rensa hyllor, pappershögar och mejlkorgar. En ny utmaning som biträdande affärsområdeschef på PEAB väntar. Alf Engqvist, som de senaste åren varit chef för Göteborg Energis distributionsverksamhet och en del av koncernens ledningsgrupp, är redo att ta över som tillförordnad vd*.

När vi slår oss ner för att prata både dåtid och framtid står det klart att Lotta och Alf är ett samtrimmat par. Det är inte lätt att få en syl i vädret och de fyller i varandras meningar när de berättar om en koncern som i dag står starkt rustad såväl organisatoriskt som ekonomiskt. Den största utmaningen för framtiden kan sammanfattas i ett ord – stadsutveckling.

En omfattande förändringsresa

Men låt oss först backa bandet något. Sex år har gått sedan Lotta Brändström påbörjade sin resa som vd.

Vilket bolag är Göteborg Energi i dag jämfört med när du klev ombord?

– Precis som energibranschen i stort har Göteborg Energi genomgått en omfattande förändringsresa. Vi har gått från fokus på produkter till fokus på nytta för våra kunder. Jag tycker vårt kundlöfte "vi gör det enkelt för dig att göra hållbara val" sammanfattar det på ett bra sätt. Tidigare mötte våra kunder oss genom en rad olika varumärken och det var inte alltid helt lätt att navigera bland våra olika produkter, tjänster och erbjudanden.

– Nu har vi kommit en bra bit på väg, inte minst genom den digitala utvecklingen. Vi är tillgängliga och försöker möta våra kunder i de kanaler de själva önskar oavsett om det är traditionell telefonsupport, på Facebook eller via vår chatt-funktion på webben. Men det handlar självklart inte bara om digital tillgänglighet. Det personliga mötet är minst lika viktigt. Vi finns på plats under stora event i staden som Göteborgsvarvet eller Kulturkalaset för att träffa göteborgarna och ta del av deras tankar och funderingar. Vi gör också riktade insatser till vissa kundgrupper. Under 2017 har vi till exempel fokuserat på att bjuda in bostadsrättsföreningar för att diskutera allt från vårt arbete med fossilfri fjärrvärme till solex eller laddinfrastruktur.

* Alf Engqvist tog över som tillförordnad vd i november 2017. Den 9 februari 2018 utsågs han av styrelsen till ny vd för Göteborg Energi.

Lotta Brändström går mot nya utmaningar och Alf Engqvist tar över rodret.

"Jag upplever också att vi har tagit en tydligare roll och position i stadens utveckling än vi gjorde tidigare."

Alf Engqvist

Ålder: 62 år

Familj: Fru och två utflugna barn

Bor: Villa i Smedseröd utanför Uddevalla

Fritid: Cykling och segling

Att Göteborg Energi fick ett nytt ägardirektiv 2013 har också betytt mycket för bolagets utveckling konstaterar Lotta.

– I ägardirektivet framgår tydligt att vårt fokus ska vara Göteborg och vår verksamhet här i staden. Därför har vi under mina år i bolaget avyttrat många av de verksamheter som legat utanför kommungränsen eller som inte haft en tydlig koppling till vår kärnverksamhet. Den resan är nu i stort sett avslutad och vi har fått kraft och resurser att ta oss an de utmaningar som ett växande Göteborg innebär.

– Jag upplever också att vi har tagit en tydligare roll och position i stadens utveckling än vi gjorde tidigare. Ambitionen att Göteborg ska växa med motsvarande ett nytt Halmstad var inte lika tydlig för sex år sedan men i dag är vi ett läge där vi tar oss framåt genom att samverka med stadens olika aktörer, beslutsfattare, byggherrar och inte minst tillsammans med våra kunder. Våra ägare vet vad de kan förvänta sig av oss och vad de själva vill med sitt energibolag vilket är väldigt positivt.

Starkt resultat trots "varmår"

För 2017 gör Göteborg Energi ett resultat på 640 miljoner kronor efter finansiella poster. Detta trots låga elpriser och varmt väder.

– Jag tycker faktiskt det är otroligt bra att vi under ett "varmår" kan leverera ett så starkt resultat samtidigt som vi har sänkt våra priser för andra året i rad. Det beror bland annat på att vi har jobbat hårt och systematiskt för att minska våra kostnader och skapa en långsiktigt stabil och hållbar ekonomi. Vi kommer från en tuff ekonomisk situation med ett antal satsningar och affärer som inte föll ut på det sätt vi ville. Att avveckla dessa har ibland varit en smärtsam process men resultatet är att vi nu står starka inför framtiden.

– De satsningar vi gör nu, inte minst inom vår forsknings- och utvecklingsverksamhet ska ha ett tydligt affärsfokus och vara till nytta för göteborgaren. Vårt engagemang i HSB Living Lab och energilagring i den nya hållbara bostadsrättsföreningen Viva som byggs av Riksbyggen är bra exempel på detta, säger Lotta.

Alf Engqvist har riktningen klar

Nu tas alltså skutan över av Alf Engqvist och även om vägen framåt kanske inte är spikrak så är riktningen klar.

– Jag tar självklart avstamp i den plattform som vi tillsammans har byggt upp. Nu gäller det att fokusera på framtiden och genomföra det vi har förutsatt oss inom stadsutvecklingen. Vi vet till exempel att all vår fjärrvärme ska vara fossilfri eller återvunnen år 2030 och vi jobbar som bäst på att konkretisera den färdplan som ska ta oss dit. När de nya stadsdelarna i centrala Göteborg växer fram ska det finnas möjlighet för boende och företag att ansluta sig till våra nät med fjärrvärme och fjärrkyla. Detta innebär omfattande investeringar i vår infrastruktur. Stadsutvecklingen under mark är en förutsättning för att staden ska kunna utvecklas ovan mark.

– Göteborg är inne i en stekhet högkonjunktur och att kunna rekrytera den kompetens vi behöver är en ödesfråga för oss. Därför lägger vi också extra krut på vårt arbetsgivarvarumärke, säger han.

Om ni ser tillbaka på 2017. Vilka har varit de viktigaste händelserna för Göteborg Energi?

– Det är självklart många olika saker men 2017 har varit året när vi slutförde våra strukturaffärer med avyttringar vilket skapar förutsättningar för allt som vi vill göra framöver. Vi har också gått i mål med vår outsourcing av IT-driften och kommit igång med flera större projekt som till exempel utbyggnaden av laddinfrastruktur i Göteborg. Vi har, i samarbete med våra kunder, genomfört klimatåtgärder i vår el- och fjärrvärmeproduktion som har minskat de lokala utsläppen av koldioxid med 91 636 ton, säger Lotta.

– Vi har också tagit ytterligare ett steg i vår resa mot ett gemensamt varumärke genom att på ett tydligt sätt integrera stadsfiber och vårt dotterbolag Gothnet i vår kommunikation, säger Lotta.

– En annan viktig fråga under året har varit vårt arbete med fjärrkyla. Fram till 2035 räknar vi med att investera 450 miljoner kronor i ny infrastruktur och produktion. Investeringen innebär i praktiken att vi bygger samman nätet till en "ringled" som tillgodoser behovet i hela Älvstaden. Kommunfullmäktige

har sagt ja till investeringen så nu är det bara att köra på, säger Alf Engqvist och fortsätter:

– Vi har också visat att vi kan driva ett internt effektiviseringsarbete som ger konkreta resultat. Vi har ökat våra reinvesteringar och förbättrat leveranssäkerheten genom att gräva ner delar av det elnät som fortfarande är luftburet.

– En mer allvarlig händelse var den dammexplosion som inträffade i en bränslesilo på Rya Hetvattencentral. Vi klarade oss från allvarliga personskador men olyckan visar att säkerhetsarbetet vad gäller vår arbetsmiljö alltid måste prioriteras och vi kommer att fortsätta det arbetet under 2018.

En händelse som göteborgarna inte kunnat missa var att den gamla Gasklockan i Gullbergsvass efter många turer monterades ner i början av 2017.

– Vi har jobbat med denna fråga sedan 1999 då vi fick det första rivningslov. Nu är den äntligen borta och pilgrimsfalkarna har hittat nya häckningsplatser. Jag ser Gasklockan lite som en symbol för det gamla Göteborg Energi. Och i en stad som utvecklas är det naturligt att det gamla får ge plats åt det nya, säger Lotta Brändström. ■

Vårt energisystem

Vi är övertygade om att en hållbar stad börjar i vår vardag. Där vill vi finnas och göra det enkelt för alla göteborgare att leva klimatsmart. Men för att staden ska fungera krävs ett hållbart, leveranssäkert och effektivt energisystem. Under gatorna döljer sig många mil med ledningar, rör och kablar som levererar ljus, kraft, värme, kyla och uppkoppling till hela Göteborg. Vi återvinner värmen från industrier och avfallsförbränning och nyttjar den till att värma våra hem och arbetsplatser.

Fjärrvärme

Fjärrvärmesystemet fungerar som ett blodomlopp där våra anläggningar Sävenäsverket, Rya kraftvärmeverk och Rosenlundsverket är hjärtat. Där pumpas varmt vatten ut genom ett långt nät av underjordiska ledningar. Vår fjärrvärme värmer 90 procent av flerbostadshusen i Göteborg, cirka 12 000 villor och otaliga industrier, kontor, affärer och andra offentliga byggnader. Nätet är 1 350 km långt och 93 procent av vår fjärrvärme kommer från återvunnen eller förnybar energi.

Elnät och elhandel

Vårt elnät är 9 000 km långt – längre än 400 Göteborgsvarv – och förser både Göteborg och Partille med energi. Vår leveranssäkerhet är en av landets högsta, 99,99 procent. Detta är möjligt tack vare att närmare 94 procent av nätet ligger under jord och därmed inte påverkas av oväder. All el som vi säljer till våra privatkunder har ursprungsgarantier från 100 procent förnybara energikällor. Vi producerar el i våra tre kraftvärmeverk; Sävenäs, Rya och Högsbo samt i våra vindkraftverk.

Gasnät och gashandel

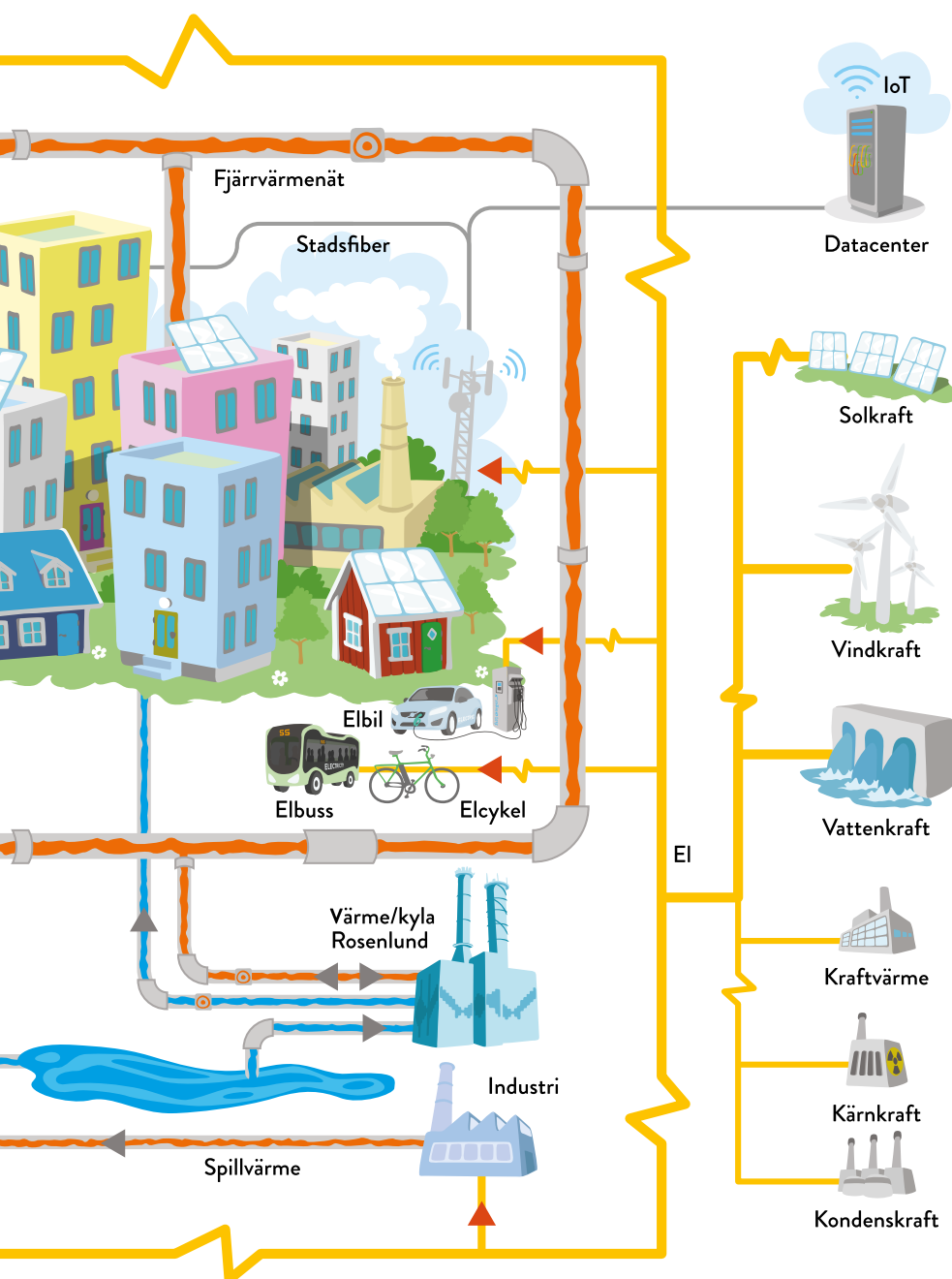
Vi bedriver både handel och distribution med natur- och biogas i Göteborg och Västsverige. Gasen används bland annat till transporter och kollektivtrafik, industrier, restauranger och som uppvärmning. Vi lokalproducerar biogas med hög kvalitet vid vår anläggning Gasendal. Vid GoBiGas forskar vi om framtidens biogasproduktion.

Fjärrkyla

Tekniken bakom fjärrkyla bygger på samma smarta princip som fjärrvärme. Vår fjärrkyla produceras till största delen av återvunnen energi från fjärrvärme, och på vintern använder vi dessutom det kalla vattnet i Göta älv. På så sätt får vi såväl en enkel och tyst som resurseffektiv kylalösning. Vi producerar kyla i 15 anläggningar runt om i staden.

Stadsfiber

Vi äger och driver ett oberoende och neutralt stadsfibernet i Göteborg. I dag når vår stadsfiber runt 100 000 hushåll och 60 000 företag och är en viktig del i vårt digitala samhälle.

Energitjänster

Med våra energitjänster kan företag minska sina driftskostnader, sin energianvändning och miljöbelastning. I dagsläget ansvarar vi för cirka två miljoner kvadratmeter i drygt 350 byggnader runt om i Göteborg.

Laddinfrastruktur

Vi har 13 stycken snabbladdare för elbilar runt om i staden. Dessutom planerar vi att sätta upp ytterligare 259 laddare under 2018. Vi står också för laddstationerna till busslinje 55, i det så kallade ElectricCity-projektet.

Leverantörer

För att vårt energisystem ska fungera är vi också beroende av våra leverantörer. Allt från bränsle- och råvarutransporter till entreprenörer som hjälper oss att bygga ut el-, fjärrvärme- och fjärrkylanätet eller gräva ned fiber. Vi har under 2017 haft 1 787 leverantörer. Vi har dessutom avtal med över 500 mikroproducenter av solel.

Resan mot 2030

Vi har ett tydligt uppdrag från vår ägare, Göteborgs Stad. För att skapa en långsiktig bild och plan för vår verksamhet har vi en strategisk inriktning som sträcker sig till 2030. Men det är komplexa frågor och vår omgivning och våra förutsättningar förändras i allt snabbare takt. För att ge en bild av vad som hänt i vår verksamhet fram till 2030 har vi gjort en tillbakablick, där en stolt medarbetare berättar om utvecklingen.

”Vilken resa vår stad har gjort sedan 2017. Nu när jag hör klockorna klämta för år 2030 tänker jag tillbaka på åren som gått. För trots alla förändringar är Göteborg fortfarande en go’ stad med goa invånare – och människor från hela världen vill vara en del av vår resa mot framtiden.

Vi minns berättelserna om hur vår fjärrvärme gjort så mycket för att hålla luften i staden ren, redan på 1900-talet. När insikten om att hela Europa kunde värmas utan att använda varken fossila eller förnybara resurser, utan endast med återvunnen värme, har allt fler städer utvecklat sina fjärrvärme-system. Det löser många problem samtidigt – kraftigt minskade klimatutsläpp, effektivare energianvändning, minskad energiimport och starkare lokala ekonomier.

Det fick oss att lägga in en växel till. Tillsammans med kunderna har vi skapat en mycket större förståelse för hur framtiden med 100 procent förnybar energi faktiskt ser ut. Vi har anpassat våra vanor till hur vinden blåser, solen skiner och skogen växer. Under sommarhalvåret har vi ett överflöd av energi, och på vintern har vi lärt oss att hushålla med den. Vi kan med teknikens hjälp skapa en balans mellan tillgången och vårt behov av energi. Genom att lagra energin i både stort och smått, runt om i staden kan vi minska behovet av att transportera energin. Och alla de nya värmelösningarna gör livet i staden ännu mer bekvämt för oss göteborgare – allt från vintervarma cykelbanor till uppvärmda busskurer och sittbänkar.

När digitaliseringen slog till med full kraft under 2020-talet insåg man att energin var helt central för utvecklingen. Tillgången till ett fjärrvärmenät som kan förflytta de enorma mängderna spillvärme från datacentralerna var ett viktigt skäl till att så många internationella aktörer valde att etablera sig här. Eftersom mycket av den autonoma utvecklingen också sker här, har Göteborg blivit en av världens mer spännande städer för digital utveckling inom flera områden.

Vår resa fortsätter och många utmaningar återstår. Klimatförändringarna pågår och konsumtionen är fortfarande stor. Men vi är inställda på att lämna efter oss en bättre värld till våra barn och vi tar oss an utmaningarna.”

Ja, kanske är det så här resan kommer se ut? Som vi alla vet så lever vi i en föränderlig värld där utvecklingen är svår att förutse. Och det kräver att vi tillsammans tar ansvar, samverkar och alltid har siktet inställt mot en hållbar framtid.

Våra långsiktiga mål till 2030

Kund

Vi är göteborgarnas självklara energipartner i en expansiv och växande stad. Genom innovativa energilösningar stärker vi konkurrenskraften hos Göteborgs företag.

Miljö

All vår fjärrvärme produceras av förnybara eller återvunna energikällor och vi förser göteborgarna med förnybar el från både storskalig och småskalig produktion. Energieffektivisering och energilagring hos oss och våra kunder har lett till betydligt effektivare energianvändning.

Ekonomi

Vi har en långsiktigt stabil ekonomi där ett rejält bidrag varje år går tillbaka till göteborgarna. Vår starka ekonomi gör också att vi på alla sätt kan vara med och utveckla vår stad, inte minst under mark.

Verksamhet

Genom investeringar och underhåll i vår infrastruktur har vi ökat vår redan höga leveranssäkerhet. Vi har tillsammans skapat en helt igenom effektiv och ändamålsenlig organisation.

Medarbetare

Vi är en attraktiv arbetsplats med en mångfald som speglar befolkningen i Göteborg.

Centralenområdet är en av de stadsdelar som kommer utvecklas och förtätas fram till 2035.

Jobbar med de långsiktiga lösningarna

"För att fatta kloka och långsiktiga beslut kring de investeringar vi ska göra i bland annat fjärrvärme och fjärrkyla är det viktigt att ta in och diskutera ny kunskap och fakta som finns att tillgå. Dessa diskussioner har varit centrala för styrelsen under 2017", säger Elisabeth Undén (MP), styrelseordförande för Göteborg Energi.

Göteborg Energis styrelse har haft ett intensivt år. I en stad vars centrala delar ska växa motsvarande ett nytt Halmstad krävs långsiktiga strategier och beslut kring frågor där facit inte kommer att finnas förrän om 10, 20 eller 30 år. En inte helt lätt uppgift när förutsättningarna i omvärlden ständigt förändras.

– Att kunna förutsäga hur utvecklingen kommer att bli är en stor utmaning. Hur kommer till exempel värmebehovet att se ut i framtiden? Hur mycket kommer vi att kunna minska effektbehovet och hur kommer tillgången på spillvärme att se ut? Våra förutsättningar påverkas i hög grad av politiken, inte minst på EU-nivå. Och det är styrelsens roll att ha helikopterperspektiv och fatta beslut på medellång och lång sikt, säger styrelsens ordförande Elisabeth Undén när vi träffas i hennes arbetsrum på Gustaf Adolfs Torg för en tillbakablick på 2017.

En konkret färdplan för att uppnå stadens och Göteborg Energis mål om fossilfri fjärrvärme senast år 2030 och beslut kring en omfattande investering i fjärrkyla är några exempel på frågor som varit aktuella under året.

– Vi har en tydlig riktning i att vi ska vara fossilfria 2030. Det betyder bland annat att vi måste investera i ny fjärrvärmeproduktion som baseras på återvunnen eller fossilfri energi.

Samtidigt måste vi också behandla de anläggningar vi redan har på ett ekonomiskt sunt sätt. Vi vill inte heller nöja oss med att bara vara fossilfria – vi vill hitta framtidens smarta lösningar och göra det bättre.

Den planerade investeringen i fjärrkyla som företagsledningen och styrelsen beslutat om blev under hösten en het potatis när frågan kom upp på kommunstyrelsens bord. Strax före jul valde dock både kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att med bred majoritet säga ja till investeringen på cirka en halv miljard kronor. I praktiken handlar det om att binda samman fjärrkylanätet med en ny ledning under Göta Älv.

– Visst är en halv miljard kronor mycket pengar, samtidigt måste vi investera för att kunna erbjuda fjärrkyla till de nya stadsdelar som ska byggas. Vi får inga nya kunder om det inte finns något nät att ansluta sig till. I beslutsunderlaget har vi visat att investeringen kommer att bli lönsam på sikt och att det ur ett klimatperspektiv är rätt att satsa på fjärrkyla. Vi minskar också bullret i staden, vilket är en viktig hälsofråga för göteborgarna. Jag är väldigt glad att det blev ett ja och att vi nu kan sätta igång med arbetet, säger Elisabeth.

Göteborg Energis investering i forskningsanläggningen GoBiGas, där rester från skogsbruket förgasas och omvandlas till biogas, har länge dragits med ekonomiska förluster. Under 2017 fattade koncernledningen och styrelsen det tuffa beslutet att aktivt gå ut och hitta alternativ finansiering i form av en ny ägare till anläggningen.

– Det här har verkligen varit en jättesvår fråga och en process att ta sig igenom. Grunden för beslutet är att det inte längre är aktuellt att gå vidare med fas 2 i projektet – en storskalig kommersiell anläggning. De marknadsmässiga förutsättningarna finns helt enkelt inte och vi kan inte bygga en anläggning som vi vet kommer att gå med förlust och kräva kontinuerligt driftbidrag.

– Forskningsmässigt har vi gjort jättefina resultat i GoBiGas och vi har genom det gett något stort till världen. Vi jobbar nu intensivt med att hitta en bra lösning under 2018. GoBiGas är en väldigt fin anläggning som förtjänar ett gott omhändertagande och så kommer det att bli på det ena eller det andra sättet, säger Elisabeth Undén. ■

Elisabeth Undén

Ålder: 41 år

Yrke: Stadssekreterare för Miljöpartiet i Göteborgs Stad och styrelseordförande i Göteborg Energi

Intressen: Läser mycket science fiction, fullt upp med barn och familj

Favoritmat: Ekologiskt och veganskt

"Vi vill inte heller nöja oss med att bara vara fossilfria – vi vill hitta framtidens smarta lösningar och göra det bättre."

Det är styrelsens roll att ha ett helikopterperspektiv, säger Elisabeth Undén.

Så påverkas vi av omvärlden

Utvecklingen inom energiområdet påverkas, precis som andra branscher, av de stora omvärldstrenderna globalisering, digitalisering och urbanisering. Också klimatfrågan har vuxit i betydelse sedan Parisavtalet 2015. Samtidigt styrs våra kunders val, liksom de ekonomiska förutsättningarna för våra produkter och tjänster i hög grad av politiska beslut på olika nivåer – från Bryssel till vår hemmaplan i Göteborg.

På EU-nivå präglas mycket av arbetet inom energiområdet av det så kallade Vinterpaketet, som presenterades i slutet av 2016. Tanken är att staka ut vägen för EU:s energipolitik de kommande decennierna utifrån de sex målen kring; energisäkerhet, den inre marknaden, begränsad efterfrågan, minskade utsläpp, satsningar på förnybart, innovation och konkurrenskraft.

Störst betydelse för oss har revideringen av flera centrala direktiv runt energieffektivisering, utvecklingen av förnybar energi, byggnaders energiprestanda och den framtida elmarknaden. Förslagen kommer att slutförhandlas under 2018.

Energiöverenskommelsen i praktiken

Den svenska energipolitiken har under 2017 handlat mycket om att omsätta 2016 års Energiöverenskommelse i praktisk politik. Förutsättningarna för både kärnkraftsproduktion och vattenkraft har redan förbättrats avsevärt, men än så länge saknas konkreta förslag för att gynna kraftvärmeproduktion och fjärrvärme, vilket också är en del av överenskommelsen. Istället kommer förslag som skulle kunna missgynna fjärrvärmens konkurrenskraft på sikt i form av skatter och energikraven i Boverkets byggregler.

En statlig utredning fick 2016 i uppdrag att bedöma lämpligheten av att höja koldioxidskatten för värmeproduktion för anläggningar som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter. En omvandling av den så kallade NOx-avgiften, ett system för att minska utsläppen av kväveoxider där pengarna stannar inom branscherna, till en skatt utreds också. Slutligen vill man införa en skatt på avfallsförbränning. De föreslagna skattehöjningarna drabbar oss både direkt och indirekt genom

kopplingen till avfallsförbränning. Om förslagen går igenom handlar det om ökade kostnader i storleksordningen 100 miljoner kronor för vår fjärrvärmeproduktion.

Fjärrvärmens konkurrenskraft är starkt beroende av utformningen av energikraven i byggnader, både vid nybyggnad och vid renovering. Branschen har länge drivit linjen att energikraven bör utgå från den energi som en byggnad faktiskt använder, oavsett vilken teknik som används för uppvärmning, istället för dagens krav där valet av uppvärmningsform påverkar kravnivån på själva byggnaden. Detta har också både Miljömålsberedningen och Energikommissionen föreslagit. Boverket gör dock tolkningen att EU kräver att dagens systemgräns ska behållas.

Agenda 2030

Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling håller på att införlivas nationellt och i Göteborg. Den svenska 2030-delegationen lämnade under 2017 en nulägesbeskrivning och ett förslag till handlingsplan för Sveriges genomförande av agendan. Under tiden fortsätter vår verksamhet att bidra till flera av agendans målsättningar för resurseffektivitet, förnybar energi och tillförlitlig och hållbar infrastruktur.

Fortsatt låga elpriser och gemensam faktura

Sedan 2011 har Sverige haft historiskt sett låga elpriser. Under 2017 har flera förslag att förändra elmarknaden varit på remiss. Det gäller bland annat en så kallad elhandlarcentrisk modell som innebär att elkunderna i princip endast ska vända sig till elhandlaren och inte till elnätsbolaget för olika frågor. Det är tänkt att modellen ska träda i kraft tidigt 2021. Efter det kommer kunden bara få en faktura från sin elhandlare, i stället för som i dag, då man får separata elhandels- och elnätsfakturer.

Intäktsreglering av elnät

Frågan om intäktsreglering av elnätet, det vill säga ramen för hur stora avgifter elnätsbolagen kan ta ut av sina kunder har diskuterats livligt under året. De svenska elnäten drivs som monopol och det är Energimarknadsinspektionen som utövar tillsyn, så att regelverket följs. Beslut om intäktsregleringen har överklagats till domstol i flera steg och elnätsbolagen utpekats ofta som giriga i debatten. Kommunala energibolag kan dock

Så påverkas vi av omvärlden

EU: Vinterpaketet

Nationellt: Skatter kopplade till fjärrvärme, Boverkets byggregler, intäktsregleringen av elnät, marknadsförutsättningarna för biogas, nationell bredbandsstrategi

Lokalt: Stadsutvecklingen i Göteborg

ha lokala förutsättningar för uttag av elnätsavgifter inskrivna i sina ägardirektiv. I Göteborgs Energis fall innebär det att elnätsavgiften ska ligga under genomsnittet i landet, vilket betyder att göteborgarna inte har drabbats av de stora höjningar av elnätsavgiften som den allmänna debatten kan ge sken av.

Biogasens förutsättningar

De marknadsmässiga förutsättningarna för biogasproduktion i Sverige har under året påverkat oss, liksom andra svenska producenter, negativt. Den huvudsakliga förklaringen är skillnaden mellan hur stödsystemen för biogas fungerar i Sverige jämfört med i Danmark. I Sverige gynnas biogasen framför allt genom att användningen inom transport- och värmesektorn är skattebefriad. I Danmark ges däremot ett produktionsstöd, som gör att gasen kan säljas på marknaden till priser som är under produktionskostnaden. Problemet uppstår när systemen möts på den öppna marknaden. Den danska gasen importeras i stora mängder till priser som svenska producenter inte kan konkurrera med på grund av det danska produktionsstödet.

Nationell bredbandsstrategi

Vad gäller stadsfiber har en av de viktigaste frågorna under året varit den nationella bredbandsstrategi som regeringen presenterade i slutet av 2016. Visionen är ett helt uppkopplat Sverige som skapar förutsättningar för att bo och verka i hela landet och som driver tillväxt och innovativ produktion. Inom ramen för strategin har Post- och telestyrelsen (PTS) bland annat fått i uppdrag att utreda kommunernas roll på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringssprincipen. Uppdraget ska redovisas till regeringskansliet senast den 30 juni 2018.

De kommunala stadsnäten har stor betydelse för utbyggnaden av bredband i Sverige och den nya strategin ökar kraven för att bygga stadsfiber till alla i Göteborg. För vår del är det positivt att PTS får ett uppdrag att kartlägga hinder och undersöka hur tillståndsprocesser kan förenklas och tydliggöras. De upplevs idag i många fall som komplicerade och tidskrävande, vilket påverkar utbyggnadstakten i negativ riktning.

En annan fråga som har haft betydelse under året är regeringens beslut om sänkt skatt på el för datacenter som trädde i kraft den 1 januari 2017. Sänkningen innebär att datacenter får samma skattenivå på el som den elintensiva industrins tillverkningsprocess, det vill säga 0,5 öre/kWh.

För oss betyder sänkt energiskatt förbättrade möjligheter för ny etablering av datacenter.

Göteborgs stadsutveckling i fokus

På det lokala planet påverkas Göteborgs Energis verksamhet i hög grad av den omfattande stadsutveckling som pågår i Göteborg. Sex nya stadsdelar ska växa fram i den centrala staden och bostäder, kontor och lokaler ska kunna anslutas till våra el-, fjärrvärme-, fjärrkyla- och stadsfibernet. Stadsutvecklingen under mark är en förutsättning för att utveckla staden ovan mark. Detta innebär bland annat att vi räknar med att genomföra investeringar motsvarande 10–14 miljarder kronor under en tioårsperiod. ■

Medlemskap i branschföreningar

För att omvärldsbevaka och bedriva ett aktivt påverkansarbete är vi med i olika branschföreningar, en del med representation i styrelsen.

- Energiföretagen Sverige, styrelsrepresentation
- Energigas Sverige, styrelsrepresentation
- SVEBIO
- Svenska Stadsnätetsföreningen, styrelsrepresentation
- SGBC (Swedish Green Building Council)
- Sveriges centrum för nollenergihus, styrelsrepresentation
- Avfall Sverige
- NAET (Nordic Association of Electricity Traders), styrelsrepresentation
- Svensk Solenergi
- Kemiklustret
- Power Circle

Den hållbara staden

Vårt uppdrag sträcker sig från den dagliga leveransen av el, gas, värme, kyla och stadsfiber, till att bidra till ett hållbart göteborgssamhälle. När staden växer har vi ett stort ansvar. Det handlar om allt från hållbara samarbeten och lösningar, ansvarsfulla inköp till en säker arbetsmiljö.

Utvecklingen av Göteborg är i full gång och staden ska växa med nästan en tredjedel fram till 2035. Det innebär 80 000 nya bostäder till 150 000 nya göteborgare. Tillsammans ska vi gå från en stor småstad till en grön och nära storstad. För att nå ett hållbart samhälle krävs bland annat klimatsmart energiförsörjning, en giftfri miljö och långsiktiga investeringar i infrastruktur. Samtidigt ska vi erbjuda en trygg och säker arbetsplats där jämställdhet och mångfald råder.

Stadsutveckling under mark

När en stad växer krävs det många typer av samarbeten och god planering för att utvecklingen ska ske så effektivt som möjligt. Stadsutveckling är mer än byggnader och kollektivtrafik. För att kunna försörja staden med ljus, kraft, värme och uppkoppling krävs det en välutvecklad och effektiv infrastruktur. Utöver våra egna rör och ledningar ska också vatten, avlopp och dagvatten samsas om ytorna under mark.

När en stor del av staden förvandlas till en byggarbetsplats påverkas vår infrastruktur kraftigt. Det planerade bygget av Västlänken, med en åtta kilometer lång tågtunnel är en stor utmaning. Dessutom börjar det bli trångt under mark i de mest centrala delarna av staden.

Vårt fokus är stadsutveckling under mark. Vi för dialog med våra samarbetspartners och andra aktörer genom dagliga kundmöten, deltagande på mässor, nätverksträffar och aktiviteter för att få upp detta på dagordningen.

Genom att göra kloka investeringar kan vi förbereda oss för framtidens ökade energibehov. När staden växer ska vi vara med i processerna tidigt och bygga ut vår infrastruktur innan man börjar bygga ovan mark. Större projekt som vi planerar är bland annat ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk och en andelsägd solcellspark. Under året togs även beslut om att bygga ihop vårt fjärrkylanät under älven. Lika viktiga är våra dagliga investeringar i underhåll där vi säkerställer att vi kan leverera prisvärd energi och fiberuppkoppling dygnet runt, året om.

Att utveckla möjligheterna för fossilfria transporter är också en viktig del. Vårt bidrag är att bygga ut en välfungerande laddinfrastruktur för elfordon i staden. Vårt mål är att sätta upp 259 laddare under 2018. Sedan tidigare finns 13 snabbaddare

runt om i Göteborg. Vi står också för laddningen av elbussarna på linje 55, mellan Chalmers och Lindholmen, i projektet ElectriCity.

Antikorrupktion och uppförandekod

Vi ägs av Göteborgs Stad och det innebär att vi jobbar för göteborgarna. Vi strävar efter att göra mer än lagen kräver och vara föregångare i vårt sätt att arbeta och leda vår verksamhet och fastställer detta i vår verksamhetsanvisning (policy). I vårt ledningssystem, som är certifierat enligt ISO-standarderna för kvalitet, miljö och arbetsmiljö, finns alla riktlinjer och rutiner som anger riktningen och hjälper oss i vårt dagliga arbete.

För att säkerställa att vårt arbete präglas av professionalitet, engagemang och förtroende låter vi vår uppförandekod vägleda oss. Den finns tillgänglig för våra intressenter på vår webbplats. Vi genomför löpande utbildningsinsatser internt. För att öka kännedomen har vi under året tagit upp och haft dialog om uppförandekoden på våra arbetsplatsträffar. Nya medarbetare får genom våra introduktionsprogram kunskap och kännedom om hur det är att arbeta för göteborgarna i en offentligt ägd verksamhet. Vid eventuell observation eller misstänksamhet kring oegentligheter rapporterar medarbetarna till sin närmsta chef eller via vårt rapporteringssystem. Vi hänvisar också till Göteborgs Stads whistleblowerfunktion där man kan göra en anmälan anonymt.

Vi arbetar utifrån de internationellt vedertagna principer som definieras i FN:s Global Compact. Principerna omfattar mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korrupktion. Vi förhåller oss även till Göteborgs Stads policys, riktlinjer och regler samt Institutet Mot Mutors "Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet" och har dessa tillgängliga via vårt intranät.

Inköp för ett hållbart agerande

Vi har stor möjlighet att göra skillnad genom våra många inköp av produkter och tjänster. Under 2017 har vi haft 1 787 leverantörer. Inköp av råvaror och förbrukningsmaterial står för den största delen av våra kostnader och uppgick till 2 727 miljoner kronor.

Vi ska vara föregångare i vårt sätt att arbeta och uppmuntrar leverantörer som vill bidra till ett hållbart göteborgssamhälle.

"När staden växer ska vi vara med i processerna tidigt och bygga ut vår infrastruktur innan man börjar bygga ovan mark."

Därför ställer vi krav vid våra upphandlingar, exempelvis:

- Andel förnybara drivmedel i fordon
- Begränsad användning av farliga kemiska ämnen
- Aktivt miljöarbete där miljöpolicy, miljömål och faktiska miljöförbättringar ska uppvisas
- Främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden
- Främja anständiga arbetsvillkor
- Sociala rättigheter

Vi gör minst tio uppföljningar per år för att säkerställa att våra leverantörer och de produkter vi köper in uppfyller miljökraven. Uppföljningen sker oftast genom revisioner hos leverantörer och på deras arbetsplatser. Det blir en viktig del i dialogen med leverantören och leder till ömsesidigt lärande och förbättringsarbete. ■

Forskning och utveckling

Göteborg växer så det knakar och att bygga framtidens hållbara energilösningar är fokus i allt vårt forsknings- och utvecklingsarbete. Oavsett om det handlar om nya laddmöjligheter för bilar och bussar, solceller eller nya sätt att använda fjärrvärme gör vi det tillsammans med andra aktörer i staden, akademien, näringslivet och våra kunder.

Vår viktigaste partner inom forskning och utveckling är Chalmers tekniska högskola. Chalmers har stor kompetens inom flera områden som är avgörande för att klara energibranschens framtida utmaningar. Vårt samarbete med Chalmers sker på en rad olika sätt. Tillsammans identifierar vi gemensamma projekt inom energiområdet med unika värden för Göteborg. Vi använder den befintliga infrastrukturen i våra verksamheter för forskning och fysiska demonstrationer och vi finansierar doktorander som forskar inom olika områden.

Framtidens boende

Vårt samarbete är också en plattform för de bredare utvecklingsprojekten kring framtidens boende, kollektivtrafiklösningar och en energieffektivisering som vi är med och driver tillsammans med andra aktörer.

På Göteborg Energi har vi även en egen forskningsstiftelse där vi tar emot ansökningar från hela landet. Och vi är med i flera branschforskningsorgan där vi jobbar med energibranschens gemensamma utmaningar. Här kan du läsa mer om några av våra strategiska utvecklingsprojekt. ■

"Göteborgs fjärrvärmesystem är en förebild i Europa. Därför har vi tillsammans med Göteborgs Stad haft uppdraget att leda EU-projektet CELSIUS där vi delar kunskap och erfarenhet av fjärrvärme och fjärrkyla"

FED (Fossil-Free Energy Districts)

FED är ett EU-projekt där vi tillsammans med Göteborgs Stad och en rad andra partners undersöker möjligheten att energieffektivisera hela kvarter och inte bara enskilda fastigheter. Genom att handla med energi (el, värme och kyla) mellan fastigheterna inom ett område ska behovet av tillförd energi utifrån minska liksom behovet av fossil energi vid effektoppar för el, kyla och värme. Testarenan är Chalmers campusområde och vår huvuduppgift i projektet är att skapa den virtuella handelsplatsen. Projektet ska pågå till slutet av 2019.

Energisnålare bostadskvarter

This project is co-financed by the European Regional and Development Fund through the Urban Innovative Actions Initiative.

IRIS (Integrated and Replicable Solutions for Co-Creation in Sustainable Cities)

Precis som FED är IRIS ett större EU-projekt som syftar till att skapa smarta och hållbara städer i Europa. Projektet leds av staden Utrecht i Holland och Göteborg är en av samarbetsstäderna tillsammans med Nice (FR). De tre städerna har också knutit till sig fler städer såsom Vasa (FI), Alexandroupolis (GR), Santa Cruz de Tenerife (ES) och Focsani (RO). Vi deltar i projektet med framförallt den forskning som beskrivs inom HSB Living Lab och Riksbyggen Positive Footprint Housing. IRIS kommer att pågå under fem år fram till 2022.

Smarta och hållbara städer

This project has received funding from the European Union Horizon 2020 research and innovation program under grant agreement No 774199.

I HSB Living Lab undersöker vi hur väl byggnadsintegrerade solceller fungerar.

Forskning och utveckling

Småskaliga och storskaliga lösningar

Hållbarhetsredovisning

Hållbart boende i framtidens energisystem

Under projektparaplyet Hållbart boende i framtidens energisystem vill vi möta en utveckling som går mot fler lågenergihus, mer förnybar energi samt fler elfordon. Syftet är att utveckla nya koncept med tillhörande affärsmodeller för energilösningar som gynnar alla parter. Fokus ligger på bättre samverkan mellan småskaliga och storskaliga lösningar och möjligheter till effekthantering av el och värme i bostäder. I samverkan med bland annat Johanneberg Science Park har flera utvecklingsprojekt inom hållbar stadsutveckling startats i anslutning till Chalmersområdet.

HSB Living Lab

Syftet med projektet är att skapa kunskap om hållbart boende och byggande genom en kombinerad forsknings- och demonstrationspaviljong – ett levande laboratorium helt enkelt. Byggnaden, på Chalmers campusområde, innehåller 29 lägenheter med över 2 000 sensorer. På

HSB Living Lab undersöker vi bland annat hur lågtempererat vatten i fjärrvärmesystemet kan utnyttjas effektivare och hur väl byggnadsintegrerade solceller fungerar. Forskningen sker tillsammans med de boende i deras vardag och ska pågå i 10 år. Den 19 september 2017 firade huset sitt ettårsjubileum.

Riksbyggen Positive Footprint Housing

Tillsammans med Riksbyggen och flera andra aktörer deltar vi i forsknings- och bostadsprojektet Positive Footprint Housing. Syftet är att skapa ett helhetstänk kring hållbar bostads- och stadsutveckling med människan i centrum. Projektet startade 2011 och bostadsrättsföreningen Viva på Guldheden i Göteborg håller på att byggas. Brf Viva kommer att omfatta cirka 133 bostäder och inflyttning är planerad till 2018. Vi deltar bland annat med forskning kring lagring av sol i begagnade elbussbatterier.

CELSIUS-projektet

Göteborgs fjärrvärmesystem är en förebild i Europa. Därför har vi tillsammans med Göteborgs Stad haft uppdraget att leda EU-projektet CELSIUS, där vi delar kunskap och erfarenhet av fjärrvärme och fjärrkyla, så att fler städer i Europa kan följa goda exempel från Göteborg, London, Rotterdam, Genua och Köln som alla ingår i projektet. Projektet som pågick sedan 2013 gick i mål i december 2017. Målet att rekrytera 50 medlemsstäder i Europa har uppnåtts med råge och projektet har fått flera internationella klimatutmärkelser. I Göteborg finns tre demonstrationsprojekt för ny användning av fjärrvärme.

Fjärrvärme till Danmarksfärjan Stena Danica, korttidslager i byggnader för lagring av värme samt fjärrvärmedrivna vitvaror för tvättning och torkning i Gårdstensbostädernas tvättstugor.

Internationellt framgångsrikt

Vita Certifikat – Casablanca

Under hösten 2017 startade Casablanca – ett projekt som vi driver tillsammans med bland andra Naturskyddsföreningen, Handelshögskolan i Göteborg, Chalmers och Sustainable Innovation. Projektet syftar till att minska effektuttaget och energianvändningen i fastigheter genom att i praktiken testa ett nytt styrmedel. I projektet får våra kunder komma in med förslag på åtgärder för energieffektivisering som jämförs med varandra, och sedan utgår för de prioriterade förslagen ett ekonomiskt bidrag för att förverkliga ambitionerna. Projektet delfinansieras av Energimyndigheten och Naturskyddsföreningen.

Minska effektuttaget

Vårt ansvar mot kunderna

Vi ska dagligen, dygnet runt och året om, säkerställa att våra kunder får prisvärd energi med hög leveranssäkerhet. Som energibolag ska vi tillsammans med våra kunder medverka i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle. Vi tror att den resan börjar i vardagen och därför vill vi göra det så enkelt som möjligt för våra kunder att göra kloka val. Bland annat genom att öka vår närvaro där kunderna finns – i digitala kanaler.

Vi har under året förbättrat tillgängligheten via både digitala och traditionella kanaler. Vi jobbar aktivt för att våra kunder ska känna att det är lätt att komma i kontakt med oss.

Vi har bland annat ökat vår tillgänglighet i kundservice genom att förlänga öppettiderna på vardagar. Vi har även infört en chatt på vår webbplats som är öppen under samma tider, för att på ett enkelt sätt kunna få svar på sina frågor. På webbplatsen har vi också skapat en avdelning med svar på närmare 200 av de vanligaste frågorna som kommer till vår kundservice. Detta, tillsammans med Mina Sidor där man hittar förbrukning, fakturor och avbrottsinformation, gör att våra kunder kan göra de flesta av sina ärenden dygnet runt.

Under året lanserade vi även en ny avbrottskarta där man översiktligt kan se aktuella avbrott för el-, fjärrvärme-, fjärrkyla- och gasnät på samma kartbild. Kunder kan också få information om avbrott direkt via sms och e-post. Vid årets slut var cirka 57 000 kunder registrerade för avbrottstjänsten.

Enklare vardag för våra kunder

Att vara nära kunden är inte bara att finnas tillgängliga digitalt. Vi vill gärna träffa kunderna och föra dialog om deras behov, önskemål och synpunkter. En viktig satsning under året har varit träffar med kunder från bostadsrättsföreningar. Vid träffarna har vi presenterat resan mot ett fossilfritt fjärrvärme-system, vår energirapport, hur man kan producera energi från solen samt våra laddtjänster.

Under sommaren har vi även funnits på plats vid flera av stadens stora evenemang. I vår paviljong har vi träffat våra kunder som fått rösta på vad de vill se mer av i Göteborg – klimat-smart trafik, trygga gångtunnlar, miljötips i skolan, fritt wifi på stora evenemang eller sponsring av gröna idéer.

Erbjudanden för en hållbar vardag

Genom att vara aktiva i stadsutvecklingen kan vi tidigt fånga kundernas tankar och önskemål för energi, transporter och kommunikation.

Tillsammans med brf Backadalen, en av Sveriges största bostadsrättsföreningar, har vi utvecklat en lösning för att säsongslagra återvunnen värme i borrhål för bergvärme. I detta pilotprojekt, som pågår till 2019, ska vi testa styrning och samkörning av vår fjärrvärme med kundens bergvärmepumpar. Vår utmaning är att optimera lösningen för att få så låga driftkostnader som möjligt och samtidigt leverera 22 grader till kundens lägenheter.

För att göra det enklare och tydligare för kunden att göra hållbara val har vi också lanserat flera nya värmeerbjudanden till våra företagskunder där vi kombinerar fjärrvärme med olika nivåer av energitjänster. Kunden kan nu få en sammanhållen offert, en säljkontakt och en faktura för både fjärrvärme och tilläggstjänster.

Vi vill främja och underlätta kundernas möjligheter till att själva producera förnybar el. Genom att erbjuda inspiration, stöd och tips till kunder som är nyfikna på egenproducerad solenergi kan vi underlätta starten.

Vi fortsätter också att uppmuntra göteborgarna att välja hållbara transportlösningar. I våra snabbladningsstationer, som är placerade på publika platser runtom i staden, kan kunder ladda sina bilar och betala med vår app Ladda Elbilen. Appen är en del av nätverket InCharge där kunderna får tillgång till tusentals laddpunkter i Sverige och norra Europa.

Stöd till miljöprojekt

Vi är med i ett antal forsknings- och utvecklingsprojekt och vi är intresserade av nya lösningar inom energiområdet. Med vår egen Göteborg Energi Miljöfond premierar vi varje år andra personer och organisationer som med sina kloka initiativ bidrar till nytänkande och hållbar utveckling. Vid 2017 års utdelning den 2 maj fick tio stipendiater dela på 836 000 kr från fonden. ■

Vi finns nära våra kunder i vardagen på massor av olika sätt, hemma och på stan, på jobbet och under semestern.

Vårt ansvar mot kunderna

Hållbarhetsredovisning

Med hållbarhet som ledstjärna

"Hållbarhet handlar inte bara om klimatet. För mig handlar det lika mycket om att kunna sova gott på natten utan oro för att jag försummar det som är viktigt i livet. Att ta ansvar för framtiden, inte slösa bort tiden och ta hand om mina nära relationer", säger Eric Zinn, Göteborg Energis nya hållbarhetschef.

Sedan tonåren har Eric Zinn haft ett intresse för det vi idag kallar hållbarhetsfrågor, det vill säga en hållbar livsstil som definieras utifrån många olika dimensioner.

– När jag var yngre tänkte jag kanske inte på det som hållbarhetsfrågor utan mer i termer av lycka och tillfredsställelse vilket egentligen är samma sak. I dag hamnar vi ofta i en nedåtgående spiral där framgång mäts i hur mycket vi jobbar och hur mycket vi konsumerar istället för hur vi tillsammans kan skapa en mer hållbar livsstil och ett hållbart samhälle, säger han.

Till Göteborg Energi kom Eric Zinn för tio år sedan och efter att ha jobbat med olika biogasprojekt har han nu axlat den nyinrättade rollen som koncernens hållbarhetschef.

Vad gör egentligen en hållbarhetschef?

– En av de viktigaste uppgifterna är att engagera våra kunder i hållbarhetsarbetet. Jag vill skapa kännedom, förståelse och engagemang för de frågor vi jobbar med. Och det handlar inte bara om miljö, de ekonomiska och sociala delarna är minst lika viktiga. Våra kunder ska känna igen sig i vårt hållbarhetsarbete och se oss som en tillgång.

– Rent konkret handlar det om att vara ute och träffa kunder och ta diskussionen utifrån deras perspektiv. Vad är viktigt för dem? Det gäller att vi kan förstå varandra och tala samma språk. Till exempel pratar vi ibland om primärresurser och systemnytta när det för våra kunder handlar om koldioxid och energieffektivisering.

Kommunikation och debatt kring hållbarhet är ett annat nyckelområde för Eric som är en flitig användare av sociala medier som Twitter och LinkedIn.

Eric Zinn

Ålder: 42 år

Yrke: Hållbarhetschef på Göteborg Energi

Intressen: Cykling, innovation, lycka

Favoritmat: Mammans senapskyckling

– Jag har ett tydligt uppdrag att öka vår kommunikation och vår synlighet i hållbarhetsfrågor, inte minst på sociala medier där vi kan vara med och påverka samhällsdebatten och skapa nyfikenhet kring vad vi gör. Sociala medier är ett jättebra sätt att bygga nätverk och diskutera olika frågor direkt med politiker, makthavare och andra samhällsdebattörer. Som hållbarhetschef är jag också ansvarig för den interna samordningen av vårt hållbarhetsarbete och koncernens hållbarhetsredovisning.

Vilka är de viktigaste frågorna att jobba med inom hållbarhetsområdet?

– Inom ramen för vårt hållbarhetsarbete har vi gjort en så kallad intressentdialog. Vi har helt enkelt frågat våra kunder, andra externa intressenter och våra medarbetare vad de tycker är viktigt att vi jobbar med. Detta i kombination med omvärldsanalys och de uppdrag och mål vi har från Göteborgs Stad ger oss ett bra underlag för att identifiera de viktigaste hållbarhetsfrågorna. Frågorna handlar bland annat om våra utsläpp och vår klimatpåverkan, om investeringar i infrastruktur och vårt arbetsmiljöarbete.*

– Göteborg växer så det knakar och det är vårt uppdrag att tillhandahålla den infrastruktur inom energiområdet som behövs för att säkra en hållbar stadsutveckling. Till exempel behöver vi göra stora investeringar i elnät, fjärrvärme, fjärrkyla och stadsfiber till de nya stadsdelar som byggs i centrala Göteborg och senast år 2030 ska all vår fjärrvärme komma från återvunna och förnybara energikällor.

– I Göteborg finns också stora ambitioner kring att skapa en mer jämlik stad och där har vi en viktig roll att spela. Vi är en stor arbetsgivare som har möjlighet att ta emot nyanlända på praktik och vara aktiva i mer utsatta delar av staden. Till exempel engagerar vi oss i initiativ som Angeredsutmaningen och Mathivation – ett projekt som syftar till att öka intresset för matematik och tekniska ämnen bland unga. Att det i framtiden finns människor från alla delar av samhället som vill jobba med energi- och hållbarhetsfrågor är en ödesfråga för oss, säger Eric Zinn. ■

*Läs mer om intressentdialogen och våra viktigaste hållbarhetsfrågor på sidorna 26–29.

Eric Zinn vill skapa kännedom, förståelse och engagemang för de frågor Göteborg Energi jobbar med.

"I dag hamnar vi ofta i en nedåtgående spiral där framgång mäts i hur mycket vi jobbar och hur mycket vi konsumerar istället för hur vi tillsammans kan skapa en mer hållbar livsstil och ett hållbart samhälle."

Dialog med intressenter

Vi har daglig kontakt med de flesta av våra intressenter. Detta sker på en rad olika sätt, som genom planerade möten, telefonsamtal, kontakt med vår kundservice och i sociala medier. Oavsett hur dialogen går till jobbar vi aktivt för att vara öppna, transparenta och lyhörda för förslag och önskemål och ge snabba och korrekta svar.

Utöver den dagliga kontakten som exempelvis våra servicetekniker, säljare och kundservicemedarbetare har med våra kunder, sker kontinuerligt riktade dialoger. Vi har under året bland annat genomfört den återkommande "Prisdialogen". Syftet med dessa specifika möten är att tillsammans med kunder ta fram en rimlig, förutsägbar och stabil prisutveckling på fjärrvärme.

Våra möten med göteborgarna, för att få höra synpunkter, är mycket viktiga för oss. Vi möts i olika sammanhang, exempelvis på olika seminarier i staden. Vi är också måna om att höra vad våra kunder har för behov och frågeställningar och i somras anordnade vi exempelvis en träff för våra befintliga mikroproducenter av solet. Utöver detta har vi många spontana möten, som främst sker på de evenemang som äger rum i staden.

Årliga enkäter

Vi genomför årligen riktade enkäter, dels till våra kunder och dels till våra medarbetare. Kundernas och medarbetarnas uppfattningar, synpunkter och förslag är värdefull och nödvändig information inför vår planering och utveckling av verksamheten. ■

Samverkan med intressenter

För att ta del av intressenternas synpunkter, få större kunskap och ge dem möjlighet att vara med och påverka inom viktiga områden, samverkar vi med många olika aktörer. I tabellen till höger kan du se vilka intressentdialoger vi haft under 2017.

Intressentdialoger under 2017

Intressenter	Aktiviteter (frekvens)	
Kunder (privata och företag)	<ul style="list-style-type: none"> • Webbplats (löpande) • Kundbesök (regelbundet) • Kundtidning (4 nr/år) • Kundutskick/nyhetsbrev (löpande) • Kundundersökningar (regelbundet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Prisdialogen (löpande) • Registrering av kundsynpunkter (löpande)
Medarbetare och fackliga organisationer	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsplatsträffar (1 gång/månad) • Arbetstagarrepresentation i styrelsen (regelbundet) • Medarbetarenkät (årligen) • Intranät (löpande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakter med fackliga företrädare (regelbundet) • Personaltidningen På GE (2 nr) • Informationsträffar/seminarium (löpande)
Ägare	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakter (löpande) • Styrelsemöten (regelbundet) • Årsstämma (årligen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ägardialog, med Göteborgs Stadshus AB (årligen)
Myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Dialog med myndigheter i olika sammanhang (löpande). 	
Nätverk, medlemskap och övriga samarbeten	<ul style="list-style-type: none"> • Sustainability and Maintenance Global Center Ekonomisk Förening (löpande) • Göteborgs Stads Hållbarhetsnätverk (löpande) • CSR Västsverige (löpande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Göta älvs Vattenvårdsförbund (löpande) • Luftvårdsprogrammet, Göteborgsregionen (löpande) • Västra Götalandsregionens klimatstrategi (löpande)
Samarbetspartners och akademi	<ul style="list-style-type: none"> • Forskning- och utvecklingsprojekt (löpande) 	
Leverantörer	<ul style="list-style-type: none"> • Avstämning av avtal (årligen) • Bygg- och projektmöten (löpande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av miljörelaterade och etiska krav (uppföljning hos minst tio leverantörer/år)
Ideella organisationer	<ul style="list-style-type: none"> • Påverkansarbete (löpande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Samrådsprocesser (löpande)
Bransch	<ul style="list-style-type: none"> • Medlemskap i branschföreningar och nätverk både nationellt och på EU-nivå (löpande) 	
Allmänheten	<ul style="list-style-type: none"> • Informationsinsatser (löpande) • Medverkan i evenemang (återkommande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Samrådsprocesser (löpande)
Skola	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsmarknadsdagar (regelbundet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Medverkan vid Vetenskapsfestivalen (årligen)
Kommunala systerbolag och förvaltningar	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan (regelbundet) 	

Våra viktigaste hållbarhetsfrågor

För att bidra till ett hållbart göteborgssamhälle arbetar vi långsiktigt och målmedvetet. Vår strategiska plan anger riktningen och bemöter våra intressenters krav och förväntningar. Vår omvärld är i ständig förändring och vi tar löpande in och analyserar vad som händer inom miljö, teknikutveckling, politik, ekonomi och inom andra relevanta samhällsområden.

Hösten 2015 gjorde vi ett grundligt arbete med att identifiera våra väsentliga hållbarhetsfrågor. Våra intressenter, både externa och medarbetare, fick i en enkät svara på vilka förväntningar de hade på vårt hållbarhetsarbete. Vi gjorde också omvärldsanalyser kring aktuella händelser, politiska beslut och trender. Göteborgs Stads mål och strategier samt våra egna strategiska planer utgör tillsammans underlag till att fastställa våra viktigaste frågor.

Översyn av väsentliga hållbarhetsfrågor

Inför arbetet med års- och hållbarhetsredovisningen 2017 har vi gjort en översyn av väsentliga hållbarhetsfrågor. Vi har gjort en generell omvärldsanalys samt en genomgång av eventuella förändringar som skett eller nya beslut som har tagits internationellt, nationellt, regionalt, lokalt och internt:

- Inom FN, EU, Sveriges regering och riksdag samt på lokal politisk nivå
- I ägardirektiv, Göteborg Stads mål, strategiska dokument som exempelvis klimatstrategiskt program, Jämlikt Göteborg
- I styrelsens inriktningsdokument
- I Göteborg Energis strategiska dokument såsom Strategisk inriktning och Affärsplan

För att beakta intressenternas synpunkter har vi analyserat vilka frågor som kommer upp i våra regelbundna dialoger. Vi

kan konstatera att de frågor som framkom främst handlar om miljö. Det är frågor kring klimatpåverkan och Bra Miljöval, men också om energianvändning. Detta är frågor som vi sedan tidigare redovisar som väsentliga.

Under året genomförde vi intervjuer med många av våra större kunder med fokus på hållbarhet. Intervjuerna gav kundernas syn på Göteborg Energis hållbarhetsarbete och vilka frågor som de anser är viktiga för oss att hantera i vårt kommande arbete. Sammanfattningsvis kunde vi dra följande slutsatser:

- Kunderna efterfrågar värdering av andra nyckeltal än ekonomi.
- Kundernas mål om miljö och hållbarhet överensstämmer med våra.
- Låg klimatpåverkan är prioriterat hos kunderna.
- Vi uppfattas som pålitliga och leveranssäkra.
- Andra prioriterade frågor är energi från avfall samt affärsmodeller för och integrering av småskalig energi.

Våra prioriteringar ligger fast

Utifrån intressentdialoger och övriga utvärderingar har vi inte funnit några indikationer på att våra sedan tidigare beslutade hållbarhetsfrågor bör omprioriteras. Därmed har vår vd beslutat att behålla de sedan tidigare valda väsentliga hållbarhetsfrågorna även för 2017. ■

"Vi kan konstatera att de frågor som framkom främst handlar om miljö. Det är frågor kring klimatpåverkan och Bra Miljöval, men också om energianvändning. Detta är frågor som vi sedan tidigare redovisar som väsentliga."

Identifierade väsentliga frågor för Göteborg Energi

Beskrivning av område och vår påverkan inom och/eller utanför den egna organisationen.

Ekonomisk

Investera i infrastruktur

Beskriver vårt arbete för en stabil och hållbar energiförsörjning. Ansvar och påverkan finns hos oss.

Forskning och utveckling

Redovisning av vår satsning inom forskning och utveckling för att nå ett hållbart Göteborg. Påverkan finns hos oss men även hos samverkande parter.

Ekologisk

Utsläpp till luft och klimatpåverkan

Utsläpp av koldioxid till luft. Vi rapporterar även utsläpp av köldmedia, metan, svaveloxid, kväveoxid och partiklar. Vi har påverkan på direkta utsläpp. Indirekt påverkan finns hos våra leverantörer av återvunnen värme, andra leverantörer samt kunder.

Råvaruanvändning

Andel förnybara respektive fossila energiråvaror, producerad el och fjärrvärme, använd energi i egna anläggningar och såld energi till kund. Vi har ansvar för och påverkan på energianvändning i den egna organisationen och även ansvar för beslut om andel förnybar energi.

Energianvändning

Användning av energi inom egen organisation, egna anläggningar och energiförluster i nät. Vi redovisar även vårt arbete med att erbjuda råd och energitjänster. Vi har ansvar för och påverkan på energianvändning i egna anläggningar.

Social

Anställning, attraktiv arbetsgivare

Beskriver vårt arbete för att attrahera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens på både kort och lång sikt. Vi har ansvar för att upplevas som en attraktiv arbetsgivare.

Hälsa och säkerhet i arbetet

Beskriver vårt arbete för att minimera arbetsrelaterade sjukfall och olyckor samt att säkerställa en sund arbetsmiljö. Vi har ansvar för och påverkan på vår arbetsmiljö.

Mångfald och jämställdhet

Beskriver vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete som är till för att främja lika rättigheter och möjligheter och motverka diskriminering. Vi har ansvar för och påverkan på vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete.

Lokalt samhällsengagemang

Beskriver vår samverkan med aktörer i Göteborg för att bygga den hållbara staden samt stöd till lokala samhällsinitiativ och program genom till exempel sponsring. Påverkan finns hos oss, men även hos samverkande parter.

Tillgänglighet

Rapportering av tillgänglighet för el, fjärrvärme, gas och stadsfiber. Både vi och ägare av överliggande nät har ansvar för och påverkan på näten.

Läs mer!

Vill du läsa mer om vårt arbete med att identifiera väsentliga hållbarhetsfrågor när det gäller det arbete som gjordes 2016 och 2017, se appendix på sidorna 98–107.

Utvecklar staden tillsammans med andra

"För fem år sedan låg Trafiknämndens investeringsbudget på 300-500 miljoner kronor per år. Nu är det politiska ambitionen fyra miljarder kronor. Det säger en del om den expansiva fas Göteborg är inne i. Om vi ska klara den här utmaningen så måste vi jobba tillsammans", säger Susanne Hultgren, avdelningschef för Investering och Exploatering på Trafikkontoret.

Att klämma in ett möte och fototillfälle i Susanne Hultgrens fulltecknade agenda är inte helt lätt. Och när vi ses i Trafikkontorets lokaler på Köpmansgatan i centrala Göteborg så gäller det att hänga med i svängarna. Susanne pratar både snabbt och mycket med påtaglig entusiasm och engagemang för sina frågor.

På Trafikkontoret ansvarar Susanne för genomförandet av de investeringsprojekt som beslutats av politikerna i Trafiknämnden men också exploatering och samordning när nya områden ska bebyggas.

– Vi ansvarar för utbyggnaden av delar av det som kallas allmän plats, det vill säga vägar, broar, cykelbanor och allt som hör därtill, samt andra allmänna ytor. Sedan samordnar vi arbetet med andra aktörer som Göteborg Energi och Kretslopp och Vatten som har sina anläggningar i den allmänna platsen, förklarar hon.

Just nu förbereder och genomför Trafikkontoret några riktigt stora publika projekt som skapar mycket uppmärksamhet. Det handlar om den nya Hisingsbron och den linbana som planeras över Göta älv.

– Hisingsbron är inne i byggskedet och vad gäller linbanan så utreder vi detaljerna kring genomförandet, placering av stationer och vad som behöver byggas i anslutning till banan. Visst är

det kul att jobba med de här stora projekten men mindre projekt som cykelbanor och rondeller hör mer till vanligheterna hos oss. Över huvud taget jobbar vi mycket med framkomlighet, ökade möjligheter för cyklisterna och trafiksäkerhet.

– Vi har också ett tydligt uppdrag att göra resandet mer hållbart. Det handlar om att skapa bättre förutsättningar för cyklisterna, gående och kollektivtrafik. Biltrafiken ska vara kvar men bilandelen av resorna ska vara konstant och inte öka även om antalet invånare ökar när staden växer och fler resor kommer att ske.

Alla måste hjälpas åt

Trafikkontorets främsta utmaning i den explosionsartade stadsutveckling som pågår för fullt i Göteborg stavs enligt Susanne Hultgren samordning och samarbete. När många stora byggprojekt ska genomföras samtidigt måste alla hjälpas åt.

– Vi har ett samordningsansvar och alla aktörer måste komma in tidigt i processerna. När det handlar om att bygga en rondell gör det kanske inte så mycket att någon kommer in sent och ställer krav men nu handlar det om stadsutveckling av stora områden där många projekt pågår samtidigt och de olika projekten påverkar varandra. Alla måste förstå att det är att ge och ta som gäller. Ingen aktör får igenom alla sina krav eller kan jobba helt på sitt eget sätt. Tidigare har vi inte haft så stor vana av att kliva in på en gemensam arena under de förutsättningarna, men det går bättre och bättre.

– En annan utmaning är att det alltid sker förändringar i projekten, speciellt under mark där vi kan stöta på både det ena och det andra. Då kan man inte vara egna öar utan måste se till hela landskapet.

Vad gäller stadsutveckling under mark, det vill säga alla de ledningar och nät som finns under markytan, har Göteborg Energi tagit initiativ till ett brett samarbete mellan stadens olika aktörer. Syftet är att jobba tillsammans och utveckla samverkansformer som gör att stadsutvecklingen går snabbare och smidigare.

– Jag tycker det är ett jättebra initiativ. Ju mer vi kan samordna oss desto bättre blir det. Vi har tagit en del steg framåt men vi borde kunna utöka kretsen av aktörer mer och bli ännu bättre. Det är komplexa frågor men det är fantastiskt roligt att få vara med och utveckla staden just nu när det händer så mycket, säger Susanne Hultgren. ■

Susanne Hultgren

Ålder: 50 år

Yrke: Avdelningschef Investering och Exploatering på Trafikkontoret i Göteborg

Intressen: Bland det roligaste som finns är att få åka på skidresa eller en kväll som inleds med några riktigt goda IPA och efter det en In Flames-konsert

Favoritmat: Grillad fisk, kokt färskpotatis och en god kall sås

"Vi har också ett tydligt uppdrag att göra resandet mer hållbart."

Susanne Hultgren ansvarar för stadsplaneringen av det som kallas allmän plats.

Vårt ekologiska ansvar

Klimatförändringarnas konsekvenser blir alltmer påtagliga och visar att det är mer angeläget än någonsin att minska de fossila utsläppen av växthusgaser. Genom Agenda 2030 har världen samlats kring gemensamma mål om vad en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar värld innebär. Inom det ekologiska området bidrar vi exempelvis genom att erbjuda resurseffektiv, hållbar och förnybar energi till alla och genom förutsättningar för hållbar industri, innovation och infrastruktur.

Sverige har tydligt tagit ställning och vill bli det första fossilfria välfärdslandet. Under 2016 beslutade riksdagen om ett klimatpolitiskt ramverk som innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. För att ställa om vårt land krävs att hela Sverige kraftsamlar och samarbetar. Det handlar om såväl näringsliv, statlig, offentlig och kommunal verksamhet som ideella organisationer och allmänhet. Initiativet Fossilfritt Sverige erbjuder en plattform för dialog och samverkan för alla oss som vill påskynda klimatomställningen med alla de positiva effekter på miljö och lönsamhet som den faktiskt ger. Därför har vi skrivit under Fossilfritt Sveriges deklaration. Vi står också bakom Västra Götalandsregionens satsning Klimat 2030.

Vi vill ta ansvar för att minska den klimatpåverkan som sker från energianvändningen i de samhällen där vi verkar. För att verkligen påverka utsläppen behöver vi ha ett livscykelperspektiv och arbeta med insatser i hela värdekedjan. Vi behöver exempelvis arbeta med våra inköp och leverantörer, vår egen produktion och distribution och med våra erbjudanden och samarbeten med våra kunder. Vi ska förenkla för våra kunder så att det blir enkelt att välja rätt energi och att använda den på ett klokt och hållbart sätt.

Klimatpåverkan och utsläpp till luft

Vår största påverkan på miljön är klimatpåverkan. Klimatpåverkan sker genom vår material- och råvaruanvändning, vid transporter, energiproduktion, distribution och indirekt vid slutanvändning hos kund. Vi mäter kontinuerligt våra direkta utsläpp till luft och klimatpåverkan från vår produktion av värme, el, kyla och biogas. Att minska klimatpåverkan från vår fjärrvärmeproduktion är vår högsta prioritet och ingår i våra miljömål på både lång och kort sikt.

På kort sikt innebär det att vi ska prioritera återvunnen och förnybar fjärrvärmeproduktion samt utveckla och effektivisera vårt befintliga fjärrvärmesystem.

På längre sikt behöver vi göra många större investeringar för att kunna fasa ut de kvarvarande fossila utsläppen från fjärrvärmerna. Under 2017 fortsatte tillståndsprocessen för ett nytt biobränsleddat kraftvärmeverk. Andra viktiga delar är dygns- och säsongslager av värme så att överskott av värme från varmare tidsperioder kan sparas till tidpunkter på dygnet eller året då den behövs. På så sätt kan vi hushålla med värmen och minska dyrare och klimatmässigt sämre produktion under de kalla tiderna på

Direkta utsläpp till luft

(ton)	2017	2016	2015
Svavel	9	5	9
Kväveoxider	142	141	138
Koldioxid (fossil)	136 969	325 273	143 772
Koldioxid (biogen)	214 761	184 572	236 742
Stoft	3	3	4

Energi och råvara

(GWh)	2017	2016	2015
Biobränsle flis	406	381	415
Biobränsle pellets*	157	82	399
Bioolja	17	7	4
Biogas	39	-	-
Naturgas	583	1 549	673
Eldningsolja 1	1	2	1
Eldningsolja 5	3	2	1
Elkraft (värmepumpar + Abs- och kompressor-kylmaskiner)	153	99	152
Summa	1 359	2 122	1 645

* Råvaruanvändningen inkluderar kraftvärme och GoBiGas.

Produktnyckeltal*

(g CO ₂ -ekv/kWh)	2017	2016	2015
Fjärrvärme	59	79	53
Fjärrvärme, Bra Miljöval	9	14	13
Kyla	1	1	35
Elproduktion	230	298	235

* Förklaring till årets miljövärdering beskrivs på sidan 102 i GRI-appendix.

Substrat*

(ton)	2017	2016	2015
Gödsel	29 603	52 445	54 765
Slakteriavfall	2 386	3 475	17 417
Vassle	-	559	26 505
Avfall från livsmedelsindustrin	958	1 810	5 153
Matavfallsslurry	1 746	8 185	10 671
Summa	34 693	66 474	114 511

* Biogasens substratmängd minskar då Sävsjö Biogas AB och Skövde Biogas AB avyttrades 2017.

"Att minska klimatpåverkan från vår fjärrvärmeproduktion är vår högsta prioritet och ingår i våra miljömål på både lång och kort sikt."

Elförbrukning

(GWh)	2017	2016	2015
Fjärrvärme- och elproduktion (hjälpel exkl råvaruel)	74,1	76,6	69,9
Kylproduktion (exkl råvaruel)	11,3	13,3	14,0
Biogasproduktion*	2,3	5,4	12,5
Egna kontorslokaler	2,0	2,2	2,3
Summa	89,8	97,4	98,7

*Biogasens elförbrukning minskar då Lidköping Biogas AB avyttrades 2016 samt Sävsjö Biogas AB och Skövde Biogas AB avyttrades 2017.

dygnet eller året. Genom samverkan med forskningsvärlden och våra kunder kan vi hitta sätt att snabbare fasa ut vår återstående fossila produktion. Läs mer om vår forskning och samverkan på sidorna 20–21.

Förutom utsläpp av koldioxid har vi även utsläpp av kväveoxider, stoft, svavel samt köldmedia och svavelhexafluoridgas. Huvuddelen av utsläppen kommer från produktion av el, fjärrvärme, fjärrkyla och biogas. Utsläppsmängderna hittar du i tabellen på föregående sida.

Metanutsläppen från biogasproduktionen, köldmedia från värme- och kylproduktion samt SF₆-gas från elnätstationer ingår i biogena utsläpp och har omräknats till koldioxidekvivalenter. Vi arbetar ständigt för minskade utsläpp och våra förbränningsanläggningar uppfyller högt ställda lagkrav. Under året har vi exempelvis genomfört följande förbättringsåtgärder för minskade utsläpp till luft:

- Optimering av driftinställningar för elfiltret på Rya HVC gav minskade stoftutsläpp
- Väl genomförda läcksökningar och åtgärder har minskat köldmedialäckaget från våra värmepumpar med nästan 30 procent
- Översyn av stoftreningsutrustning på Sävenäsverkets biobrännepanna gav minskade stoftutsläpp

Fossila råvaruanvändningen ska minska

Vår fossila råvaruanvändning i värmeproduktionen behöver minska. Idag utgörs den av naturgas och till en ytterst liten del olja. För att använda naturgasen så effektivt som möjligt använder vi den främst i Rya kraftvärmeverk som producerar både värme och el. Elen som produceras i Rya kraftvärmeverk gör i dagsläget klimatnytta eftersom dess klimatpåverkan är lägre än en stor del av den europeiskt producerade, som vid samma tillfällen ofta är kolkondens. Ur ett lokalt perspektiv står dock Rya kraftvärmeverk för huvuddelen av vår fjärrvärmes fossila utsläpp. Förutom förnybara fasta biobränslen, såsom träflis och pellets, använder vi även bioolja. Biooljan vi använder uppfyller hållbarhetskrav, läs mer på sid 102.

Under året gick biogasanläggningarna i Skövde och Sävsjö över till annan ägare. Därmed har vi inte längre några rötningsbaserade biogasanläggningar. Redovisningen av förbrukat substrat under de senaste tre åren redovisas på sidan 33.

Energieffektivisering

Vi vill leva som vi lär och arbetar aktivt för att hushålla med vår egen energianvändning. Det gör vi genom effektiviseringsåtgärder i våra produktionsanläggningar och distributionsnät, men också hos våra kunder.

Som ägare av elnätet tar vi ansvar för en hög leveranssäkerhet och att det byggs och underhålls på ett miljömässigt säkert sätt. Vid all elöverföring sker en viss energiförlust, men vi arbetar hårt för att göra förlusterna så små som möjligt. Vi har under året minskat våra elnätsförluster med 1,24 GWh.

I våra egna produktionsanläggningar och fastigheter arbetar vi löpande med att kartlägga och effektivisera användningen av värme och el. I tabellen här intill redovisas vår elanvändning i olika anläggningar och fastigheter. Under året har vi genomfört

Vi genomför effektiviserings-
åtgärder i våra produktionsan-
läggningar och distributionsnät,
men också hos våra kunder.

Spridning av gifter i miljön bedöms av en del forskare som ett alltmer allvarligt hot mot människan och miljön.

flera energieffektiviseringar, bland annat har vi gjort el- och värmebesparingar i våra anläggningar som motsvarar 2,83 GWh el respektive 3,6 GWh värme.

Vi har ett uppdrag och ett ansvar att underlätta för våra kunder att effektivisera sin användning av energi. Under 2017 har vi genomfört olika insatser för att öka kundernas medvetenhet om sin energiförbrukning, incitament för att minska den och möjligheter med egen förnybar energiproduktion, exempelvis:

- Visualisering av energianvändningen på Mina sidor
- Informationsträffar om vind- och solesproduktion för kunder och allmänhet
- Energispartips på webben
- Uppmärksammande av Earth Hour
- Miljöfondens utdelning av 836 000 kronor till tio projekt

Fossilfria transporter

Transporter står för en stor del av samhällets klimatpåverkan. Förutom att producera förnybara drivmedel samt utveckla laddinfrastruktur ser vi också till att våra egna transporter blir så få som möjligt och sker med låg miljöpåverkan. Vår årliga uppföljning av resor visar att utsläppen från resorna har minskat med 70 procent sedan 2012. Våra interna persontransporter sker i dag nästintill fossilfritt. Vår fordonsflotta utgörs till 90 procent av biogas- och eldrivna fordon. Vi använder diesel i de fordonstyper där gas- eller eldrift inte är möjlig. Samma krav som vi själva ställer på våra persontransporter vill vi även ställa på våra leverantörers transporter. Därför införde vi under 2016 nya krav på personbilar inom ramavtalen för våra markentreprenader. Kraven har visat sig vara en utmaning för våra leverantörer att efterleva, men vi hoppas kunna komma framåt genom dialog och samarbete. Vid uppföljning av upphandlingskrav på biobränsletransporters andel av förnybara drivmedel 2017, hade leverantören lyckats uppnå en användning på över 50 procent.

Resurshushållningen ska öka

Hur vi använder och förbrukar resurser och material får en stor påverkan på vår indirekta klimatpåverkan. Eftersom fjärrvärmens och flera av våra andra produkters grundidé är resurseffektivitet är det lätt att glömma bort att drift, underhåll och utveckling av våra produkter alltid på något sätt kräver en material- och kemikalieförbrukning, som i sin tur leder till uppkomst av avfall.

Restprodukter

(ton)	Mängd total		
	2017	2016	2015
Bottensand från biopanna	2 687	2 435	2 593
Flygaska från biopanna (flis+pellets)	2 160	1 969	2 104
Biogödsel biogas	47 318	115 308	117 344

Vi minskar spridning av gifter i miljön

Spridning av gifter i miljön bedöms av en del forskare som ett alltmer allvarligt hot mot människan och miljön. Sedan 2014 har giftfri miljö varit ett av de nationella miljömål som vi prioriterat i vårt miljöarbete. För att minska spridningen av gifter har vi identifierat tre viktiga områden; vår kemikaliehantering, avfallshandling och schaktning för ledningsdragning i förorenade områden i staden.

Farliga kemiska ämnen

Sedan 2014 har vi lyckats fasa ut 63 procent av våra särskilt farliga kemiska produkter som används i verksamheten. Arbetet har skett systematiskt genom att säkerställa kontroll och begränsning av inflödena av farliga kemiska produkter. Vi har också minskat antalet farliga kemiska produkter som används för att minimera utsläpp och exponering. Utfasningstakten har saktat ned under det senaste året eftersom de farliga ämnen som kvarstår saknar alternativ och därmed är en större utmaning att ersätta. Därför har arbetet under året till stor del handlat om att skapa långsiktiga utfasningsplaner för de produkter som kvarstår. Även en del allergiframkallande ämnen har setts över och ersatts under året. På så sätt arbetar vi enligt Göteborgs Stads Kemikalieplan.

Avfall och restprodukter

En god material- och resurshushållning leder till minskade avfallsmängder vilket är viktigt i ett hållbart samhälle. Vi behöver arbeta med avfallsfrågan i ett tidigt skede, exempelvis genom att planera och ställa krav vid inköp eller genom att bygga ledningar med kortast möjliga sträckning för mindre uppkomst av schaktmassor. Avfall uppkommer i hela vår verksamhet och genom återkommande uppföljning har vi i dag en tydlig bild av vår hantering (se tabell på sidan 103). Våra avfallsmängder är starkt kopplade till de renoveringar och investeringar som görs i våra anläggningar och distributionsnät. En utmaning är att minska avfallsmängderna när avfall ofta är en konsekvens av en investering, som i sig är nödvändig och bidrar till våra mål för miljö och hållbarhet.

Under året fick vi hjälp av en student från Chalmers som i sitt examensarbete utredde hur vi kan närma oss en mer cirkulär ekonomi. Arbetet resulterade i en ökad förståelse för vilka avfallsslag som ger störst miljöpåverkan. Det ger oss ett bra underlag i vårt pågående arbete med att öka vår resurshushållning.

Våra restprodukter har, till skillnad från avfallet, ett nyttovärde och består av askor och bottensand från biobränsleledning samt biogödsel från framställning av biogas. Huvuddelen av askorna kan återföras till skogen enligt Skogsstyrelsens rekommendationer, medan en mindre andel måste deponeras. Bottensand från biobränslebäddar passar utmärkt att använda som jordförbättringsmaterial. Biogödseln används som gödning på åkrar och bidrar på så sätt till att biogasproduktionens resurseffektiva kretslopp sluts (se tabell här intill). ■

Så arbetar vi för att nå miljömålen

Göteborgs Stads miljöarbete inkluderar styrning genom övergripande mål, budget och strategiskt klimatprogram. Här redovisas hur vi bidrar till stadens mål samt våra resultat.

Göteborgs Stads miljömål

Stadens tolv miljömål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Ett rikt odlingslandskap och myllrande våtmarker
- Levande skogar
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Stadens budget

- Göteborg ska minska sin klimatpåverkan
- Det hållbara resandet ska öka
- Kemikalieplanen ska genomföras
- Avfallsmängderna ska minska

Mål i stadens klimatstrategiska program

- År 2030 produceras fjärrvärme av förnybara energikällor, avfallsförbränning och industriell spillvärme
- År 2030 producerar Göteborgs Stad minst 500 GWh förnybar el och 1 200 GWh biogas
- Koldioxidutsläpp från vägtransporter inom Göteborgs geografiska område ska minska med minst 80 procent till 2030 jämfört med 2010
- Klimatpåverkan från Göteborgs Stads inköp av varor och material ska minska

Göteborgs Energis miljömål 2016–2018

Klimatmålet

Vi begränsar klimatpåverkan genom att prioritera förnybar energi, hållbar fjärrvärme och kyla samt energieffektivisering och resurseffektiv energianvändning hos oss och våra kunder. Målet ska nås genom att:

- De lokala fossila utsläppen från vår fjärrvärmeproduktion ska minska med 95 000 ton under 2017
- Optimera befintlig produktion om 85 GWh vindel till 2017
- Optimera biogasproduktionen där andel fackling ska vara max 6,5 procent till 2017
- Eleffektivisering av kylleveransen med två procent till 2017 jämfört med 2013
- Eleffektivisering i våra anläggningar om 5 GWh till 2017 jämfört med 2013
- Cykelfrämjande arbetsplatser till 2017
- Minskade elnätstförluster med 6,7 GWh till 2017 jämfört med 2014
- Ökad kunskapsspridning om biogasens nyttor under 2017
- Främja fossilfria transporter genom 260 nya laddplatser till 2018
- Energieffektivisering i anläggningar och nät med 13,6 GWh till 2019 jämfört med 2015.

Kemikaliemålet

Vi bidrar till giftfri miljö och fasar ut 63 procent av våra befintliga farliga kemiska ämnen till år 2017 jämfört med år 2013.

Uppföljning av miljömålen 2017 i urval

91 636 ton

Vi har minskat våra lokala utsläpp av koldioxid med 91 636 ton.

10,6 GWh

Våra anläggningar har blivit mer energieffektiva och målet om 5 GWh är uppnått med marginal.

63 %

Vi har ersatt 63 procent av verksamhetens särskilt farliga kemiska produkter med, ur miljö- och hälsoperspektiv, bättre alternativ.

5,9 GWh

Vi har minskat våra elnät förluster med 5,9 GWh.

1,3 %

Eleffektivisering av kylanläggningarna har gett god effekt, en effektivisering med 1,3 procent.

52 %

Vi har minskat vattenförbrukningen i våra kylanläggningar med 52 procent.

Mål med negativ utveckling

Antalet installerade laddare skulle under 2017 vara 180 stycken, detta har inte genomförts. Vi har ett mål om att sätta upp 259 stycken under 2018.

Påverkansaktiviteter för att öka kunskapen om biogasens nyttor har inte genomförts i planerad grad.

Läs mer om våra miljömål och resultat på sid 100.

Vårt sociala ansvar

Vi är göteborgarnas eget energibolag och vårt sociala engagemang sträcker sig från den dagliga leveransen av energi i Göteborg till att vara en attraktiv arbetsplats för både blivande och befintliga medarbetare. Det handlar om tillgänglighet, hälsa, säkerhet, likabehandling, ickediskriminering, jämställdhet och mångfald. Vi lägger mycket fokus på att minska risken för olyckor i verksamheten.

En del av vårt uppdrag och en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle är att vi på ett säkert och stabilt sätt kan leverera prisvärd energi till alla göteborgare. För att trygga försörjningen krävs en bra planering och framförhållning av drift- och underhållsarbetet. Större delen av vår infrastruktur finns under mark och under året har vi fortsatt arbetet med att gräva ner fler luftledningar för elnätet. Redan nu finns 94 procent av våra elledningar under mark. Det gör oss mindre sårbara och leveransen påverkas inte vid dåligt väder.

Vid driftstörningar vill vi ge snabb och relevant information till berörda kunder, oavsett om avbrottet är planerat eller oplanerat. Sedan 2016 erbjuder vi våra kunder avbrottsinformation via sms för elnät, fjärrvärme, fjärrkyla och gasnät. Vid oplanerade avbrott skickar vi information så fort vi får reda på avbrottet och så fort felet är åtgärdat. Vid planerade avbrott får man information om vilken dag och tid servicen är planerad. En påminnelse går ut dagen innan, och ytterligare ett sms skickas när servicen är klar. Under året lanserade vi även en ny avbrottskarta på vår webbplats där man på samma kartbild översiktligt kan se alla avbrott, oavsett energislag.

Vårt lokala samhällsengagemang

Som göteborgarnas energibolag ska vi inte bara ha fokus på miljön och göra smarta investeringar. Vi ska också ta hänsyn till alla de som bor och verkar i vår stad. Det gör vi på en rad olika sätt.

Elsens dag den 23 januari firade vi genom att skänka en barnbok om el till alla klasser i årskurs 1–3 i Göteborgs skolor. Syftet var att stimulera barnen till ökad kunskap om elens betydelse i vårt samhälle och väcka barnens läslust.

En viktig del i vårt arbete för den sociala hållbarheten i staden är hur vi väljer våra sponsringssamarbeten. Vi följer Göteborgs Stads riktlinjer och policy för sponsring och låter hållbarhetsperspektiven styra vårt sponsorskap, både när det gäller val av samarbetspartners och aktiviteter. Det är viktigt för oss att våra partners delar vår vision om ett hållbart Göteborg och kan motivera samarbetet utifrån ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Göteborg är en stor evenemangsstad och vi som bor här erbjuds många aktiviteter och upplevelser som är helt

kostnadsfria. Men stora evenemang kräver också stora mängder energi. Under året har vi därför med stolthet säkerställt att Hammarkullekarnevalen, Vetenskapsfestivalen, Göteborgsvarvet, Kulturkalaset och Julstaden har genomförts med förnybar energi. På Hammarkullekarnevalen, Kulturkalaset och på utomhusbio i Slottsskogen har vi dessutom erbjudit fritt wifi.

På flera evenemang under året har vi haft med vår paviljong där vi har haft dialog med göteborgarna om vad de vill se mer av i Göteborg – klimatsmart trafik, trygga gångtunnlar, miljötips i skolan, fritt wifi på stora evenemang eller sponsring av gröna idéer. På flera platser har vi även erbjudit besökarna gratis laddning av sina mobiltelefoner.

"Som göteborgarnas energibolag ska vi inte bara ha fokus på miljön och göra smarta investeringar. Vi ska också ta hänsyn till alla de som bor och verkar i vår stad."

Tillgänglighet

	2017	2016	2015	2014
Medelavbrottstid elnät min/kund/år ¹	23	22	26	18
Totalt antal avbrott/totalt antal kunder (SAIFI)	0,73	0,46	0,54	0,39
Tillgänglighet fjärrvärme %	99,95	99,98	99,99	99,99
Tillgänglighet gas %	99,98	99,99	99,99	100
Tillgänglighet kyla %	100	100	100	100
Tillgänglighet stadsfiber %	99,96	99,97	99,98	99,98

¹ Medelavbrottstiden gäller för elnätsverksamheten i Göteborg.

Våra möten med göteborgarna är viktiga för oss och sker bland annat på flera av stadens evenemang.

Tillsammans med Gothenburg Green World och Trygg, vacker stad har vi sett till att fyra tunnlar i staden har blivit ljusare och dekorerats med konst från Mosaikfabriken.

Vi vill inspirera till en hälsosam livsstil och låter både kunder och medarbetare tävla om startplatser till Göteborgsvarvet. Inför loppet 2017 gav vi löparna möjligheten att delta i flera tränings-tillfällen och inspirerande föreläsningar.

För elever i årskurs 5 arrangerar vi tillsammans med IFK Göteborg fotbollsturneringen Energikicken. Själva turneringen är avslutningen på ett helt års värdegrundarbete som bedrivs ute på skolorna och som vi vet är en viktig del i arbetet för god kamratskap och integration.

Tillsammans med Gothenburg Green World och Trygg, vacker stad har vi under 2016 och 2017 lyst upp fyra gångtunnlar i Göteborg. Projektet startades eftersom det finns ett återkommande önskemål från göteborgarna att få mer ljus på mörka platser. Tunnlarna, som ligger i Tynnered, Biskopsgården, Angered och Gårda, har dekorerats med konst från integrationsprojektet Mosaikfabriken och ljus för att göra dem till en trygg plats. Vi stödjer även Göteborgs Stadsmission med energi till de öppna verksamheter som tar emot människor som är i behov av extra stöd.

Under året gick vi med i Universeums projekt Framtida transporter. Syftet med projektet är att väcka engagemang, inspirera och intressera elever för hållbar miljö och teknik.

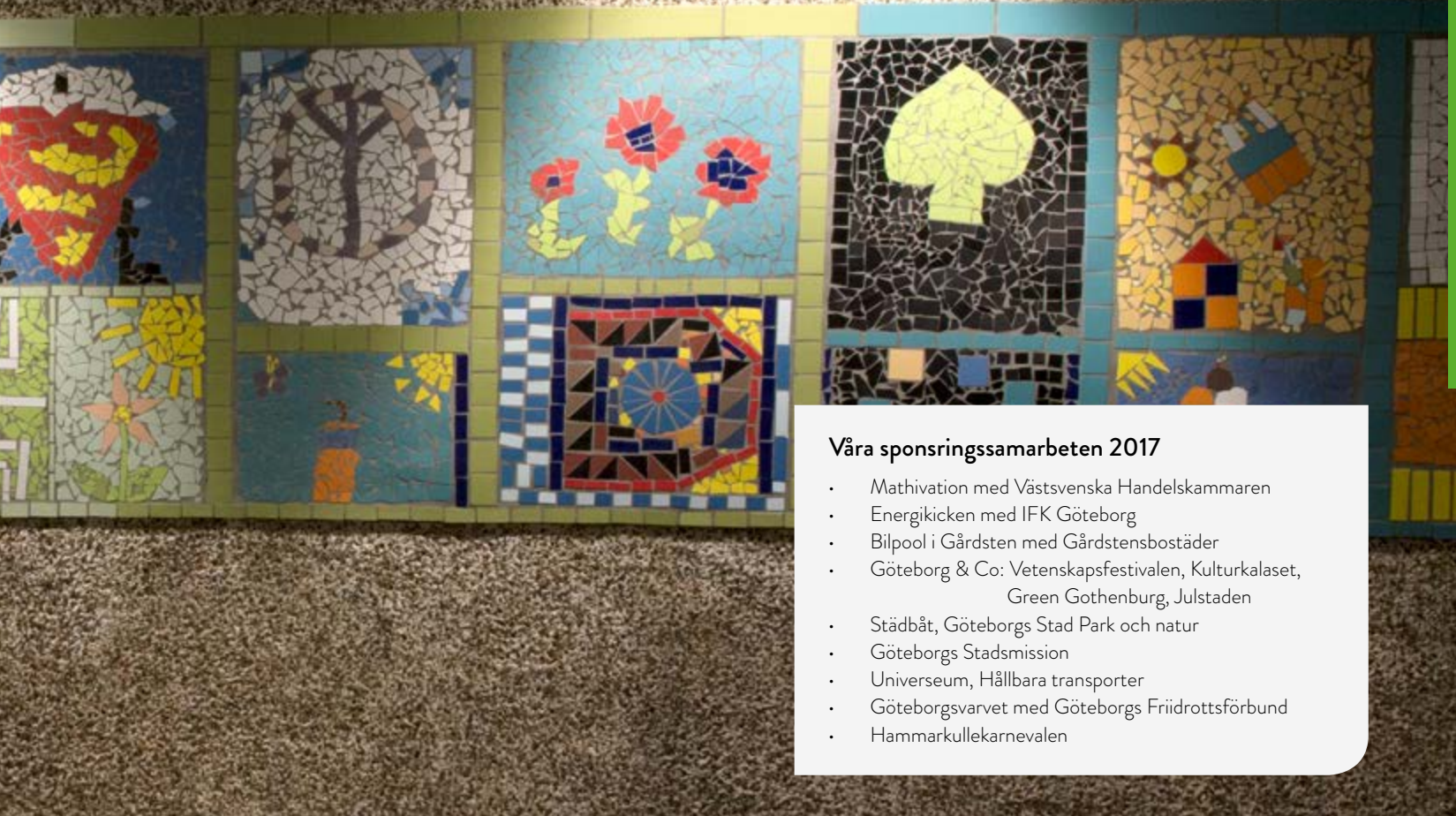
Utöver ett ekonomiskt bidrag till tävlingen erbjuder vi ett innehållsrikt studiebesök där eleverna får träffa flera av våra experter inom hållbara transporter, provåka några av framtidens transportmedel och tävla med sina nyvunna energikunskaper i sociala medier.

Vi har också gått med som partner i Mathivation. Projektet grundades av studenter på Chalmers och Göteborgs universitet med syftet att motivera, utmana och engagera elever i matematik. Konceptet bygger på att eleverna själva blir aktörer genom att hålla lektioner, föreläsningar och utbilda andra elever. Vi deltar i workshops där vi ger deltagarna kunskap om vår verksamhet och vilka spännande utmaningar som vi arbetar med och som förutsätter en god kunskap om matematik. Det kan till exempel handla om hur vi utvärderar olika strategier och tekniker för att kunna minska klimatpåverkan från vår verksamhet eller de nya produkter och tjänster som vi utvecklar.

Attraktiv arbetsgivare för alla

Det är Göteborgs Energis samlade kunskap inom områden som omvärld, kunder och teknik som är grunden till att vi når vår vision om ett hållbart göteborgssamhälle. Vi vill vara en attraktiv arbetsgivare med utvecklingsmöjligheter,

Våra sponsringssamarbeten 2017

- Mathivation med Västsvenska Handelskammaren
- Energikicken med IFK Göteborg
- Bilpool i Gårdsten med Gårdstensbostäder
- Göteborg & Co: Vetenskapsfestivalen, Kulturkalaset, Green Gothenburg, Julstaden
- Städbåt, Göteborgs Stad Park och natur
- Göteborgs Stadsmission
- Universeum, Hållbara transporter
- Göteborgsvarvet med Göteborgs Friidrottsförbund
- Hammarkullekarnevalen

arbetsförhållanden och arbetsmiljö som lockar och motiverar befintliga och kommande medarbetare. Vår kultur ska präglas av att vi är lyhörda, affärsmässiga och handlingskraftiga. I vårt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare, både internt och externt, är det sociala hållbarhetsarbetet viktigt.

I år har vi rekryterat cirka 29 nya medarbetare. Det är en stor konkurrens om arbetskraften i Göteborg och svårt att få tag på kompetens inom vissa områden. För att vara en attraktiv arbetsgivare har vi tydliggjort vårt arbetsgivarerbjudande och fokuserat på att nå de kompetenser vi efterfrågar.

En likabehandlingsplan har tagits fram tillsammans med fackliga företrädare och fokus i planen är att vi ska vara en arbetsplats för alla. Ingen medarbetare ska känna sig trakasserad eller diskriminerad. I samband med West Pride har vi varje år olika aktiviteter för att höja kunskapen om hbtq-personers livsvillkor, exempelvis som filmvisning och seminarier.

Vi ser gärna att fler personer med utomnordisk bakgrund börjar jobba hos oss. Vi arbetar öppet och strukturerat med rekrytering. Under hösten beslutade vi att införa praktikplatser för nyanlända i samarbete med Arbetsförmedlingen. Förhoppningen är att vi, genom att erbjuda praktik, ska väcka intresse

för vår verksamhet och för våra yrken.

På vår arbetsplats tar män och kvinnor ut ungefär lika många föräldradagar, något som vi som arbetsgivare försöker uppmuntra. Vi har fler kvinnor som är chefer än andel medarbetare som är kvinnor. Den senaste lönekartläggningen visar att vi inte har några osakliga löneskillnader på grund av kön.

Vi tillämpar kollektivavtalsenliga löne- och anställningsvillkor för samtliga anställda.

Aktiviteter för studenter

Under 2017 blev Göteborg Energi utsett till Årets raket av Universum i arbetet med vårt arbetsgivarumärke. Vi tror själva att detta är ett resultat av ett långsiktigt arbete att synas i de sammanhang där studenter finns, exempelvis under arbetsmarknadsdagar.

Det är viktigt för oss att påverka ungdomar i sitt gymnasieval. Vi vill uppmuntra dem att välja tekniska eller naturvetenskapliga utbildningar, både teoretiska och yrkesinriktade. Vi samarbetar med Göteborgsregionens näringslivsarena och har ordnat studiebesök för årskurserna 8 och 9 från flera skolor i göteborgsområdet för att väcka intresse för tekniska utbildningar och yrken.

Träning är viktigt för Nader Al-Tayyar och en friskvårdsanläggning på arbetsplatsen är mycket uppskattad.

Angeredsutmaningen är ett sätt för oss att nå gymnasieungdomar och försöka öka deras kunskap om vår bransch och vilka arbeten vi erbjuder. Ytterligare ett sätt vi valt för att nå gymnasieungdomar är att erbjuda sommarjobb. Ett 50-tal sommarjobbare var hos oss i somras och en del av de jobben riktades direkt till eleverna på Angereds gymnasiet. För elever som går gymnasieprogram som erbjuder praktik finns också stora möjligheter till sommarjobb.

Studenter på högskolan möter vi på arbetsmarknadsdagar, via examensarbete, praktikperioder och sommarjobb. Vårt mål är att visa upp oss som arbetsgivare och visa på roliga och utvecklande arbete. Vi tror oss vara en arbetsgivare som kan erbjuda mycket av det studenter och yrkesverksamma efterfrågar.

Socialt ansvar på arbetsmarknaden

Vi erbjuder kontinuerligt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden möjlighet till arbete, studiebesök, praktik och liknande aktiviteter. Vi tar emot praktikanter för kortare och längre perioder och under året har fokus varit att erbjuda praktikplatser till nyanlända. En del av praktikanterna är också personer som av olika skäl behöver introduktion till yrkeslivet eller återintroduktion på arbetsmarknaden.

Attraktiv arbetsplats för våra medarbetare

Vi har en arbetsplats där medarbetarna både har insyn och inflytande och känner sig delaktiga i att ta fram mål och aktiviteter för verksamheten. Dialog på våra arbetsplatsträffar, tillsammans med uppföljning av mål och resultat, bidrar till ett ökat engagemang i verksamheten.

I utvecklingssamtalen finns möjlighet för alla medarbetare till en fördjupad dialog med sin chef. Samtalen ska ge

möjlighet att diskutera vad medarbetaren ska uppnå och vilka insatser som behövs för att de individuella målen ska nås.

Personalomsättningen i år är högre än tidigare. Den präglas av ökad konkurrens om arbetskraften och fortsatt effektiviseringsarbete internt.

Medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö i fokus

Eftersom vi bland annat arbetar med värme, högsänkning och gas krävs kompetenta och riskmedvetna medarbetare. Vi har under året prioriterat utbildningar i säkerhetskultur med målet att våra medarbetare ska känna sig trygga och ha en säker arbetsmiljö.

För att vi ska kunna förbättra oss och arbeta förebyggande rapporterar vi riskobservationer och tillbud. Under året har 227 riskobservationer och tillbud rapporterats. Antalet olycksfall och arbetssjukdomar var 51.

Aktiviteter har genomförts för att stärka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, bland annat genom en checklista att använda vid arbetsmiljöronder.

I vårt hälsofrämjande arbete har vi genomfört individuella hälsokartläggningar för att ge stöd för medarbetarna att göra kloka hälsoval. Vi uppmuntrar medarbetare att cykelpendla till jobbet och har arbetat för att skapa en cykelvänlig arbetsplats. I år deltog 118 medarbetare i Cykelutmaningen som tillsammans cyklade 43 620 km. Genom ändrade resvanor kan vi nå såväl individuella hälsovinster, förbättrad miljö samt stödja stadens arbete för ändrade resvanor. Generella satsningar för att uppmuntra till motion och friskvård har gjorts både i vårt eget friskvårdsrum och tillsammans med sponsorpartners som Göteborgsvarvet. ■

Nyckeltal personal

Koncernen	2017	2016	2015	2014	2013
Antal anställda					
Medelantal	1 002	1 051	1 068	1 091	1 174
Tillsvidareanställda	930	1 016	1 027	1 062	1 113
Tidsbegränsade anställda	13	23	23	21	15
Totalt	943	1 039	1 050	1 083	1 128
Andel kvinnor/män					
Kvinnor	321 (34%)	361 (35%)	362 (34%)	375 (35%)	395 (35%)
Män	622 (66%)	678 (65%)	688 (66%)	708 (65%)	733 (65%)
Medelålder	48	48	48	48	47
Sjukfrånvaro i %	4,2	4,3	4,3	3,7	4,0
Personalomsättning i % ¹⁾	13	9	9	8	6
Intern rörlighet i %	8	6	10	5	13
Chefer					
Kvinnor	31 (36%)	39 (41%)	39 (42%)	42 (42%)	42 (40%)
Män	54 (64%)	55 (59%)	53 (58%)	58 (58%)	62 (60%)
Totalt	85	94	92	100	104

¹⁾ Inkluderar 33 stycken pensionsavgångar.

Bekämpar fattigdomen i Göteborg

"Fattigdomen finns i Göteborg. Varje dag delar vi ut bröd till 100 personer utanför Johanneskyrkan och köerna växer. De människor vi möter har ingen egen röst, deras berättelser kommer inte fram och det är vår uppgift att hjälpa dem att höras", säger Lennart Forsberg, socialchef på Göteborgs Kyrkliga Stadsmission.

Lennart Forsberg besöker Göteborg Energi en tidig decembermorgon. Under en knapp timme berättar han med lugn och metodisk röst om fattigdomen i Göteborg och den verklighet som Göteborgs Kyrkliga Stadsmission möter. För oss som lyssnar är det omöjligt att inte bli berörda av berättelser om brödköer utanför Johanneskyrkan eller de nästan 700 barn i staden som tillsammans med sina familjer lever i akut hemlöshet och inte vet var de ska fira jul.

– Det handlar om vår självbild. Vi tror att fattigdomen utrotades någon gång på 1960-talet men det stämmer inte. I dag ser vi en stad som har dragits isär mer och mer. Ojämligheten vad gäller ekonomi och hälsa är en av de största utmaningarna vi har i Göteborg liksom i andra stora svenska städer. Vi måste minska klyftorna och vi måste göra det tillsammans, säger Lennart Forsberg när vi slår oss ner för en pratstund efter hans engagerande föredrag.

Kan du beskriva hur fattigdomen i Göteborg ser ut?

– När man pratar om fattigdom tänker många på de tiggare som sitter utanför ICA men fattigdomen är bred och mångfacetterad. Den stora gruppen fattiga är göteborgare som på olika sätt hamnat i svårigheter. En stor grupp är barnfamiljer och ensamstående mammor. De har oftast försörjningsstöd men problemet är att det är så lågt. Tanken är att försörjningsstödet ska vara en övergångslösning men dessa familjer har haft stöd i 10 till 15 år. I praktiken innebär det att de inte har någon ekonomi

över huvud taget. Maten tar slut varje månad och det finns inte utrymme att köpa kläder eller andra nödvändiga saker.

– De senaste fem åren har vi också sett en helt ny grupp som inte har någon inkomst alls växa fram. Dessa människor har fallit mellan stolarna i systemet och lever på ideella krafter. I dag går 25 procent av våra insatser till den här gruppen. Tröskeln att få hjälp har blivit allt högre och många klarar inte av att hantera den pappersexercis som finns och de regler för stöd som sätts upp. En annan stor grupp är de så kallade fattigpensionärerna där det är förknippat med mycket skam och skuld att inte klara sig själv. Vi har ett socialt skyddsnät i Sverige men det har blivit allt mer grovmaskigt.

Bidrar med el och värme

Göteborgs Kyrkliga Stadsmission startades 1952. Då precis som nu bestod verksamheten i hög grad av att hjälpa till med människors basala behov av mat, kläder och någonstans att sova. I dag jobbar 60 personer och ett stort antal volontärer i verksamheten som finansieras med hjälp av gåvor från företag, organisationer och enskilda människor. Göteborg Energi är en av Stadsmissionens samarbetspartners och bidrar med el och värme till de öppna dagliga verksamheterna.

– Men självklart har vi också ett långsiktigt perspektiv. När människor har fått äta får de också frågan hur vi kan hjälpa dem att förändra sin situation och sitt liv. Vi hjälper till med till exempel myndighetskontakter och ekonomiska och juridiska frågor, säger Lennart Forsberg.

Du beskriver en stor utmaning – vad behöver göras för att situationen ska bli bättre?

– För det första så behövs det en nationell kartläggning över hur fattigdomen ser ut. Det saknas i dag. Vi samlar statistik och ger varje år ut en Fattigdomsrapport som beskriver verkligheten utifrån vår horisont men det räcker inte. Sedan handlar det om att hjälpas åt. Kommunen och politiken kan inte lösa allt. Näringslivet, civilsamhället, du och jag behöver också vara med. Glädjande nog tycker jag att det har skett ett trendbrott vad gäller näringslivet. I dag finns ett stort intresse bland företag att vara med och bidra till en positiv utveckling i vår stad. ■

Lennart Forsberg

Ålder: 63 år

Yrke: Socialchef på Göteborgs Kyrkliga Stadsmission

Intressen: Mitt jobb, barn och barnbarn, familjeliv

Favoritmat: Japanskt

Lennart Forsberg säger att fattigdomen är mer utbredd än vi kanske tror.

"Glädjande nog tycker jag det har skett ett trendbrott vad gäller näringslivet."

Vårt ekonomiska ansvar

Vi ska vara en del av utvecklingen även när det gäller ett ekonomiskt hållbart Göteborg. Vår verksamhet ska innebära att vi erbjuder en säker och prisvärd leverans av energi till stadens alla invånare och företag. Som göteborgarnas eget energibolag ska vi också bidra till stadens ekonomiska utveckling genom att göra det möjligt med en årlig utdelning till ägaren, Göteborgs Stad. För 2017 lämnar vi 410 mkr i koncernbidrag.

För att lyckas med vårt mål att bidra till en hållbar tillväxt för Göteborg krävs att vi utvecklar bolagets kärnområden samtidigt som vi systematiskt arbetar för att minska våra kostnader.

Stabil hållbar ekonomi

Ekonomiskt ansvar innebär en långsiktig lönsamhet som gör det möjligt för oss att kunna satsa på nödvändiga investeringar för framtiden. För att hela tiden vara beredda på de nya förutsättningar som uppstår behöver vi fortsätta att effektivisera och utföra vårt uppdrag med ökad kvalitet men med lägre kostnader. Fokus ligger på att skapa hållbara lösningar inom energi och stadsfiber och att säkra leveranserna i en växande stad. En omfattande stadsutveckling kommer att kräva stora investeringar i ny infrastruktur och även underhåll av den befintliga. Det ställer stora krav på hur vi tar vårt ekonomiska ansvar. En hållbar ekonomi innebär att vi har en långsiktighet i allt vi gör. Under 2017 har vi fortsatt arbetet med att fokusera på Göteborg och göteborgarna. Dotterbolagen Partille Energi, Skövde Biogas och Sävsjö Biogas har därför fått nya ägare. I april beslutade vår styrelse att ge oss i uppdrag att hitta aktörer som är intresserade av att arbeta vidare med utvecklingen av vår demonstrationsanläggning för förgasning av skogsavfall, GoBiGas.

Bättre lönsamhet uppnår vi också genom att titta närmare på hur vi jobbar och våga utmana vårt eget arbetssätt. Internt pågår ett effektiviseringsarbete där vi bland annat ser över vår distributionsverksamhet. En effektivare organisation med rätt kompetens på rätt plats, gemensamt arbetssätt och tydligare roller är målet med den nya organisationen inom ekonomi som har formats under året. En annan del i effektiviseringsarbetet är att vi arbetar med att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter inom hela vår verksamhet.

Hållbar vardag för våra kunder

Ekonomiskt ansvar innebär också att kunna erbjuda bra priser och att ständigt utveckla våra tjänster och produkter för att skapa attraktiva erbjudanden till såväl nya som befintliga kunder. En hög tillgänglighet i våra anläggningar är en grund

för rimliga kostnader och därmed ett bra pris till kunden. Leveranssäkerheten är fortsatt mycket hög i våra nät, vilket innebär mycket små störningar för våra kunder. Vi fortsätter att hålla elnätspriserna låga i Göteborg. Det visar den årliga Nils Holgersson-rapporten där elnätspriserna i landets kommuner jämförs. Bland landets 290 kommuner hamnar Göteborg på plats nummer 21. Motsvarande rapport för fjärrvärmepri- serna visar att Göteborg hamnar på plats 29. Under året har vi anpassat prissättningen av så kallade anvisningsavtal för elhandel. Vi vill att kunder med anvisade avtal ska ha skäligena villkor och minskar därför prisskillnaderna mellan anvisade avtal och andra typer av avtalsformer.

Vi strävar efter att skapa anpassade lösningar för våra kunder genom digitalisering. För att förenkla och öka tillgängligheten har vår webbplats uppdaterats med förbättrad funktionalitet för kundservice. Under året har även våra öppettider i kundservice anpassats för att bättre möta kundernas behov.

Investeringar hållbara för framtiden

Genom kloka investeringar förbereder vi oss för framtidens ökade energibehov och omställningen till fossilfri produktion. Vårt uppdrag är att vara aktiv som aktör för att genomföra stadens klimatstrategiska program och att uppnå de lokala miljömålen. Vi ska arbeta långsiktigt för ökad förnybar el- och värmeproduktion. Vi utreder för närvarande förutsättningarna för ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk och olika former av värmelagring. En satsning för att få en infrastruktur för laddbara fordon genomförs med hjälp av investeringsstödet Klimatklivet. Samtidigt så reinvesterar vi i våra befintliga anläggningar i den takt som krävs för att bibehålla en hög leveranssäkerhet. Arbetet med att energieffektivisera våra egna produktionsanläggningar och nät pågår kontinuerligt.

Vi deltar i stadsutvecklingen i samarbete med andra aktörer genom utbyggnad av infrastruktur för fjärrvärme, fjärrkyla, stadsfiber och förnybar el. Vi bidrar med kunskap om energieffektivisering inom Göteborgs Stad och för andra kunder. Ett uppdrag är att utreda möjligheten och konsekvenserna av att avsätta mark och tak för att bygga solcellsparkar där mindre aktörer kan gå in som delägare. ■

Ekonomiskt ansvar innebär en långsiktig lönsamhet som gör det möjligt för oss att kunna satsa på nödvändiga investeringar för framtiden.

GRI-index

Vi redovisar vårt hållbarhetsarbete enligt GRI Standards, nivå Core. Redovisningen beskriver hur vi arbetat med hållbarhetsfrågorna under 2017. I tabellen nedan ser du var i års- och hållbarhetsredovisningen vi redovisar informationen. Vi redovisar samtliga generella standardupplysningar. När det gäller specifika standardupplysningar redovisar vi det som har definierats som väsentligt för verksamheten. Redovisningen har inte granskats av extern part.

Generella standardupplysningar

GRI-referens	Beskrivning	Sidhänvisning
Organisationsprofil		
102-1	Namn på organisationen	2
102-2	Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster	54-55
102-3	Huvudkontorets säte	53
102-4	Länder som organisationen verkar i	54
102-5	Ägarstruktur och bolagsform	53
102-6	Marknader	54
102-7	Bolagets storlek	55, 62
102-8	Antalet anställda uppdelat på anställningsform, anställningstyp, kön och region	45
102-9	Bolagets leverantörskedja	11, 18-19
102-10	Väsentliga förändringar i organisationens storlek, struktur, ägarskap eller leverantörskedja under redovisningsperioden	54-55
102-11	Om och hur försiktighetsprincipen tillämpas i organisationen	100
102-12	Externa ekonomiska, miljömässiga och sociala principer som organisationen skrivit under eller stödjer	18
102-13	Medlemskap i föreningar och/eller nationella/internationella lobbyorganisationer	17
EU1	Installerad effekt	106
EU2	Energiproduktion GWh	62
EU3	Antal kunder (el)	55
EU4	Längd på transmissions- och distributionsledning	4-5
EU5	Tilldelning utsläppsrätter för koldioxid	102

GRI-referens	Beskrivning	Sidhänvisning
Strategi		
102-14	VD har ordet	6-9
Etik och integritet		
102-16	Organisationens värdegrund och uppförandekod	18
Styrning		
102-18	Bolagsstyrning, Styrningsstruktur	60-61
Intressentengagemang		
102-40	Intressentlista	27
102-41	Kollektivavtal – Totalt antal anställda som omfattas av kollektivavtal	43
102-42	Identifiering och urval av intressenter	26, 98
102-43	Metod för intressentdialoger	26, 98
102-44	Huvudämnen och frågor som framkommit i intressentdialoger	28, 98
Information om redovisningen		
102-45	Verksamheter som omfattas av redovisningen	98
102-46	Process för att definiera redovisningens innehåll och avgränsning av frågor	28, 98-99
102-47	Lista över identifierade väsentliga frågor	29, 101
102-48	Effekterna av och skälen till förändrad information från tidigare rapport	28, 98-99
102-49	Betydande förändringar sedan föregående redovisningsperiod	28, 98-99
102-50	Redovisningsperiod	98
102-51	År för senaste redovisad rapport	98
102-52	Redovisningsfrekvens	98
102-53	Kontaktperson gällande redovisningen	98
102-54	Redovisningsstandard	98
102-55	GRI-index med hänvisningar	50-51
102-56	Extern bestyrkning	50

Specifika standardupplysningar

GRI-referens	Beskrivning	Sidhänvisning
Ekonomisk hållbarhet		
Investera i infrastruktur		
203-1	Säkerställa tillgänglig och tillförlitlig infrastruktur	48, 63,
EU10	Investeringsplanering för att klara framtida behov av efterfrågan av energi och effekt	18, 48, 55
Forskning och utveckling		
EU DMA ¹⁾	Forskning och utvecklingsaktiviteter som syftar till att skapa tillförlitlig och hållbar el/energi	20-21
Övrig fråga		
205-2	Antikorruption	18
Ekologisk hållbarhet		
Utsläpp		
305-1	Utsläpp till luft och klimatpåverkan	32-34, 99-100
Råvaruanvändning		
301-1	Konsumtion och förbrukning av energi, andel förnybar respektive fossil energi	33-34, 99-100
Energianvändning		
302-1	Konsumtion och förbrukning av energi, energianvändning	34-37, 99-100

GRI-referens	Beskrivning	Sidhänvisning
Social hållbarhet		
Anställning, attraktiv arbetsgivare		
401-1	Antal nyanställda samt personalomsättning per åldersgrupp och kön ²⁾	43, 45, 104
Anställdas hälsa och säkerhet		
403-2	Frånvaro, arbetsrelaterade sjukfall och olyckor	45, 104
Mångfald och jämställdhet		
405-1	Mångfald	43, 104
Lokalt samhällsengagemang		
413-1	Program och aktiviteter för verksamhetens påverkan på samhället	40-42
Tillgänglighet		
416, EU28	Avbrott	40
Övrig fråga		
412-2	Mänskliga rättigheter	18

¹⁾ Sektorsspecifikt DMA²⁾ Uppdatering per åldersgrupp och kön finns inte i nuläget.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Göteborg Energi AB, organisationsnummer 556362–6794 med säte i Göteborg, avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31. Göteborg Energi AB är helägt dotterföretag till Göteborgs Stadshus AB (organisationsnummer 556537–0888) som i sin tur ägs till 100 procent av Göteborgs Stad (organisationsnummer 212000–1355).

Förvaltningsberättelsen innehåller information som inte redovisas i resultaträkningen, balansräkningen, de finansiella rapporterna eller noterna, men som är viktig för bedömningen av moderföretagets och koncernens resultat och ställning.

I förvaltningsberättelsen beskrivs väsentliga händelser under året. Vi redovisar bland annat styrning och ekonomiska mål, vilka investeringar som gjorts och hur ägardirektiven ser ut. Hur vi arbetar med riskhantering, vilka framtidsutsikter vi ser samt förslag till vinstdisposition ingår också i förvaltningsberättelsen.

Hållbarhetsredovisningen finns att läsa på sidorna 18–51 samt 98–107.

Koncernens verksamhet

Göteborg Energi AB är moderföretag i koncernen Göteborg Energi. Bolaget, som ägs till 100 procent av Göteborgs Stadshus AB, bedriver energiproduktion och distribution främst av fjärrvärme och el i göteborgsområdet. I koncernens verksamhet ingår även elhandel, naturgashandel, fjärrkyla, energitjänster, stadsfiber, gasnät samt förnybar el och biogas som bidrar i omställningen till ett hållbart göteborgssamhälle.

Företag	Verksamhet	Nettoomsättning, mkr	Resultat efter finansnetto, mkr	Antal anställda
Göteborg Energi AB	Produktion och distribution främst av fjärrvärme i Göteborg. I verksamheten ingår också produktion av el, kyla och gas samt gashandel och energitjänster.	3 142 (3 431)	252 (360)	775 (848)
Dotterföretag				
Göteborg Energi Din El AB	Elhandel främst i Göteborgsregionen.	1 778 (2 030)	62 (40)	– (–)
Göteborg Energi Nät AB	Distributionsnät för överföring av el till hushåll, kontor och industrier i Göteborg.	1 037 (1 011)	222 (189)	134 (155)
Göteborg Energi Gasnät AB	Gasledningsnät för överföring och distribution av naturgas och biogas.	191 (198)	36 (23)	– (–)
Sörred Energi AB	Tillhandahåller energi och andra tjänster till företag inom Torslanda industriområde.	167 (171)	92 (38)	– (–)
Göteborg Energi Gothnet AB	Äger, bygger och driver stadsfibernät som är oberoende och neutralt	162 (169)	22 (8)	34 (36)
Ale Fjärrvärme AB	Fjärrvärmeverksamhet i Ale kommun.	38 (41)	6 (10)	– (–)
Göteborg Energi Backa AB	Bedriver uthyrning av industri-, kontors- och lagerlokaler.	5 (6)	1 (2)	– (–)
Dotterföretag avyttrade under året				
Partille Energi AB	Fjärrvärmeverksamhet i Partille kommun samt elnätsverksamhet genom det helägda dotterbolaget Partille Energi Nät AB.	171 (171)	26 (24)	– (–)
Sävsjö Biogas AB	Produktion av biogas till fordonsbränsle samt biogödsel	5 (7)	0 (-1)	– (–)
Skövde Biogas AB	Produktion av biogas till fordonsbränsle samt biogödsel	5 (17)	1 (1)	– (–)

Väsentliga händelser under året

I november meddelade kammarrätten sitt beslut om att inte ge Energimarknadsinspektionen prövningstillstånd i målen angående elnätbolagens intäktsram avseende perioden 2016–2019. I december meddelade Energimarknadsinspektionen att de valt att inte överklaga beslutet. Våra elnätsbolag meddelar att de inte avser att överklaga.

Kammarrätten avlade i november dom i ärendet om Göteborg Energi Gasnät AB:s intäktsram för perioden 2015–2018. Domen innebär att Göteborg Energi Gasnät AB får den ram som förvaltningsrätten tidigare fastställt. Energimarknadsinspektionen valde att överklaga domen, prövningstillstånd är ej meddelat.

Inför 2017 möjliggjordes en prissänkning på fjärrvärme tack vare lägre bränslepriser. Tillsammans med våra kunder enades vi om att minska den fossila andelen i vår produktion och minska utsläppen av koldioxid med 95 000 ton. Resultatet blev en minskning med drygt 91 000 ton till en avsevärt lägre kostnad än planerat, varför en återbetalning till kundkollektivet görs 2018.

I samband med den stadsutveckling som pågår är behovet av markyta stort. Under året revs Gasklockan och mark som kan upplåtas för stadens behov frigjordes.

Under 2017 inleddes en större satsning på att markförlägga en stor del av de elledningar som hänger i luften. Syftet är att ytterligare öka vår leveranssäkerhet och personsäkerhet. Förstärkningen omfattar cirka 8 500 kunder och genomförs under en period om 5–8 år.

Göteborgarna har sedan tidigare möjlighet att ladda sina elbilar vid våra 13 snabbaddare. Under året har ett arbete påbörjats där vi kommer att sätta upp 259 publika laddare. Genom fler laddmöjligheter bidrar vi också till renare luft och minskat buller.

Ett antal aktiviteter för att förenkla för våra kunder har genomförts. Exempel på detta är utökade öppettider i kundservice, vilket gett förkortade väntetider. Vidare satsar vi på att stärka våra digitala kundgränssnitt.

I december beslutade kommunfullmäktige att godkänna en större satsning på fjärrkyla. Vår ambition är att erbjuda anslutning till fjärrkylanätet i takt med stadsutvecklingens behov. Vi producerar fjärrkyla genom att ta tillvara de energiflöden som redan finns i Göteborg, vilket är både smart och effektivt.

Göteborg Energi driver och är delaktiga i ett antal projekt inom forskning och utveckling, ett exempel är CELSIUS. Efter

fyra framgångsrika år med priser och nya smarta fjärrvärmeinnovationer gick projektet i mål under 2017. Finalen, där fler än 170 stadsrepresentanter, energibolag, politiker och forskare från hela Europa deltog, hölls i Göteborg.

Vi har en utmaning i att leverera framtidens hållbara energilösningar och samtidigt bidra till stadens utveckling ekonomiskt. Samtidigt står vi inför utmaningar, där stora investeringar med lägre marginaler behöver genomföras. För att möta dessa utmaningar och säkerställa en långsiktig finansiell stabilitet behöver koncernens kostnader sänkas. Effektiviseringsinitiativ pågår och flera delar av verksamheten genomför omställningsprocesser för att vara rätt rustade för framtiden.

Satsningen på demonstrationsanläggningen GoBiGas, en anläggning för att producera biogas från skogsråvara, var tänkt att följas av en kommersiell anläggning baserad på den teknik som utvecklats. Då satsningen inte längre är aktuell beslutades under hösten att aktivt söka efter ny finansiering eller ägare till GoBiGas.

I november valde vd Lotta Brändström att gå vidare mot nya utmaningar. Till tillförordnad vd under rekryteringsprocessen utsågs Alf Engqvist. Alf Engqvist har de senaste två åren varit chef för Göteborg Energis distributionsverksamhet och varit en del av koncernledningen.

Under 2017 har vi fortsatt det strategiska arbetet med att fokusera på den lokala marknaden. Som en del i detta arbete har aktierna i Skövde Biogas AB, Sävsjö Biogas AB och Partille Energi AB avyttrats.

Årets resultat

Vår affär är indelad i produktområden. Omsättning per produktområde redovisas här inklusive koncernintern försäljning. Nettoomsättningen kommer till största delen från fjärrvärme, elhandel och elnät och uppgår till 5 552 mkr (5 963),

en minskning om 411 mkr. Ett varmare väder och lägre elpriser påverkar intäkterna framförallt inom fjärrvärme och elhandel.

Även råvarukostnaden minskar och för koncernen resulterar det i ett täckningsbidrag om 2 825 mkr (3 017). Lägre kostnader än föregående år bidrar tillsammans med engångsposter i form av vinster vid avyttringar till ett stärkt resultat. EBITDA (inklusive engångsposter) uppgår till 1 600 mkr (1 578) och koncernens resultat efter finansiella poster uppgår till 640 mkr (610).

Energisektorn är en kapitalintensiv bransch och investeringarna har en långsiktig ekonomisk konsekvens för koncernens verksamhet. Det är vanligt med en ekonomisk livslängd om 30 till 50 år. Lagstiftning och politiska beslut styr i hög grad investeringarna. Vi investerar i stadens infrastruktur vilket är en förutsättning för ett hållbart göteborgssamhälle. Det ställer krav på en långsiktig ekonomisk uthållighet. Nyanslutning av kunder sker vid förtätning av befintliga distributionsnät för fjärrvärme, gas, el, fjärrkyla och stadsfiber samt i samband med exploatering av nya områden. Investeringar i produktionsanläggningar görs för att säkerställa en långsiktigt trygg och ur ett miljöperspektiv bra energiproduktion.

Under året investerades totalt 761 mkr (690), varav 408 mkr (387) nyinvesteringar och 352 mkr (303) reinvesteringar. Investeringar gjordes framförallt i fjärrvärme och elnät. Totalt har koncernen materiella och immateriella anläggningstillgångar till ett värde om 9 792 mkr (10 450).

Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital uppgick till 1 248 mkr (1 421) och kassaflöde efter investeringar till 912 mkr (783). Årets kassaflöde uppgick till -167 mkr (607). Förändringen mot föregående år är i huvudsak hänförlig till en större nettoamortering.

Nettolåneskulden, räntebärande skulder reducerat med likvida medel och räntebärande fordringar, uppgick per balansdagen till 2 925 mkr (3 956). ■

Produktområde	Verksamhet	Årets investeringar, mkr	Nettoomsättning, mkr
Elhandel	El säljs till både företags- och privatkunder i hela Sverige.	1 (—)	1 778 (2 030)
Fjärrvärme	Ett av världens mest utvecklade fjärrvärmenät och näst störst i Sverige.	308 (268)	2 269 (2 544)
Naturgashandel	Vi har fokus på attraktiva miljötillval där vi ser naturgasen som en bro för biogasen.	— (—)	176 (140)
Vindel	Egen vindkraftsproduktion vid nio vindkraftverk.	4 (-6)	25 (31)
Kyla	Leverans av kyla i ett slutet system på samma vis som fjärrvärme med stark miljöprofil.	35 (15)	67 (68)
Stadsfiber	Vi äger, bygger och driver stadsfibernet främst i Göteborgsregionen.	62 (51)	163 (169)
Elnät	Vårt elnät omfattar Göteborgs kommun (exklusive Askim och södra skärgården) där vi har ungefär 250 000 kunder. Fram till den 29 december ingick även elnätet i Partille kommun.	304 (290)	1 084 (1 059)
Energitjänster	Tjänster inom energieffektivisering som bidrar till ett hållbart göteborgssamhälle.	1 (3)	95 (116)
Gasnät	Säker och tillgänglig distribution av både naturgas och biogas i Göteborg.	5 (10)	187 (197)
Biogas	Produktion och uppgradering av biogas.	2 (33)	88 (107)

Styrelsen och verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av Göteborg Energi och att vi har följt de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Risker och riskhantering

Göteborg Energi tillämpar ett medvetet och balanserat risktagande inom förutbestämda ramar där affärstransaktioner granskas från både lönsamhets- och riskperspektiv. En effektiv och ändamålsenlig riskhantering är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet med acceptabel riskexponering. Göteborg Energi har ett strukturerat och koncernövergripande arbetssätt för att systematiskt hantera risker.

Riskhantering utgör en integrerad del av vår styrande process – Leda och utveckla verksamheten – och ska säkerställa att risker hanteras samt att vi kontinuerligt följer utvecklingen av våra risker och vår totala riskexponering. Riskhantering ska öka riskmedvetande och riskförståelse samt bidra till att tydliggöra och fånga nya utvecklingsmöjligheter vilka ska kanaliseras tillbaka till processen för mål och strategier. Genom god riskhantering ökas kvaliteten i strategiskt beslutsfattande. Detta genom tydlig kartläggning av hot mot Göteborg Energis styrning av risker, genom att skapa enhetlighet avseende begrepp och definitioner i riskhanteringen, samt genom att skapa en miljö där samtliga anställda i sitt dagliga arbete tar ansvar för att hantera risker.

För att kunna säkerställa att Göteborg Energi bedrivs med en tillfredsställande styrning, uppföljning och intern kontroll måste det därför finnas ett system som kontinuerligt:

- Identifierar och kategoriserar risker och möjligheter
- Bedömer och analyserar risker och möjligheter
- Beslutar åtgärder som eliminerar, delar, begränsar eller accepterar risker
- Utvärderar effektiviteten av åtgärderna genom internkontrollplaner

Styr- och kontrollmiljön anger tonen i en organisation och grundlägger en medvetenhet hos medarbetarna om betydelsen av styr- och kontrollsignaler. Det är grunden för alla andra komponenter avseende intern styrning, uppföljning och kontroll.

Styr- och kontrollmiljön omfattar en kulturell och en strukturell sida. Kultursidan, som rör etik och värderingar, handlar om hur företaget arbetar med värdestyrning som ett sätt att ange tonen i organisationen och påverka medarbetarnas kontrollmedvetenhet. Struktursidan handlar om hur verkställande direktör fördelar ansvar och befogenheter, organiserar och utvecklar medarbetare samt om den vägledning som styrelsen ger. Koncernens varumärkesplattform betonar kärnvärdena ansvar, hållbarhet och utveckling, som ska genomsyra allt som görs i koncernen.

I det följande redogörs för de olika riskområden som Göteborg Energi har identifierat. Flera av riskområdena innefattar risker som har koppling till hållbarhet, såsom påverkan på miljön, medarbetares hälsa och säkerhet, jämställdhet och

mångfald, attraktiv arbetsgivare, leveranstrygghet samt tillgänglig och tillförlitlig infrastruktur.

Strategiska risker

Strategiska risker omfattar bland annat politiska risker, legala risker och marknadsrisker. Marknadsrisker innefattar konkurrenternas agerande, politiska händelser som berör marknad och ekonomi, ekonomisk utveckling samt olika händelser relaterade till kunderna. Legala risker handlar om förändrad lagstiftning, krav eller tvister samt nya regelverk på såväl europeisk som nationell nivå.

Dessa risker förebyggs genom en god omvärldsanalys och handlingsberedskap vad gäller förändringar på marknaden och i omvärlden som helhet. Ett viktigt redskap i detta arbete är uppdaterade och väl fungerande administrativa system och verktyg som stödjer verksamheten och tillhandahåller tillförlitliga och analyserbara data om bland annat kunder. Vi arbetar aktivt med påverkansarbete. Detta sker både enskilt och tillsammans med de branschorganisationer som Göteborg Energi är medlemmar i samt genom löpande kontakter och i egenskap av remissinstans.

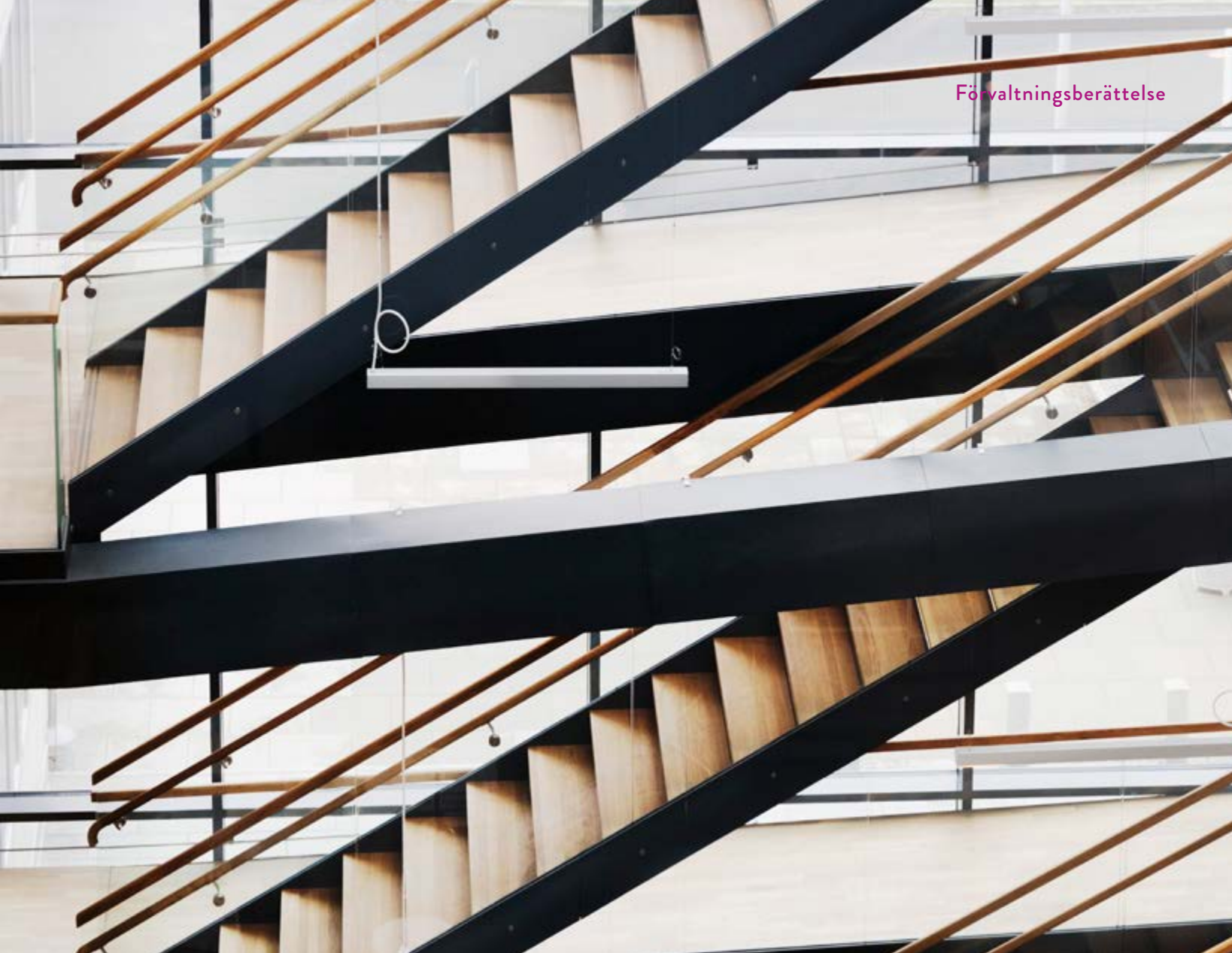
Operationella risker

De operationella riskerna är förknippade med den dagliga driften och leveranserna till våra kunder. Avbrott i produktions- eller distributionsanläggningar påverkar leverans till kund och samhället, i vissa fall i väsentlig omfattning. Dessutom får stora avvikelser i leveranser negativa ekonomiska konsekvenser för Göteborg Energi.

Göteborg Energi möter denna risk genom underhåll och investeringar i anläggningar samt genom ett strukturerat arbetssätt där anläggningarnas tillgänglighet kontinuerligt följs upp. Effektiva interna processer och en tydlig organisation som är anpassad till verksamhetens utmaningar är andra exempel på faktorer som minskar denna risk. Koncernen arbetar också systematiskt och långsiktigt med att säkerställa skydd och säkerhet både vad gäller fysiskt skydd och informations-skydd. Detta är ett område som har fått allt mer fokus. Vi deltar tillsammans med förvaltningar och styrelser i Göteborgs Stad i kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.

Personsäkerhet är en fråga som alltid har högsta prioritet

i vårt arbete. Vi ser även att den psykosociala arbetsmiljön är viktig för att hålla låg sannolikhet för olyckor. Genom utbildning för chefer och medarbetare förebygger vi risker inom vår arbetsmiljö. Att fortlöpande arbeta för en attraktiv arbetsplats minskar risken för kompetensbrist.

Miljörisiker är sannolikheten för olyckor och brister i verksamheten som får negativ påverkan på miljön. Utsläpp av olja eller andra kemiska ämnen från produktionsanläggningar, läckage från oljefyllda elnätstkablar samt spridning av föroreningar till luft, vatten och mark är miljörisiker som kan medföra betydande olägenheter för människor och miljön med stora kostnader för återställandeåtgärder och sanering som följd. Vi har ett systematiskt förebyggande miljöskyddsarbete. Det innefattar bland annat löpande identifiering och kvantifiering av tänkbara miljörisiker, genomförande av riskreducerande åtgärder samt planering för att förutse ekonomiska konsekvenser.

Efterlevnadsrisker

Till efterlevnadsriskerna räknas brist på efterlevnad av lagar, regler, interna anvisningar och rutiner med mera. Det kan bland annat handla om hälso- och säkerhetsföreskrifter, miljölagar och lag om upphandling (LUF) inom områdena vatten och energi.

Till kategorin hör även etiska risker och risker kopplade till

förtroendeskadligt beteende, såsom risk för korruption eller att mänskliga rättigheter inte respekteras.

Vi möter dessa risker genom tydliga rutiner och kontrollstationer i verksamheten. Det gäller framförallt inköps- och fakturahanteringsprocesser. Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen utvärderas varje år genom riskanalyser, internkontroller och internrevisioner.

Finansiella risker

Koncernens verksamhet som är kapitalkrävande utsätts för ett flertal finansiella risker. Koncernens finansiella anvisning för hantering av finansiella risker bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat för verksamheten. Anvisningen är underställd styrelsens arbetsordning samt koordinerad med ägarens övergripande finanspolicy och finansiella riktlinjer för Göteborgs Stad.

Råvaruprisrisker hanteras löpande och syftar till att genom regelbunden handel med såväl fysiska som finansiella avtal jämna ut svängningar i råvarupriser. Valutarisker elimineras genom säkring via terminskontrakt. Valutarisker inom elhandeln, som inte är kopplade till kundavtal, hanteras via givna riskmandat. Inom elhandeln förekommer inte exponering i utländsk valuta i den löpande verksamheten.

Riskområden som hanteras är:

- Finansiell risk
- Råvaruprisrisk
- Kapitaltillgångsrisk
- Ränterisk
- Valutarisk
- Motpartsrisk
- Kreditrisk
- Avtalsrisk

Finansiell risk

Koncernens finansiella risker hanteras av Stab Ekonomi. Den finansiella anvisningen klargör styrelsens riktlinjer för resultaträkning, principer och krav på intern kontroll. Styrelsen i Göteborg Energi AB fastställer finansiella anvisningar för verksamheten inom koncernen Göteborg Energi. Handlingen behandlas i styrelsen årligen.

Verkställande direktör svarar för att anvisningen följs samt att löpande rapportering till styrelsen verkställs.

Råvaruprisrisk

Kostnader för elkonsument, naturgas till fjärrvärmeproduktion och naturgasförsäljning samt intäkter vid elproduktion och fjärrvärmeförsäljning omfattas av prissäkringsstrategi där finansiell prissäkring sker via derivatkontrakt. Kostnader för energianskaffning av värme- och elproduktion, såsom bioolja, flis, pellets, el, gas och olja, prognostiseras löpande baserat på marknads- eller avtalspriser och volymer enligt normalår.

Bränslepriser och priset på utsläppsrätter har stor inverkan på verksamhetens resultat. Inriktningen för den finansiella prissäkringen av el och naturgas ska följa fastställd prissäkringsnorm. För att minimera prisrisken används finansiell prissäkring och avtalsäkring.

Utöver säkring enligt prissäkringsnormen kan strategiska positioner genomföras.

Beräknade energianskaffningskostnader för 18 månader framåt ska vara lägst 50 procent och högst 120 procent finansiellt eller fysiskt prissäkrade. Utöver detta kan koncernchef för Göteborg Energi besluta om strategiska positioner. Strategiska positioner justerar prognosperioden till att omfatta minst sex månader och 24 månader framåt. Göteborg Energis handel med utsläppsrätter hanteras i intervallet: en övre gräns om 650 000 ton per år och innevarande års utsläppsprognos som nedre gräns.

Eftersom utsläppsrätterna kan brukas över hela handelsperioden (2013–2020) och den fria tilldelningen successivt sänks kommande år, beaktas kommande års behov i samband med försäljning av eventuella överskott. Nästa handelsperiod är mellan åren 2021–2030.

Refinansieringsrisk

Med kapitaltillgångsrisk avses risken att finansiering inte kan erhållas. Genom upplåning via Göteborgs Stad, som har tecknat avtal med Kommuninvest, bedöms refinansieringsrisken vara mycket låg.

”Bränslepriser och priset på utsläppsrätter kan få stor inverkan på verksamhetens resultat. Inriktningen för den finansiella prissäkringen av el och naturgas ska följa fastställd prissäkringsnorm”

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att förändringar i den allmänna räntenivån omedelbart får väsentlig påverkan på koncernens resultat. Koncernen lånar med tre månaders räntebindning och använder räntederivat för räntesäkring.

Valutarisk

Exponering i utländsk valuta förekommer inte. För att eliminera valutarisk sker säkringar på terminskontrakt. Valutarisk i samband med resultatsäkring av fjärrvärme-, el- och gasaffärer hanteras löpande.

Motpartsrisk

Avtal inom det finansiella området innebär i många fall åtaganden för koncernen under en längre tid. Vid tecknande av externa avtal avseende olje-, gas- och elderivat, ska motpartens kreditvärdighet vara lägst A3 hos Moody´s eller lägst A- hos Standard & Poor´s. Vid leverans av värdepapper eller motsvarande, eller vid betalningar ska transaktionsrisken begränsas genom att samma krav på kreditvärdighet ställs som vid derivataffärer.

Kreditrisk

Risken att kunder inte uppfyller åtaganden utgör en kreditrisk. Koncernen har kreditriktlinjer och kunder kreditkontrolleras varvid information om finansiell ställning inhämtas från kreditupplysningsföretag. Bankgaranti eller annan säkerhet krävs för kunder med låg kreditvärdighet eller otillräcklig kredithistorik.

Avtalsäkring

Den del av de bränslen som används för el- och värmeproduktion samt fastprisavtal för naturgashandel prissäkras genom avtal. Avtalen ska minst innefatta kommande eldnings-säsong. ■

Koncernens varumärkesplattform betonar kärnvärdena ansvar, hållbarhet och utveckling och genomsyrar allt som görs i koncernen.

Vi är en del av Göteborgs Stad

Koncernen Göteborg Energi är en del av Göteborgs Stad. Här beskrivs delar av vår ägarstyrning.

Så styrs Göteborg Energi AB

Göteborgs Stadshus AB är Göteborg Energi AB:s moderbolag och innehar den formella äganderollen över Göteborg Energi AB. Bolagsstämman beslutar om fastställande av resultat- och balansräkning, disposition av vinst eller förlust samt antar ägardirektiv med mera.

Ägardirektiv är bindande instruktioner för bolagets styrelse och verkställande direktör som fastställts av stämman. Genom antagande av ägardirektiven åläggs Göteborg Energi att följa av Göteborgs Stad utfärdade styrande dokument. Stämman för Göteborg Energi AB har antagit två ägardirektiv som är framtagna och fastställda av kommunfullmäktige i Göteborg. Det ena är ett generellt ägardirektiv, Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads direkt och indirekt helägda bolag, som utgör det samlade regelverket för stadens ägarstyrning av bolagen. Dessa riktlinjer och direktiv tillämpas för delägda bolag med ömsesidig respekt och i nära samverkan och dialog med övriga ägare. Det andra är ett bolagsspecifikt ägardirektiv framtaget för Göteborg Energi AB som bland annat anger kommunala ändamålet och bolagets uppdrag.

Så styr Göteborg Energi AB sina dotterbolag

Göteborg Energi AB:s styrelse har upprättat ägardirektiv för de helägda dotterbolagen som fastställts av Göteborgs kommunfullmäktige och därefter antagits av respektive dotterbolags bolagsstämman. Enligt ägardirektiven ska dotterbolagen följa av styrelsen i Göteborg Energi AB antagna anvisningar för dotterbolagsstyrning samt för respektive bolag fastställt styrdokument.

Gemensamt regelverk

Göteborgs Stad utövar ägarstyrning i alla kommunens bolag genom att det i samtliga bolagsordningar anges att det är kommunfullmäktige som ska utse styrelseledamöter och lekmannarevisorer till bolagens styrelser. Kommunfullmäktiges ställningstagande ska också inhämtas innan en styrelse får lov att fatta beslut i frågor som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. I bolagsordningen för koncernens helägda bolag fastslås anledningen till kommunens ägande av bolaget. Enligt Göteborg Energi AB:s bolagsordning är det kommunala ändamålet att integrera och utveckla energiverksamheten i stadsutvecklingen samt medverka i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle. Syftet är att säkerställa leveranssäker och prisvärd energi för stadens medborgare och företag.

Kommunstyrelsen i Göteborg svarar för löpande uppsikt över alla stadens bolag. Kommunstyrelsen prövar årligen om den verksamhet som bedrivits varit förenligt med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Anvisningar för bolagsstyrning

Göteborg Energi AB har ett ramverk för bolagsstyrning av koncernens dotterbolag som vilar på ett antal grundläggande principer:

- Bolagsstyrningen ska vara effektiv och enhetlig för samtliga koncernens företag
- Tydlig rollfördelning ska råda mellan moderföretag och dotterföretag
- Göteborg Energi ska verka aktivt i sina dotterföretag och ta ansvar för sitt ägande
- Medborgare och ägarrepresentanter ska känna förtroende för att styrningen av företagen inom koncernen sker ändamålsenligt och effektivt

Regelverk för bolagsstyrning

Styrningen utgår från aktuella lagar, regler, principer och styrande dokument såsom:

- Aktiebolagslagen
  - Kommunallagen
  - SKL:s Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag
  - Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads direkt och indirekt helägda bolag
  - Ägardirektiv för Göteborg Energi AB
  - Styrande dokument från Göteborgs Stad
  - Styrande dokument inom koncernen Göteborg Energi
- Därutöver styrs dotterbolagen utifrån Göteborgs Stads prioriterade mål samt Göteborg Energis affärsidé, vision och kärnvärden samt specifika styrparametrar för respektive dotterbolag.

Ägardialoger

Göteborg Stadshus AB har under året genomfört ägardialog med Göteborg Energi AB:s styrelse. Göteborg Energi AB har under året genomfört ägardialoger med hel- och delägda dotterbolag. Ägardialogerna har för Göteborg Energi AB inneburit en större tydlighet och en aktivare ägarstyrning.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och företräder aktieägarna. Vid Göteborg Energi AB:s stämma deltar representant för Göteborgs Stadshus AB. Göteborg Energi AB:s styrelse utser representanter till dotterbolagens stämmor. Den 9 mars 2017 hölls årsstämmor för Göteborg Energi AB och alla dotterbolagen.

Styrelse

Styrelsen bär det yttersta ansvaret och ska förvalta bolagets angelägenheter och aktieägarnas intresse. Göteborg Energi

AB:s styrelse består av nio ledamöter och sex suppleanter som speglar den politiska sammansättningen i Göteborgs kommunfullmäktige. Vid styrelsens möten deltar tre representanter för arbetstagarorganisationerna inom koncernen. Dessa har ej beslutanderätt. De flesta av koncernens övriga bolag har styrelser bestående av tjänstemän från moderbolaget.

Formerna för en styrelses arbete fastställs av styrelsen i en arbetsordning. Styrelsens ordförande har ett särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt. Styrelsens ordförande ska genom kontakter med verkställande direktör följa företagens utveckling mellan styrelsemötena samt svara för att styrelsens ledamöter löpande får den information som krävs för att kunna fullfölja uppdraget.

Valberedning

Ledamöter till Göteborg Energi AB:s styrelse föreslås av de politiska partierna i Göteborgs kommunfullmäktige. Ärendet bereds av Göteborgs Stads valberedning för hemställan till kommunfullmäktige. I de dotterbolag som har tjänstemannastyrelser lämnar styrelsen för Göteborg Energi AB förslag på ledamöter och suppleanter, efter beredning av bolagets nomineringskommitté, till Göteborgs Stads valberedning. Göteborgs Stads kommunfullmäktige beslutar om tillsättningen av ledamöterna.

Verkställande direktör

Styrelsen utser verkställande direktör. Tillsättande av verkställande direktör för Göteborg Energi AB sker i samråd med kommunstyrelsen och stadsdirektören. Verkställande direktören är ansvarig för den löpande förvaltningen i bolaget och leder

verksamheten enligt en av styrelsen fastställd vd-instruktion. Göteborg Energi AB:s verkställande direktör är också koncernchef.

För de dotterbolag där det anses erforderligt för verksamheten har verkställande direktören utsetts. Verkställande direktör är föredragande i styrelsen och ansvarar för att tillhandahålla styrelsen erforderliga rapporter och beslutsunderlag. Verkställande direktör ansvarar också för att styrelsebeslut verkställs. Verkställande direktör är inte ledamot i styrelsen men deltar i regel vid styrelsemöten.

Utvärdering av styrelse och verkställande direktör

En utvärdering av styrelse och verkställande direktörs arbete sker årligen för alla koncernens bolag.

Revisorer

Två typer av revisioner med avseende på ekonomi och förvaltning utförs varje år för alla bolagen i koncernen. Det är revision som utförs av:

- Auktoriserad revisor
- Lekmannarevisorer

Revisionsrapporterna återfinns i bolagens årsredovisningar.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Kommunstyrelsen fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör i Göteborg Energi AB i enlighet med Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads direkt och indirekt helägda bolag. Göteborg Energi har formaliserade och kända processer för beslut om ersättning till övriga ledande befattningshavare i koncernen. Löner och andra förmåner beskrivs i not till de finansiella rapporterna. ■

Urval av frågor behandlade av styrelsen under verksamhetsåret

Månad	Behandlad fråga
Februari	Årsredovisning och Årsrapport 2016 Förslag till vinstutdelning på årsstämman Effektiviseringar inom verksamhetsområde Distribution Svar på remiss över reviderat miljöprogram för Göteborgs Stad
Mars	Avyttring av aktier i Sävsjö Biogas Reinvestering av fjärrvärmesystemet i Västra Frölunda
April	Ekonomisk Uppföljningsrapport 1 Sörred Energi – avyttring del av elnät GoBiGas framtid Projekt ackumulatortank Sponsring Göteborgsvarvet och Hammarkullefestivalen Varumärket GothNet Yttrande över Göteborgs Stads Innovationsprogram 2017-2022
Maj	Vindkraft Risholmen Prisändring för fjärrvärme år 2018 Avyttring av aktier i Partille Energi AB Sponsring/partnerskap Volvo Ocean Race Göteborg 2018 Samarbetsavtal skolprojekt med Universeum Sponsring skolprojekt Mathivation

Månad	Behandlad fråga
Augusti	Rekrytering av ny vd till Göteborg Energi AB Inriktningsdokument för Göteborg Energi AB 2018 Affärsplan 2018-2020 Justering av affärsidé för Göteborg Energi AB NASA Upphandlingsprojekt Solcellspark i Göteborg – Göteborgsförslag
September	Ekonomisk Uppföljningsrapport 2 Partille Energi AB – avyttring av aktieinnehav Delstrategi Stadsfiber 2025
Oktober	Budget 2018 Färdplan Fjärrvärme Stamnätsförstärkning för fjärrvärmesystemet inom Älvstaden Utbyggnad kyla Östra sjukhuset
November	Ekonomisk Uppföljningsrapport 3 Uppdatering Finansiella Anvisningar Inköpsstrategi Likabehandlingsplan 2018-2020 Andelsägd solcellspark i Göteborg

Tio år i sammandrag

Belopp i mkr	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Resultaträkningsposter										
Nettoomsättning	5 552	5 963	5 641	6 036	6 922	6 956	7 415	7 791	5 747	4 009
Råvaror och förnödenheter	-2 727	-2 892	-2 830	-3 235	-4 023	-3 997	-4 375	-4 623	-3 170	-1 708
Rörelseresultat (EBITDA) ¹⁾	1 600	1 578	1 397	1 436	1 674	1 515	1 430	1 660	1 310	1 292
Avskrivningar och nedskrivningar	-777	-776	-1 857	-958	-789	-773	-772	-730	-619	-584
Rörelseresultat (EBIT) ²⁾	823	802	-460	478	885	742	658	930	691	709
Finansnetto	-183	-192	-185	-188	-183	-227	-204	-115	-70	-198
Resultat efter finansiella poster	640	610	-645	290	702	515	454	815	604	510
Balansräkningsposter³⁾										
Anläggningstillgångar	9 953	10 636	10 847	12 057	12 417	12 443	11 814	11 216	10 704	10 165
Eget kapital	5 671	5 527	5 245	5 722	5 679	5 216	4 781	4 704	4 197	3 914
Räntebärande skulder	3 755	4 956	5 126	5 660	6 060	6 558	5 966	5 652	5 586	5 007
Nyckeltal och kassaflödesposter										
Räntabilitet på eget kapital, %	8,9	8,8	-9,2	4,0	10,1	7,6	7,0	13,5	11,0	9,8
Räntabilitet på totalt kapital, %	6,5	6,2	-3,4	3,4	6,0	5,2	4,8	7,0	5,7	6,5
Räntabilitet på sysselsatt kapital, %	7,2	6,7	-3,6	3,7	6,7	5,8	5,4	8,0	6,5	7,6
Soliditet, %	46,2	41,7	41,2	40,5	38,5	34,8	33,7	34,1	32,2	33,5
Skuldsättningsgrad, %	52,7	72,8	91,5	93,6	98,4	119,0	118,0	114,1	122,9	124,1
Investeringar (CAPEX) ⁴⁾	761	690	671	669	1 349	1 470	1 371	1 274	1 253	1 326
Fritt kassaflöde (FCF) ⁵⁾	912	783	618	490	832	-492	-118	-75	-145	-395
Övriga uppgifter										
Produktion av el inkl kraftvärmeel, GWh	339	735	389	363	701	668	973	1 177	1 082	637
Elnät, GWh	4 340	4 436	4 326	4 299	4 666	4 720	4 849	4 999	4 786	4 858
Försäljning av fjärrvärme, GWh	3 484	3 558	3 335	3 258	3 812	3 876	3 647	4 470	3 864	3 508
Försäljning av gas (naturgas, biogas), GWh	910	940	903	1 420	1 124	945	663	762	643	687
Medelantal anställda	1 002	1 051	1 068	1 091	1 174	1 173	1 189	1 164	1 108	1 018
Utsläpp koldioxid fossil, kiloton	137	325	144	141	320	314	480	649	545	301

Fotnot: ¹⁾ Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization. ²⁾ Earnings Before Interest and Taxes. ³⁾ Vid införande av Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 ("K3") 2014 omräknades vissa tidigare redovisade uppgifter. ⁴⁾ Capital Expenditures. ⁵⁾ Free Cash Flow.

Resultat efter finansiella poster 640 mkr inkluderade poster av engångs-karaktär såsom realisationsvinst från avyttring av dotterbolag netto 114 mkr och nedskrivning av tidigare års investeringar i vindkraftsanläggningar 58 mkr. Resultatet år 2013 inkluderade också avyttring av dotterbolag medan det var främst ovanligt kallt väder som bidrog till det höga resultatet 2010. 2014 och 2015 tyngdes resultatet av drift- och avskrivningskostnader i samband med uppstart av biogasanläggningen GoBiGas, nedskrivning av samma anläggning och andra biogasanläggningar samt vindkraft. 2011 belastades resultatet med nedskrivning avseende elproduktion på grund av ångpannor som var ur drift.

Räntebärande skulder fortsatte minska.

Räntabilitet på eget kapital och **räntabilitet på totalt kapital** förbättras med lägre investeringstakt och lägre kostnader för nedskrivningar efter nedgången 2014–2015. Det långsiktiga målet är en räntabilitet på eget kapital mellan 6 och 10 %, nedreviderat med hänsyn till GoBiGas.

Investeringar i anläggningstillgångar, som under tioårsperioden bland annat inkluderat stora investeringar i förnyelsebar energiproduktion, har belastat nyckeltalen genom ökad kapitalbindning och stora nedskrivningar avseende investeringar i framförallt biogas- och vindkraftsanläggningar som inte levt upp

till ursprungliga krav. 2017 investerades framförallt i fjärrvärmeanläggningar och elnät.

Soliditet, som under hela perioden varit över 30 % vilket är det långsiktiga målet, ökade till 46,2 %. Sedan 2013 har ett ökat fritt kassaflöde minskat skuldsättningen och därmed förstärkt soliditeten. Den relativt höga soliditeten verkar något dämpande på hävstångseffekten mellan räntabilitetsmåten.

Skuldsättningsgraden, räntebärande skulder med avdrag för likvida medel i relation till eget kapital, minskade till 52,7 % vilket är en ur finansiellt riskperspektiv mer önskvärd nivå än den var för några års sedan.

Fritt kassaflöde, kassaflöde efter investeringar, som för några år sedan var negativ till följd av upplåning för att finansiera investeringar, har från 2013 påtagligt förbättrats som ett resultat av den strategiska inriktningen med sänkta kostnader, avyttring av dotter- och intressebolag i linje med ägardirektivet samt en tydlig styrning av investeringsprojekt.

Produktion av el och försäljning av fjärrvärme påverkas av temperaturer under vintersäsongen.

Medelantal anställda fortsätter minska i takt med omstrukturering av koncernens verksamhet.

Förväntad framtida utveckling

Vår bransch befinner sig i en mycket spännande fas med både höga och nya förväntningar från våra kunder. Den tekniska utvecklingen går allt snabbare och vi ser en allt större integration mellan energi och IT vilket driver digitaliseringen snabbt framåt. Många kunder går dessutom från att vara ”passiva” kunder till att bli medproducenter vilket håller på att förändra affärslogiken dramatiskt. Vi ser en stark global trend inom transportsektorn inte minst driven av fordonsindustrin på hemmaplan här i Göteborg. Såväl nya aktörer som våra kunder utmanar och omdefinierar vad ett energibolag är idag och kommer att vara i framtiden. Fossila bränslekällor ersätts av förnybara samtidigt som kraven på smarta system och energieffektiva lösningar ökar från alla håll. Allt detta måste vi vara en del av för att lyckas.

Vi eftersträvar med utgångspunkt från våra kunders behov att vara en stabil och långsiktig aktör inom energi och stadsfiber. Vi har som mål att generera trygghet och prisvärdhet till våra kunder samtidigt som vi vill vara med och dra nytta av den utveckling som sker. Vi ska inte driva utvecklingen men vi ska vara duktiga på att utnyttja innovationer inom både det tekniska och affärsmässiga området för att vara attraktiva och konkurrenskraftiga. Vi arbetar därför hela tiden med att utveckla vår förmåga att på ett kundanpassat och kostnadseffektivt sätt leverera energi och stadsfiber med så liten klimatpåverkan som det bara är möjligt.

Fjärrvärme och fjärrkyla är de ur energisystemsperspektiv bästa formerna att värma och kyla fastigheter och vi prioriterar därför dessa lösningar framför andra alternativ. Vi ska därför i första hand stärka och skapa ökat förtroende för dessa affärer. Detta görs exempelvis med hjälp av prisdialogen som innebär att vi tillsammans med våra kunder sätter ramarna för framtida prisutveckling inom fjärrvärme. Som en komplett energileverantör har vi en unik position där vi tillsammans med kunderna kan utveckla lösningar som är både ekonomiskt och miljömässigt hållbara.

En växande stad ställer krav på ökad effektivitet

Expansionen i Göteborgsregionen genererar stora möjligheter, men medför också stora utmaningar för Göteborg Energi. Genom att vara förutseende och hela tiden utveckla vårt arbetssätt och organisation kan vi i samverkan med övriga intressenter som arbetar med stadsutveckling bidra till det hållbara göteborgssamhället och

samtidigt göra goda affärer. Utvecklingen kommer innebära stora investeringar i infrastruktur över en längre period, samtidigt som vi ser att marginalen på dessa är lägre än vi har idag. Detta innebär att vi ständigt måste arbeta med att hitta nya och effektivare sätt att utföra våra uppdrag på. Detta gäller inte bara Göteborg Energi utan är en gemensam utmaning för alla energibolag, inte bara i Sverige.

Mycket fokus på digitalisering

Den tekniska utvecklingen och våra kunders ökade förväntningar ökar kraven på digitalisering. Med digitalisering så menar vi de växande möjligheter som den tekniska utvecklingen ger att fånga, mäta, analysera och förstå datamängder och påverka såväl funktion som beteende i alla led från produktion till våra kunders användande av våra energi- och stadsfibertjänster. Detta kommer ställa höga krav på oss att vara lyhörda och identifiera nya möjligheter. En av de viktigare satsningarna på området under de närmaste åren är ett nytt affärssystem med fokus på kundrelationer och fakturering. Förutom förbättrad kundupplevelse och förenklad kundhantering ska systemet även medföra betydligt lägre kostnader för koncernen. Digitaliseringen är också en förutsättning för fortsatt arbete med smarta elnät. Detta innefattar såväl kundanpassade lösningar för både hemmet och transporter, samt möjligheter för energilagring. Digitaliseringen möjliggör även utveckling av all kundkommunikation drivet av såväl kundernas förväntan, minskad miljöpåverkan och kostnadseffektivitet. ■

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel i moderbolaget, kronor:

Balanserad vinst	356 514 245
Erhållet aktieägartillskott	106 000 000
Årets resultat	156 469 176
Summa	618 983 421

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

I ny räkning överförs	618 983 421
Summa	618 983 421

För företagets och koncernens resultat och ställning vid räkenskapsårets utgång hänvisas till efterföljande finansiella rapporter. Koncernbidrag om 410 mkr har lämnats till Göteborgs Stadshus AB för år 2017.

Styrelsens yttrande enligt ABL 18 kap 4§

Baserat på företagets finansiella ställning och resultat finner styrelsen att förslaget koncernbidrag inte medför någon väsentlig begränsning av företagets förmåga att göra eventuella nödvändiga investeringar eller att fullgöra sina förpliktelser på kort eller lång sikt. Mot bakgrund av ovanstående finner styrelsen förslaget om koncernbidrag om 410 mkr försvarligt.

Styrelse och revisor

Ordinarie ledamöter

Elisabeth Undén (MP)
Styrelseordförande. Född: 1976. Styrelseledamot sedan: 2015. Övriga uppdrag: Ordförande i Lokalnämnden.

Gunnar Westerling (S)
1:e vice ordförande. Född: 1953. Styrelseledamot sedan: 2016.

Roland Rydin (M)
2:e vice ordförande. Född: 1947. Styrelseledamot sedan: 2014.

Marie-Louise Hänel Sandström (M)
Född: 1968. Styrelseledamot sedan: 2015. Övriga uppdrag: Ledamot i Liseberg AB, ledamot i kommunfullmäktige, 2:e vice ordförande i SDN Majorna-Linné.

Ingela Tuvegran (S)
Född: 1951. Styrelseledamot sedan: 2015. Övriga uppdrag: Ordförande i Överförmyndarnämnden, ledamot i Higab.

Ellinor Karlsson (V)
Född: 1976. Styrelseledamot sedan: 2015.

Mats Rahmberg (L)
Född: 1965. Styrelseledamot sedan: 2015.

Mattias Henriksson (S)
Född: 1973. Styrelseledamot sedan: 2015.

Marita Johnson (M)
Född: 1946. Styrelseledamot sedan: 2015. Övriga uppdrag: Nämndeman i förvaltningsrätten, suppleant i Renova AB.

Suppleanter

Anna Ajodan (S)
Född: 1995. Styrelsesuppleant
sedan: 2015.

Cristiana Svanberg (M)
Född: 1958. Styrelsesuppleant
sedan: 2016.

Jens Lindström (S)
Född: 1975. Styrelsesuppleant
sedan: 2016.

Johan Gente (M)
Född: 1965. Styrelsesuppleant
sedan: 2017.

Thomas Svahn (MP)
Född: 1979. Styrelsesuppleant
sedan: 2015.

Adli Abouzeedan (L)
Född: 1955. Styrelsesuppleant
sedan: 2015.

Personalrepresentanter

Ulf Berndtsson
Utsedd av VISION
Född: 1963. Styrelseledamot
sedan: 2009.

Björn Sighed
Utsedd av VISION
Född: 1959. Styrelseledamot
sedan: 2016.

Maria Andersson Iseppi
Utsedd av SACO
Född: 1967. Styrelseledamot
sedan: 2013.

Revisor

Ernst & Young AB (sedan 2015)

Huvudansvarig revisor

Hans Gavin

Koncernledning

Alf Engqvist
T.f. vd och koncernchef*
Född: 1955. Anställningsår: 2016.

Robert Casselbrant
Ekonomidirektör
Född: 1967. Anställningsår: 2013.

Håkan Thorbjörnsson
Strategidirektör
Född: 1962. Anställningsår: 2016.

Anette Myrheim
Kommunikationsdirektör
Född: 1963. Anställningsår: 2010.

Arto Pitkäniemi
Personaldirektör
Född: 1960. Anställningsår: 2014.

David Hellström
Chef för verksamhetsområde
Marknad & Försäljning
Född: 1972. Anställningsår: 2015.

Malin Bexell
Chef för verksamhetsområde
Support
Född: 1973. Anställningsår: 2016.

Per-Anders Gustafsson
T.f. chef för verksamhetsområde
Distribution
Född: 1980. Anställningsår: 2006.

Anna Svernlöv
T.f. chef för verksamhetsområde
Produktion
Född: 1964. Anställningsår: 2008.

Anna Honnér
Senior Advisor
Född: 1966. Anställningsår: 2010.

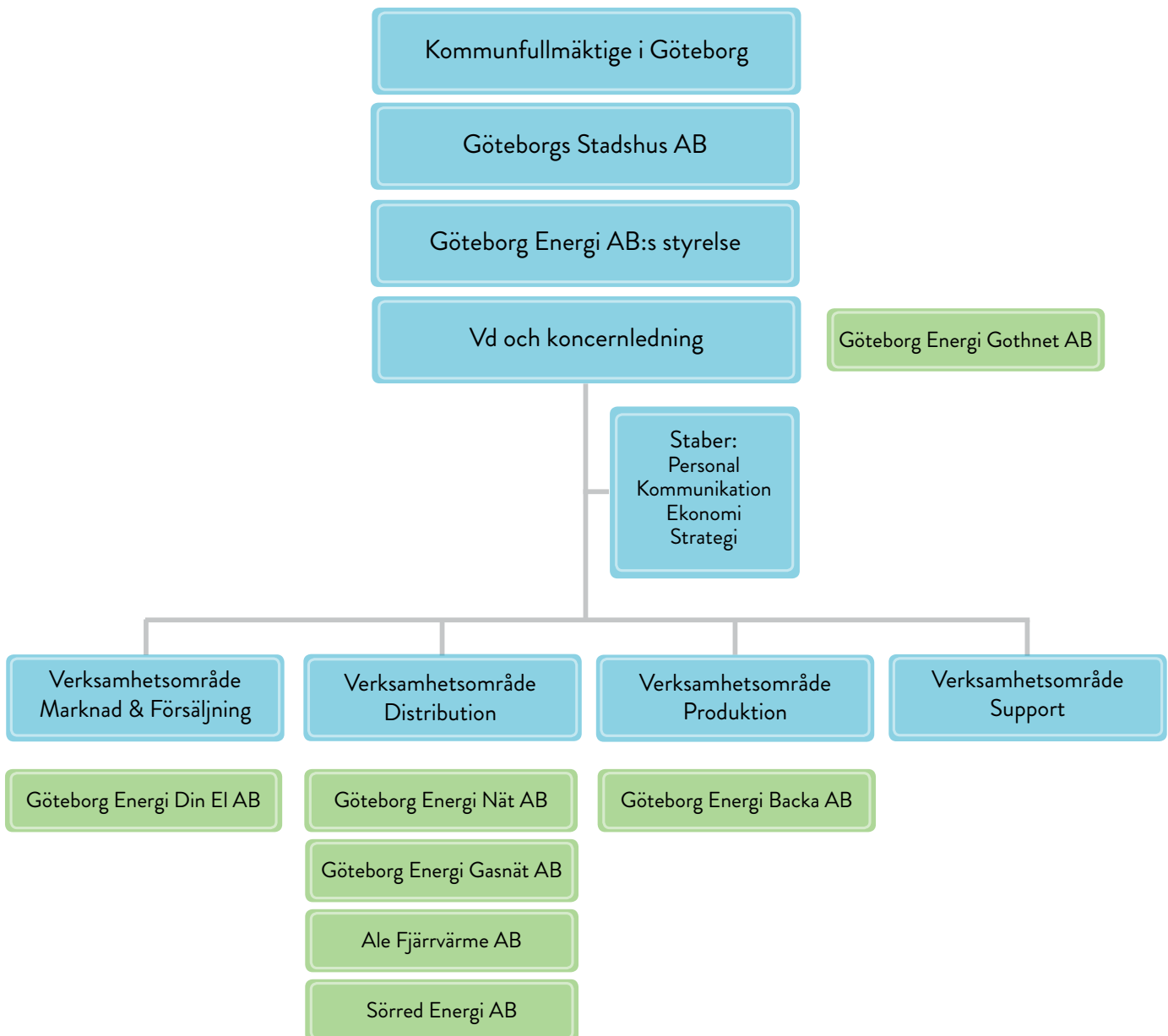

Peter Trygg
Senior Advisor
Född: 1956. Anställningsår: 1990.

* Alf Engqvist tog över som tillförordnad vd i november 2017. Den 9 februari 2018 utsågs han av styrelsen till ny vd för Göteborg Energi.

Koncernens struktur och styrning

Finansiella rapporter

Resultaträkningar	70	Not 19 Pågående nyanläggningar och förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	86
Balansräkningar	72	Not 20 Byggnader och mark	86
Rapport över förändring i eget kapital.....	74	Not 21 Maskiner och andra tekniska anläggningar	86
Kassaflödesanalyser	75	Not 22 Inventarier, verktyg och installationer	87
Not 1 Redovisning och värderingsprinciper.....	76	Not 23 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	87
Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar.....	82	Not 24 Andelar i koncernföretag.....	87
Not 3 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut.....	83	Not 25 Fordringar hos koncernföretag	87
Not 4 Nettoomsättning per produktområde	83	Not 26 Andelar i intresseföretag	88
Not 5 Medelantal anställda och personalkostnader	83	Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav	88
Not 6 Upplysning om könsfördelning bland ledande befattningshavare	84	Not 28 Andra långfristiga fordringar	88
Not 7 Avskrivningar och nedskrivningar	84	Not 29 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	88
Not 8 Resultatandel i intresseföretag	84	Not 30 Obeskattade reserver	88
Not 9 Resultat från andelar i koncernföretag	84	Not 31 Avsättningar.....	88
Not 10 Räntetäkter	84	Not 32 Räntebärande skulder	90
Not 11 Räntekostnader	84	Not 33 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	90
Not 12 Bokslutsdispositioner	84	Not 34 Likvida medel	90
Not 13 Skatt på årets resultat	85	Not 35 Transaktioner med närstående	90
Not 14 Uppskjuten skatt	85	Not 36 Leasingavgifter.....	91
Not 15 Dataprogram	85	Not 37 Ersättning till revisorer	91
Not 16 Ledningsrätter	85	Not 38 Förslag till vinstdisposition	91
Not 17 Arrenderätter	85	Not 39 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och övriga skyldigheter	91
Not 18 Goodwill	86	Not 40 Finansiella instrument och principer för riskhantering.....	92
		Not 41 Känslighetsanalys	93
		Underskrifter	94
		Revisionsberättelse	95
		Granskningsrapport.....	97

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i miljoner kronor (mkr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Resultaträkningar

Belopp i mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Rörelsens intäkter					
Nettoomsättning	4	5 552	5 963	3 142	3 438
Anslutningsavgifter		79	88	23	35
Aktiverat arbete för egen räkning		98	96	34	34
Övriga rörelseintäkter		106	44	48	44
Summa rörelsens intäkter		5 835	6 191	3 247	3 551
Rörelsens kostnader					
Råvaror och förnödenheter		-2 727	-2 892	-1 164	-1 166
Övriga externa kostnader	36, 37	-926	-1 011	-761	-828
Personalkostnader	5, 6	-696	-698	-593	-593
Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	7	-777	-776	-514	-509
Summa rörelsens kostnader		-5 126	-5 377	-3 032	-3 096
Resultat från andelar					
Resultat från andelar i koncernföretag	8	114	-13	-	-
Resultat från andelar i intresseföretag	9	-	1	-	-
Rörelseresultat		823	802	215	455
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag	8	-	-	165	29
Resultat från andelar i intresseföretag	9	-	-	-	15
Resultat från övriga värdepapper och fordringar		-1	-3	-	-3
Ränteutgifter och liknande resultatposter	10	3	6	38	36
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-185	-195	-165	-172
Resultat efter finansiella poster		640	610	253	360
Bokslutsdispositioner	12	-410	-203	-97	-307
Skatt på årets resultat	13, 14	-21	-102	1	-3
Årets resultat		209	305	157	50
<i>varav hänförligt till:</i>					
Moderbolagets aktieägare		196	294	-	-
Minoritetsintresse		13	11	-	-

Expansionen i Göteborgsregionen genererar stora möjligheter, men medför också stora utmaningar för Göteborg Energi.

Balansräkningar

Belopp i mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram	15	38	78	19	52
Ledningsrätter	16	53	49	4	4
Arrenderätter	17	-	-	-	-
Goodwill	18	7	20	-	-
Pågående nyanläggningar och förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	19	2	8	2	-
Summa immateriella anläggningstillgångar		100	155	25	56
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	20	1 231	1 289	964	1 009
Maskiner och andra tekniska anläggningar	21	7 528	8 258	4 505	4 725
Inventarier, verktyg och installationer	22	31	40	21	30
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	23	902	708	589	421
Summa materiella anläggningstillgångar		9 692	10 295	6 079	6 185
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	24	-	-	1 314	1 412
Fordringar hos koncernföretag	25	-	-	906	1 014
Andelar i intresseföretag	26	11	11	11	11
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	-	-	-	-
Andra långfristiga fordringar	28	89	91	61	64
Pensionstillgång	31	34	58	-	-
Uppskjuten skattefordran	14	27	26	6	3
Summa finansiella anläggningstillgångar		161	186	2 298	2 504
Summa anläggningstillgångar		9 953	10 636	8 402	8 745
Omsättningstillgångar					
Varulager mm					
Råvaror och förnödenheter		126	195	114	146
Elcertifikat och utsläppsrätter		71	46	43	44
Summa varulager mm		197	241	157	190
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		587	609	366	378
Fordringar hos koncernföretag		-	-	198	468
Fordringar hos övriga koncernföretag	35	134	140	117	124
Övriga fordringar		23	12	16	8
Skattefordringar		1	8	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	29	617	666	290	297
Summa kortfristiga fordringar		1 362	1 435	987	1 275
Likvida medel	34	766	933	285	432
Summa omsättningstillgångar		2 325	2 609	1 429	1 897
Summa tillgångar		12 278	13 245	9 831	10 642

Belopp i mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital och skulder					
Eget kapital				Bundet eget kapital	Bundet eget kapital
Aktiekapital		400	400	400	400
Annat eget kapital inklusive årets resultat		5 270	4 993	-	-
Reservfond		-	-	100	100
				Fritt eget kapital	Fritt eget kapital
Balanserad vinst		-	-	462	306
Årets resultat		-	-	157	50
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		5 670	5 393	1 119	856
Minoritetsintresse		1	134	-	-
Summa eget kapital		5 671	5 527	1 119	856
Obeskattade reserver	30	-	-	4 051	3 974
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	31	-	-	9	10
Uppskjuten skatteskuld	14	1 490	1 532	-	-
Övriga avsättningar	31	29	41	14	18
Summa avsättningar		1 519	1 573	23	28
Långfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut		226	226	226	226
Övriga skulder		2 929	3 230	2 929	3 230
Summa långfristiga skulder	32	3 155	3 456	3 155	3 456
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		220	222	147	156
Skulder till koncernföretag		-	-	82	150
Skulder till övriga koncernföretag	35	342	236	331	226
Skatteskulder		1	1	-	-
Övriga skulder	32	846	1 754	699	1 602
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	524	476	224	194
Summa kortfristiga skulder		1 933	2 689	1 483	2 328
Summa eget kapital och skulder		12 278	13 245	9 831	10 642

Rapport över förändring i eget kapital

Belopp i mkr	Annat eget kapital inklusive årets resultat		Summa eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	Minoritets- intresse	Summa eget kapital
	Aktiekapital				
Koncernen					
Belopp vid årets ingång 2016-01-01	400	4 711	5 111	134	5 245
Årets resultat		294	294	11	305
Aktuariella vinster och förluster pensioner		-24	-24		-24
Skatt på aktuariella vinster och förluster pensioner		5	5		5
Övrigt		7	7	-5	2
Summa värdeförändringar		282	282	6	288
Transaktioner med ägare:					
Utdelning				-6	-6
Summa transaktioner med aktieägare			0	-6	-6
Belopp vid årets utgång 2016-12-31	400	4 993	5 393	134	5 527
Belopp vid årets ingång 2017-01-01					
Belopp vid årets ingång 2017-01-01	400	4 993	5 393	134	5 527
Årets resultat		196	196	13	209
Aktuariella vinster och förluster pensioner		-27	-27		-27
Skatt på aktuariella vinster och förluster pensioner		6	6		6
Övrigt		-4	-4	-144	-148
Summa värdeförändringar		171	171	-131	40
Transaktioner med ägare:					
Aktieägartillskott		106	106		106
Utdelning				-2	-2
Summa transaktioner med aktieägare		106	106	-2	104
Belopp vid årets utgång 2017-12-31	400	5 270	5 670	1	5 671
	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
Belopp i mkr	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Moderföretaget					
Belopp vid årets ingång 2016-01-01	400	100	327	-21	806
Disposition av föregående års resultat			-21	21	
Årets resultat				50	50
Summa värdeförändringar			-21	71	50
Belopp vid årets utgång 2016-12-31	400	100	306	50	856
Belopp vid årets ingång 2017-01-01					
Belopp vid årets ingång 2017-01-01	400	100	306	50	856
Disposition av föregående års resultat			50	-50	
Årets resultat				157	157
Summa värdeförändringar			50	107	157
Transaktioner med ägare:					
Aktieägartillskott			106		106
Summa transaktioner med aktieägare			106		106
Belopp vid årets utgång 2017-12-31	400	100	462	157	1 119

Kassaflödesanalys

Belopp i mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster		640	610	252	360
Betald skatt		1	-2	-1	6
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet *		607	813	360	477
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 248	1 421	611	843
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital					
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		44	32	33	5
Ökning(-)/Minskning(+) av kortfristiga fordringar		136	-134	515	-393
Ökning(+)/Minskning(-) av kortfristiga skulder		-48	71	-214	125
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 380	1 390	945	580
Investeringsverksamheten					
Försäljning av dotterföretag		191	17	248	41
Fusion av dotterföretag		-	-	-	3
Återbetalade aktieägartillskott		-	-	11	-
Försäljning av intresseföretag		-	-	-	60
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-750	-679	-409	-308
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-11	-9	-1	-5
Investeringar i finansiella tillgångar		-	-2	-221	-2
Försäljning av anläggningstillgångar		99	3	21	2
Minskning av finansiella tillgångar		3	63	346	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-468	-607	-5	-209
Finansieringsverksamheten					
Upptagna lån		627	1 800	300	1 800
Amortering av skuld		-1 501	-1 970	-1 433	-2 062
Utbetald utdelning		-2	-6	-	-
Reglering av koncernbidrag		-203	-	46	252
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 079	-176	-1 087	-10
Årets kassaflöde		-167	607	-147	361
Likvida medel vid årets början		933	326	432	71
Likvida medel vid årets slut	35	766	933	285	432
* Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet					
Avskrivningar enligt plan		719	734	456	468
Reavinst/förluster sålda anläggningstillgångar		-44	-1	-	1
Nedskrivningar/uppskrivningar		58	48	118	48
Förändring avsättningar		-12	19	-4	1
Realisationsresultat vid försäljning av intressebolag		-	-	-	-18
Realisationsresultat vid försäljning av dotterbolag		-114	13	-210	-23
Summa		607	813	360	477
Finansiella poster					
Erhållna räntor och utdelningar		3	6	40	42
Betalda räntor		-185	-194	-165	-173

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Års- och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning ("K3"). Tillämpade principer är oförändrade jämfört med föregående år. De viktigaste redovisnings- och värderingsprinciperna som använts vid upprättande av de finansiella rapporterna sammanfattas nedan.

Uppgifter om moderföretag

Göteborg Energi AB är ett helägt dotterföretag till Göteborgs Stadshus AB (organisations-nummer 556537-0888) med säte i Göteborg. Göteborgs Stadshus AB ägs till 100 procent av Göteborgs Stad. Göteborg Energi AB ingår i koncernredovisning som upprättas av såväl Göteborgs Stadshus AB som Göteborgs Stad.

Koncernföretag

Med koncernföretag menas de företag som ingår i koncernen med Göteborg Energi AB såsom moderföretag.

Övriga koncernföretag

Med övriga koncernföretag menas de företag som ingår i koncernen med Göteborgs Stadshus AB såsom moderföretag med undantag för de företag som ingår i koncernen Göteborg Energi.

Koncernredovisning

Redovisningsprinciperna för juridisk person överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper om inte annat anges nedan. Alla koncerninterna transaktioner, mellanhavanden samt orealiserade vinster och förluster hänförliga till koncerninterna transaktioner har eliminerats vid upprättande av koncernredovisningen.

Koncernens bokslut omfattar moderföretaget jämte dotterföretag i vilka Göteborg Energi AB innehar mer än 50 procent av röstetalet av samtliga andelar eller på annat sätt utövar ett bestämmande inflytande över. Bestämmande inflytande innebär rätt att utforma ett annat företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömning av om ett bestämmande inflytande föreligger ska hänsyn tas till innehav av finansiella instrument som är potentiellt röstberättigade och som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras till röstberättigade eget kapitalinstrument. Bestämmande inflytande föreligger i normalfallet då moderföretaget direkt eller indirekt innehar aktier som representerar mer än 50 procent av rösterna.

Koncernens balansräkning har upprättats enligt förvärvsmetoden. Det innebär att dotterföretagens eget kapital, vid förvärvet fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens eget kapital ingår härigenom endast den del av dotterföretagens eget kapital

som tillkommit efter förvärvet. Om det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna överstiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av företagets nettotillgångar redovisas skillnaden såsom koncernmässig goodwill. Under året förvärvat företag inkluderas i koncernredovisningen med belopp avseende tiden från och med förvärvet. Under året avyttrat företag inkluderas i koncernredovisningen med belopp avseende till och med tidpunkt då moderföretaget inte längre har ett bestämmande inflytande över dotterföretaget.

Försäljning och inköp samt uppkomna internvinster inom koncernen elimineras med beaktande av uppskjuten skatt. Koncerninterna mellanhavanden elimineras i sin helhet vid upprättande av koncernredovisningen. I koncernens resultaträkning redovisas minoritetens andel i årets resultat.

Koncernens resultat och komponenter i eget kapital är hänförligt till moderföretagets ägare och minoritetsintresse. Minoritetsintressen redovisas separat inom eget kapital i koncernbalansräkningen och i direkt anslutning till posten årets resultat i koncernresultaträkningen. Om koncernmässigt eget kapital avseende dotterföretaget är negativt, redovisas minoritetsintresset i dotterföretaget som en fordran på minoriteten, en negativ post inom eget kapital, endast om minoriteten har en bindande förpliktelse att täcka kapitalunderskottet och har förmåga att fullgöra förpliktelsen.

Värdering av minoritetens andel vid förvärvstidpunkten

Vid förvärv av färre än samtliga andelar av den förvärvade enheten läggs värdet av minoritetens andel av tillgångar och skulder vid förvärvstidpunkten till anskaffningsvärdet. Minoritetens andel av den förvärvade enhetens tillgångar och skulder, inklusive goodwill eller negativ goodwill, värderas till verkligt värde.

Redovisning av intresseföretag

Med intresseföretag avses företag som inte är dotterföretag där Göteborg Energi AB har ett innehav om minst 20 procent av röstetalet av samtliga andelar. I koncernens bokslut redovisar Göteborg Energi AB intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden. Enligt denna metod redovisas det bokförda värdet i koncernen av andelar i intresseföretag till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras värdet med koncernens andel av förändringen i intresseföretagets nettotillgångar. Om koncernens andel i ett intresseföretags förluster uppgår till eller överstiger det redovisade värdet på andelarna i intresseföretaget, minskas det redovisade värdet tills det redovisade värdet är noll. Ytterligare förluster redovisas som avsättning endast till den del ägarföretaget har en legal eller informell förpliktelse att täcka förlusterna eller om ägarföretaget gjort utbetalningar för intresseföretagets räkning. Redovisar intresseföretag vinst kommande räkenskapsår

ska ägarföretaget redovisa sin andel av vinster först när dessa överstiger andelen av de förluster som inte har redovisats av ägarföretaget.

I koncernens resultaträkning redovisas såsom resultat från andelar koncernens andel i intresseföretagets resultat efter skatt. Resultatandelar redovisas i koncernens rörelseresultat eftersom innehaven uteslutande är rörelsebetingade.

Intäktsredovisning

Nettoomsättningen omfattar försäljningsintäkter från kärnverksamheten, det vill säga framförallt fjärrvärme, elnät och elhandel men även gasnät, gashandel, fjärrkyla, stadsfiber och energitjänster. Samtliga intäkter värderas till det belopp som influtit eller beräknas inflyta med hänsyn till rabatter och efter avdrag för mervärdesskatt och energiskatter, och redovisas i posten nettoomsättning. Energiförsäljning intäktsredovisas vid leveranstidpunkten. Redovisning sker dels utifrån fakturering av faktisk avläsning och dels utifrån beräkning av vad som levererats men ännu inte fakturerats. Intäkter från försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans till kunden i enlighet med försäljningsvillkoren. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning. Konsult- och entreprenadtjänster, som utförs i begränsad omfattning, redovisas på löpande räkning eller till fast pris.

Anslutningsavgifter är engångsersättningar från kunder i samband med anslutningar av el-, gas-, fjärrvärme- och fjärrkyla. Gällande redovisning innebär att hela avgiften intäktsförs i samband med påbörjad leverans av anslutningen samtidigt som utgiften för anslutningen bokförs som anläggningstillgång och avskrivs enligt plan. Engångsersättning i form av kapitalinsats från kunder i samband med anslutningar för fjärrkyla intäktsförs under avtalets längd, dock under maximalt tio år.

Övriga rörelseintäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

- Hyresintäkter i den period uthyrningen avser
- Avgifter, ersättningar och bidrag i enlighet med den aktuella överenskommelsens ekonomiska innebörd

Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas och beräknas baserat på den underliggande tillgångens avkastning med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla framtida in- och utbetalningar är lika med det redovisade värdet av fordran.

Intäkter från utdelningar redovisas när rätten att erhålla betalning fastställts.

Inkomstskatter

För poster som redovisas i resultaträkningen redovisas även sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital, redovisas mot

eget kapital. Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års tidigare ej redovisad inkomstskatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skattefordringar och skulder sker till nominellt belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade.

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktiga resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder samt skattemässiga underskott som sannolikt kommer återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat enligt aktuell bedömning. Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag redovisas inte i koncernredovisningen då moderföretaget i samtliga fall kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte bedöms sannolikt att en återföring sker inom överskådlig framtid. Uppskjuten skatt redovisas inte på temporära skillnader som härrör från den första redovisningen av goodwill. Förändringar i uppskjuten skattefordran eller uppskjuten skatteskuld redovisas i resultaträkningen om inte förändringen är hänförlig till en post som redovisas i eget kapital.

Omräkning av poster i utländsk valuta

Koncernens redovisningsvaluta är svenska kronor. Inköp kan ske i annan valuta. Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta, som valutakurssäkras, värderas till säkrad kurs. Orealiserade vinster och förluster nettoredovisas i rörelseresultatet.

Finansiella instrument

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. Kundfordringar redovisas när faktura har skickats till kund. Skuld tas upp när motparten har utfört sin prestation och koncernen därmed har en avtalsenlig skyldighet att betala även om faktura inte erhållits. Ska en skuld betalas inom ett år från balansdagen klassificeras den såsom kortfristig skuld medan skuld som ska betalas senare klassificeras som långfristig skuld. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när företaget förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, tas bort från balansräkningen

Not 1 forts.

när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör. Övervägande del av finansiella tillgångar och skulder tas bort från balansräkningen genom erhållande eller erläggande av betalning.

K3 kapitel 11 tillämpas för värdering av finansiella instrument. Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde vilket motsvarar instrumentets verkliga värde med tillägg av transaktionskostnader. Vid det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas vid det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Låneutgifter periodiseras såsom del i lånets räntekostnad enligt effektivräntemetoden.

Med upplupet anskaffningsvärde avses det belopp till vilket tillgången eller skulden initialt redovisats med avdrag för amorteringar, tillägg eller avdrag för ackumulerad periodisering enligt effektivräntemetoden av den initiala skillnaden mellan erhållet/betalat belopp och belopp att betala/erhålla på förfalldagen samt med avdrag för nedskrivningar.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar likvida medel, värdepapper, fordringar, rörelseskulder och upplåning. I den mån förlustkontrakt innehåller avseende finansiella derivatinstrument, för vilka det inte finns någon säkrad tillgång, skuld eller förväntat kassaflöde, redovisas dessa såsom avsättningar.

Långfristiga placeringar

Värdepapper som är avsedda för långsiktigt innehav klassificeras såsom anläggningstillgångar och redovisas initialt till anskaffningsvärde. Nedskrivning görs om bestående värdenedgång konstateras.

Fordringar

Långfristiga fordringar med förfalldag senare än 12 månader efter balansdagen redovisas såsom anläggningstillgångar. Kortfristiga fordringar redovisas såsom omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas erhållas.

Kundfordringar och liknande fordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa med belopp. Fordringar uppkommer då koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till kredittagaren utan avsikt att bedriva handel med fordringsrätterna. Kundfordringar och liknande fordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde menas det värde som framkommer när instrumentets förväntade kassaflöde diskonteras med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Kundfordringar värderas därmed till det värde som beräknas inflyta, det vill

såga med avdrag för osäkra fordringar. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i posten Övriga externa kostnader.

Derivatinstrument

Koncernen utnyttjar olika typer av derivatinstrument (terminer, optioner och swappar) framförallt för att täcka risker för valutakursförändringar och för att säkra exponering för ränterisker enligt fastställda anvisningar. Värdeförändringar i den säkrade transaktionen ska motverkas av säkringsinstrumentet.

Valutaterminkontrakt skyddar koncernen mot förändringar i valutakurser genom att fastställa den kurs till vilken en tillgång eller skuld i utländsk valuta kommer att realiseras. En ökning eller minskning av det belopp som krävs för att reglera tillgången eller skulden kompenseras av motsvarande värdeförändring av terminkontraktet. Dessa vinster och förluster kvittas därför och redovisas inte i de finansiella rapporterna.

Avtal avseende ränteswap skyddar koncernen mot ränteändringar. Ränteskillnader som erhålls eller erläggs på grund av dessa redovisas såsom kostnadsränta.

Energiderivat utgörs av finansiella avtal som syftar till att prissäkra inköps- och försäljningsvolymerna för bränslen såsom bioolja, flis, pellets, el, gas och olja i värmeproduktion, elförbrukning och elproduktion. Prissäkring sker för att skydda koncernen för framtida prisfluktuationer. Utöver finansiell prissäkring sker också säkring genom fysiska leveransavtal och lagerhållning där så är möjligt.

Göteborg Energi är aktivt på energiderivatmarknaden och prissäkrar, inom ramen för koncernens finansiella anvisningar, framtida inköpsflöden i den takt leveransavtal tecknas med kund. Dessa säkrade framtida inköpsflöden, består av samtliga kontrakt som tecknats på extern fysisk och extern finansiell marknad samt samtliga internt mot försäljningsportföljen avbokade volymer. I kraftportföljen tillåts spekulativ handel med de produkter som ryms inom portföljen och den limit som ryms inom koncernens finansiella anvisningar. Handeln sker främst på marknadsplatsen Nasdaq OMX Commodities där handelsvalutan är euro varvid även en handel med valutaterminer sker.

Resultateffekter från derivat redovisas i samma period som de underliggande avtalen löper ut. Derivatinstrumenten redovisas inte i balansräkningen.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrument som ingår i ett dokumenterat säkrings samband. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning krävs att det finns en tydlig koppling till den säkrade posten och att säkringen effektivt skyddar den säkrade positionen. Vinster och förluster avseende säkringar redovisas vid samma tidpunkt som vinster och förluster på de poster som säkrats.

Säkringsredovisningen upphör när säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in samt när säkringen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning.

Elcertifikat

År 2003 trädde lagen om elcertifikat (2003:13) i kraft som innebär ett kvotssystem för att främja elproduktion av förnybara energikällor. Lagen ålägger elleverantör som sålt el till elanvändare att införskaffa elcertifikat i proportion till levererad energivolym från förnybara energikällor. Om kvotplikten inte fullgörs ska den kvotpliktiga betala en kvotpliktsavgift till Energimyndigheten.

Varulagret av inköpta elcertifikat, som finns registrerade hos Energimyndigheten, har värderats till det lägsta av genomsnittligt anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Värdejusteringar redovisas i resultaträkningen såsom råvaror och förnödenheter.

För försäld energivolym som härrör från förnybar elproduktion har elhandelsföretaget en skyldighet att till Energimyndigheten deklarerar elcertifikat motsvarande kvotpliktig levererad volym. Åtagandet har redovisats i balansräkningen såsom upplupna kostnader. Åtagandet på balansdagen har baserats på levererad kvotpliktig volym multiplicerad med ett av företaget uppskattat genomsnittligt anskaffningspris vid tidpunkten för deklaration till Energimyndigheten.

Utsläppsrätter

Utsläppsrätt innebär en rättighet att göra koldioxidutsläpp som till största delen erhålls vederlagsfritt från svenska staten för en period om flera år med tilldelning ett kalenderår i taget, och redovisas enligt reglerna om statligt stöd. Det förekommer även handel med utsläppsrätter på reglerade marknadsplatser och genom bilaterala avtal. Utsläppsrätter upptas såsom tillgång och förutbetalda intäkt tills villkoren för stödet uppfyllts. Intjänandet sker i takt med faktiska utsläpp.

Utsläppsrätternas anskaffningsvärde värderas till marknadsvärde vid tilldelningstillfället. Den förutbetalda intäkten resultatförs under året i takt med att utsläpp kostnadsförs. Intäkt och kostnad redovisas till det värde som utsläppsrätterna redovisats till vid tilldelningen alternativt förvärvet.

Vid utsläpp uppstår en skuld att leverera in utsläppsrätter som redovisas till vad det uppskattas kosta att reglera åtagandet. Utsläppsrätter som inte erfordras för den egna verksamheten kan avyttras. Koncernens finansiella anvisning är att köpa och sälja utsläppsrätter i sådan omfattning att saldot motsvarar förväntat behov av utsläpp. Vid försäljning av tilldelad utsläppsrätt upptas intäkt till det redovisade anskaffningsvärdet. Skillnad mot försäljningspris redovisas såsom realisationsvinst eller -förlust.

Göteborg Energi Din El AB bedriver viss handel med utsläppsrätter där handeln sker i terminer på Nasdaq OMX Commodities. Det realiserade resultatet av handeln har redovisats i resultaträkningen såsom en del av företagets nettoomsättning eller inköp av råvaror och förnödenheter beroende på om utfallet varit positivt eller negativt. Det realiserade resultatet har redovisats antingen som skuld i balansräkningen eller såsom inköp av råvaror och förnödenheter beroende på om det är positivt eller negativt.

Kvarvarande utsläppsrätter har värderats till det lägsta av genomsnittligt anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen i enlighet med lägsta värdets princip, LVP, och redovisats såsom varulager. Värdejusteringar redovisas i resultaträkningen såsom råvaror och förnödenheter.

Varulager

Varulager värderas enligt lägsta värdets princip, det vill säga till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet, som fastställs genom tillämpning av FIFO-principen (först in först ut), utgörs av inköpspris och utgifter direkt hänförliga till inköpet. Nettoförsäljningsvärdet utgörs av det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten med avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning. För homogena varugrupper tillämpas kollektiv värdering. Erforderligt avdrag för inkurans redovisas.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikation på att dessa har förändrats. För att bedöma eventuella nedskrivningsbehov används kassaflödesbaserade modeller där framtida diskonterade kassaflöden jämförs med redovisade värden för den kassagenererande enhet tillgången tillhör. Immateriella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod. Rättigheter som är baserade på avtal skrivs av över avtalsperioden. Följande avskrivningsprocent per år tillämpas:

- Ledningsrätter 1%
- Goodwill 10%
- Arrenderätter 20%
- Dataprogram 10–33%

Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel i det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar vid förvärvstillfället. Vid förvärvstidpunkten redovisas goodwill till anskaffningsvärde och efter det första redovisningstillfället värderas den till anskaffningsvärde efter avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Not 1 forts.

I samtliga fall betraktas investeringar i goodwill som strategiska vilket motiverar längre avskrivningstid än fem år, i enlighet med Årsredovisningslagen.

Koncernens utgifter för utveckling fyller inte de kriterier som gäller för aktivering av immateriella tillgångar.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda över ursprunglig nivå ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll redovisas löpande som kostnader. För att bedöma eventuella nedskrivningsbehov används kassaflödesbaserade modeller där framtida diskonterade kassaflöden jämförs med redovisade värden för den kassagenererande enhet tillgången tillhör. Ränta på kapital som lånats för att finansiera uppförandet av en viss anläggning inräknas i tillgångens anskaffningsvärde till den del räntan hänför sig till uppförandeperioden.

Planenliga avskrivningar görs på ursprungliga anskaffningsvärden och påbörjas den månad anläggning tas i drift. Avskrivning görs systematiskt och beräknas med hänsyn till anläggningstillgångens bedömda nyttjandeperiod. Den fastställda nyttjandeperioden prövas löpande. Om ny bedömning väsentligt avviker från tidigare bedömningar justeras avskrivningsbeloppen för innevarande och framtida perioder.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter som avskrivs separat över dess nyttjandeperioder. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av tillgångar.

Följande avskrivningsprocent per år tillämpas:

- Byggnader 2–5%
- Distributionsanläggningar 2–10%
- Maskiner och andra tekniska anläggningar 7–33%
- Inventarier, verktyg och installationer 10–33%

Mark har inte någon begränsad nyttjandeperiod och skrivs därför inte av.

Nedskrivning av anläggningstillgångar

I samband med årsbokslut bedöms om det föreligger indikation på att en tillgång eller en grupp av tillgångar minskat i värde. Om en sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. I de fall det redovisade värdet överstiger beräknade återvinningsvärdet skrivs det redovisade värdet omedelbart ner till detta återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av tillgångens verkliga värde eller nyttjandevärde.

För finansiella anläggningstillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av företagsledningens bästa uppskattning av framtida kassaflöden. Diskontering sker med en ränta som motsvarar tillgångens ursprungliga effektivränta. För tillgångar med rörlig ränta används den på balansdagen aktuella räntan.

För finansiella anläggningstillgångar som inte värderas till upplupet anskaffningsvärde beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nuvärdet av företagsledningens bästa uppskattning av de framtida kassaflöden tillgången förväntas ge.

Nedskrivning av andra anläggningstillgångar än goodwill återförs om de skäl som låg till grund för nedskrivningen har förändrats.

Skulder

Skuld redovisas när en förpliktelse är säker eller sannolik. Skulder som ska betalas inom ett år från balansdagen klassificeras såsom kortfristiga skulder medan skulder som betalas senare klassificeras såsom långfristiga skulder. Samtliga skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde, det vill säga det förväntade kassaflödet diskonterat med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Det innebär att leverantörsskulder som har kort förväntad löptid värderas till nominellt belopp.

Låneutgifter

Ränta på kapital som lånats för att finansiera tillverkningen av en viss tillgång inräknas i anskaffningsvärdet till den del räntan hänför sig till tillverkningsperioden. Den aktiverade räntan motsvarar den faktiska räntan. Övriga lånekostnader kostnadsförs löpande i den period de hänförs till.

Leasingavtal

Leasingavtal klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Klassificering görs vid leasingavtalets ingående. Finansiell leasing är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella leasingavtal. Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

Tillgångar som hyrs ut enligt operationella leasingavtal kvarstår i koncernen som materiella anläggningstillgångar eftersom rättigheter och skyldigheter enligt leasingavtalen kvarstår hos koncernen.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, semester och betald sjukfrånvaro samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Pensioner klassificeras som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Företagen i koncernen har utfäst pensioner enligt tjänstepensionsavtal PA-KFS respektive ITP2. PA-KFS 09 är ett avgiftsbestämt system för arbetstagare födda 1954 och senare, och innehåller såväl ålderspension som efterlevandepension. Arbetstagare födda 1953 och tidigare som omfattas av PA-KFS fortsätter med det gamla avtalet PA-KFS som är ett förmånsbestämt system med avgiftsbestämda inslag. För dessa pensionsförpliktelser har försäkring tecknats hos försäkringsföretag. ITP2 är ett förmånsbestämt system och innehåller såväl ålderspension som efterlevandepension. Pensionsåtaganden för ett mindre antal avtals- och förtidspensionärer vars premier inte kan försäkras förrän vid uppnådd ålderspension redovisas liksom ITP-2 i enlighet med K3 kapitel 28.18.

För redovisning av pensionsskuld och pensionskostnad har ett nuvärde beräknats utifrån bland annat pensionsnivå, ålder och i vilken grad full pension blivit intjänad. Detta nuvärde har beräknats enligt aktuariella grunder och utgår från de löne- och pensionsnivåer som råder vid balansdagen. Kapitalvärdet av ej försäkrade pensionsåtaganden redovisas som avsättning i balansräkningen. Räntedelen i pensionsskuldens förändring redovisas i juridisk person som räntekostnad. Övriga pensionskostnader belastar rörelseresultatet.

Pensionsförpliktelser och pensionskostnader i koncernredovisningen beräknas i enlighet med K3 kapitel 28:14a. Det innebär att beräkningar görs med antaganden om bland annat framtida löneökningar, inflation samt diskonteringsränta (aktuariella antaganden).

Beträffande förmånsbaserade planer sker beräkningar med hjälp av den så kallade Projected Unit Credit Method som bland annat innebär att redovisad pensionsförpliktelse värderats till nuvärdet av förväntade framtida pensionsutbetalningar. Samtliga aktuariella vinster och förluster redovisas direkt när de uppkommer och påverkar därmed omedelbart pensionsskuldens storlek.

Avsättningar

Avsättningar är åtaganden som är ovissa vad gäller förfallotider eller beloppens storlek. En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning sker för kända åtaganden eller befarade risker efter individuell prövning.

I de fall där effekten är väsentlig beroende på när i tiden betalning sker görs avsättning med nuvärdet av på balansdagen uppskattade åtaganden. Avsättningar görs främst för pensioner, uppskjuten skatteskuld och framtida miljöåtaganden förknippade med koncernens verksamhet. Avsättningen tas endast i anspråk för de utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för. Avsättningar prövas per varje balansdag och justeringar av avsättning redovisas i resultaträkningen.

Redovisning av rörelsesegment

Redovisning av rörelsesegment sker utifrån koncernens indelning i produktområden.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som lämnas alternativt tas emot redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen.

Kassaflödesanalyser

Kassaflödesanalyser upprättas enligt indirekt metod.

Likvida medel

I koncernens likvida medel ingår koncernkontoförhållande med Göteborgs Stad.

Forskning och utveckling

Under året har inte något projekt som uppfyller kraven för aktivering identifierats varför samtliga utgifter för forskning och utveckling belastat rörelseresultatet. Koncernen har tidigare avsatt medel till en stiftelse som årligen delar ut pengar till forskare vilka gjort framsteg inom energiområdet.

Offentliga bidrag

Offentliga bidrag relaterade till resultatet har redovisats som en intäktspost i koncernens resultat när villkor som är förknippade med bidraget har uppfyllts och det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer erhållas. Dessa bidrag består främst av statliga stöd i form av elcertifikat och utsläppsrätter. Offentliga bidrag relaterade till investeringar redovisas som en reduktion av värdet på den anläggningstillgång bidraget avser att täcka. Villkor förknippade med redovisade statliga bidrag har uppfyllts.

Bokslutsdispositioner

Obeskattade reserver uppdelas i koncernredovisningen på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Aktieägartillskott

Erhållna aktieägartillskott redovisas direkt mot eget kapital.

Not 1 forts.

Lämnade aktieägartillskott redovisas såsom anskaffningsvärde för aktier i dotterföretaget.

Lämnade och återbetalda aktieägartillskott till och från dotterföretag redovisas i moderföretaget som en ökning respektive minskning av värdet på andelarna i dotterföretaget.

Redovisningsprinciper undantagsregler i juridisk person Utdelningar från dotterföretag

Utdelningar från dotterföretag intäktsredovisas när moderföretagets rätt till utdelning bedöms som säker och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Bokslutsdispositioner och uppskjuten skatt

I resultaträkningen redovisas avsättning till respektive upplösning av obeskattade reserver såsom bokslutsdispositioner. På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning redovisas den uppskjutna skatten i obeskattade reserver såsom del av de obeskattade reserverna.

Andelar i intresseföretag

I moderföretaget redovisas andelar i intresseföretag till anskaffningsvärde eventuellt minskat med nedskrivningar. Erhållna utdelningar redovisas som intäkt.

Avsättningar

Avsättningar görs för räntebärande pensionsskuld.

Nyckeltalsdefinition

Räntabilitet på eget kapital efter schablonskatt

Resultat efter finansiella poster och skatt 22 procent i förhållande till genomsnittligt eget kapital inklusive minoritetsandel i eget kapital.

Räntabilitet på totalt kapital

Rörelseresultat efter avskrivningar plus finansiella intäkter i förhållande till genomsnittlig balansomslutning.

Räntabilitet på sysselsatt kapital

Rörelseresultat efter avskrivningar plus finansiella intäkter i förhållande till genomsnittligt sysselsatt kapital. Med sysselsatt kapital avses balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder inklusive avsättningar för skatter.

Soliditet

Eget kapital inklusive minoritetsandel i eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Skuldsättningsgrad

Räntebärande skulder reducerat med likvida medel i förhållande till eget kapital inklusive minoritetsandelar.

Medelantal anställda

Medelantal anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer enligt mätningar vid representativa tidpunkter under räkenskapsåret. Medelantal anställda i tabellen Tio år i

sammandrag före 2014 har beräknats med totalt antal arbetade timmar i förhållande till normal årsarbetstid baserad på 1 800 timmar per årsarbetare.

Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Upprättande av årsredovisning enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 ("K3") kräver att företagsledning och styrelse gör antaganden om framtiden och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen som innebär en betydande risk för väsentlig justering av redovisade värden för tillgångar och skulder i framtiden. Det görs också bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i denna års- och koncernredovisning. Uppskattningar och bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som under rådande förhållandens anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar används för att fastställa redovisade värden på tillgångar och skulder som inte framgår tydligt från andra källor. Uppskattningar och bedömningar ses över årligen. Det slutliga utfallet av uppskattningar och bedömningar kan komma att avvika från nuvarande uppskattningar och bedömningar. Effekterna av ändringar i dessa redovisas i resultaträkningen under det räkenskapsår som ändringen görs samt under framtida räkenskapsår om ändringen påverkar både aktuellt och kommande räkenskapsår. Företagsledningen har i sedvanlig omfattning tillämpat interna bedömningar och prognoser om energimarknadens utveckling vilket i begränsad omfattning påverkat redovisat resultat och ställning. Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs nedan.

Avskrivningstid elmätare och mätinsamlingssystem

Från och med 2016 tillämpas en avskrivningstid om tolv år för elmätare med en huvudsäkring upp till 63 ampere och en avskrivningstid om sju år för mätinsamlingssystem, tidigare 15 år. Beslutet innebär en anpassning till branschen och ger en bättre överensstämmelse med förväntad ekonomisk livslängd.

Effekter av elnätregleringen

I koncernen finns elnätverksamhet som regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. De avgifter som tas ut av kunder för elnätverksamheten bedöms vara inom gränsen för vad som är tillåtet.

Effekter av gasnätregleringen

I koncernen finns gasnätverksamhet som regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. De avgifter som tas ut av kunder för gasnätverksamheten bedöms vara inom gränsen för vad som är tillåtet.

Upplupna intäkter

Upplupna intäkter har resultatförts beräknat med uppskattade värden för mätvärden som ännu inte erhållits.

Upplupna kostnader

Upplupna produktionskostnader har resultatförts beräknat med uppskattade värden för december månads kostnader som faktureras i efterskott.

Prövning av nedskrivningsbehov avseende anläggningstillgångar

I samband med årsbokslut bedöms redovisade värden avseende immateriella och materiella anläggningstillgångar. Dessa testas för nedskrivningsbehov i enlighet med tillämplade redovisningsprinciper som beskrivs i not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper.

Uppskjutna skatter

Uppskjutna skattefordringar och -skulder förväntas att realiseras i framtida perioder. Vid beräkning av uppskjutna skatter måste vissa antaganden och uppskattningar göras för framtida skattekonsekvenser som hänför sig till skillnaden mellan i balansräkningen redovisade tillgångar och skulder och motsvarande skattemässiga värden. Uppskattningarna inkluderar att skattelagar och skattesatser kommer vara oförändrade samt att gällande regler för utnyttjande av förlustavdrag inte kommer ändras.

Not 3 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Patent- och Marknadsdomstolen meddelade den 2 februari 2018 att talan och skadeståndsyrkande som år 2016 väcktes mot Göteborg Energi Gothnet AB, med anledning av påstådd överträdelse av konkurrenslagen i samband med en upphandling 2009, avslås. Motparten ska ersätta bolaget för dess rättegångskostnader, utlägg och ränta. Domen har ännu inte vunnit laga kraft. I övrigt finns inte någon enskild för verksamheten väsentlig händelse efter räkenskapsårets slut att upplysa om.

Not 4 Nettoomsättning per produktområde

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Elhandel	1 778	2 030	-	-
Fjärrvärme	2 269	2 544	2 044	2 313
Naturgashandel	176	140	176	140
Vindel	25	31	25	31
Kyla	67	68	67	68
Stadsfiber	163	169	-	-
Elnät	1 084	1 059	-	-
Energitjänster	95	116	85	96
Gasnät	187	197	-	-
Biogas	88	107	87	108
Koncerneliminering och övriga poster	-380	-498	658	682
Summa	5 552	5 963	3 142	3 438

Ovanstående redovisning per produktområde inkluderar koncernintern försäljning men exkluderar försäljning inom respektive produktområde. Justering för koncernintern försäljning görs i rubriken Koncerneliminering och övriga poster. Summan motsvarar koncernens externa nettoomsättning.

Not 5 Medelantal anställda och personalkostnader

	2017		2016	
	Antal anställda	varav män i %	Antal anställda	varav män i %
Medelantal anställda	821	62	860	62
Dotterföretag	181	83	191	82
Koncernen totalt	1 002	65	1 051	65

Medelantalet anställda i Göteborg Energi AB uppgick till 821 personer (860). Därutöver var 147 personer (155) anställda i Göteborg Energi Nät AB och 34 personer (36) i Göteborg Energi Gothnet AB. För definition medelantal anställda, se not 1.

Löner, ersättningar och övriga personalkostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	474	481	389	393
- till styrelse och verkställande direktör	4	4	2	2
- till övriga anställda	470	477	387	391
Sociala avgifter enligt lag och avtal	164	160	136	131
Pensionskostnader	33	34	45	48
- till styrelse och verkställande direktör	1	1	-	1
- till övriga anställda	32	33	45	47
Övriga personalkostnader	25	23	23	21
Summa	696	698	593	593

Not 5 forts.

Lönekostnaderna för året uppgick till 474 mkr (481). Pensionskostnader uppgick till 33 mkr (34).

Göteborg Energi AB:s verkställande direktör till och med oktober har erhållit lön om 1 327 914 kronor. Premie för tjänstepension, enligt individuellt chefsavtal för företagschefer inom Göteborgs Stad, uppgick till 408 395 kronor. Premie för sjukförsäkring har erlagts med 53 715 kronor. Från och med november tillförordnad verkställande direktör, som har erhållit 241 368 kronor i lön, har pensionsavtal i enlighet med PA-KFS09.

Göteborg Energi Nät AB har betalat verkställande direktör till och med september 462 276 kronor i lön och 11 823 kronor per månad i premie enligt individuellt tjänstepensionsavtal. Därefter har 201 088 kronor i lön betalats till tillförordnad verkställande direktör som omfattas av tjänstepensionsavtal PA-KFS09.

Verkställande direktör i Göteborg Energi Gothnet AB, som erhållit 932 876 kronor i lön, har pensionsavtal i enlighet med PA-KFS09.

För övrigt har verkställande direktörer och ledande befattningshavare i koncernen sedvanliga avtal. Verkställande direktörer i personallösa dotterföretag är anställda såsom tjänstemän i moderföretaget. Löner och ersättningar till dessa har redovisats såsom till övriga anställda.

Bil- och kostförmåner har här redovisats såsom löner och ersättningar.

Styrelsearvodet har under året utbetalats med 442 378 kronor (455 255) varav totalt till styrelsen i Göteborg Energi AB 429 334 kronor (394 369).

Not 6 Upplysning om könsfördelning bland ledande befattningshavare

Antal befattningshavare	2017		2016	
	Antal	varav män i %	Antal	varav män i %
Styrelseledamöter	9	44	9	56
Företagsledning	11	64	10	60
Moderbolaget	20	55	19	58
Styrelseledamöter	27	74	46	63
Företagsledning	18	72	23	74
Dotterföretag	45	73	69	67
Koncernen totalt	65	68	88	65

Not 7 Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar i koncernen uppgick till 777 mkr (776). Nedskrivningarna, som uppgick till 58 mkr (48), avsåg i sin helhet vindkraftsanläggningar.

Not 8 Resultat från andelar i koncernföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Försäljning dotterföretag	114	-13	233	23
Nedskrivning aktier	-	-	-70	-
Utdelningar	-	-	2	6
Summa	114	-13	165	29

Under året har samtliga aktier i Partille Energi AB, Sävsjö Biogas AB och Skövde Biogas AB avyttrats. Värdet av aktier har nedskrivits i Sörred Energi AB med 70 mkr.

Not 9 Resultatandel i intresseföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Västanvind Vindkraftskooperativ ek för	-	-3	-	-3
Lerum Fjärrvärme AB	-	4	-	18
Summa	-	1	-	15

Not 10 Ränteintäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ränteintäkter	3	6	38	36
varav från dotterföretag	-	-	35	33

Not 11 Räntekostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Räntekostnader	185	195	165	172
varav till dotterföretag	-	-	-	-

Räntedel i pensionsskuld ingick i koncernens räntekostnad med 20 mkr (22). Motsvarande belopp i moderbolaget är 0 (0).

Not 12 Bokslutsdispositioner

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Skilnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	-	-	-77	-353
Koncernbidrag lämnat	-410	-203	-410	-209
Koncernbidrag erhållet	-	-	390	255
Summa	-410	-203	-97	-307

Not 13 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Aktuell skatt	-3	3	-1	6
Uppskjuten skatt	-18	-105	2	-9
Summa	-21	-102	1	-3

Skillnad mellan redovisad skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande skattesats.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Redovisat resultat före skatt	230	407	155	53
Skatt enligt gällande skattesats 22%	-51	-90	-34	-12
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-17	-6	-17	-2
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	54	10	52	11
Avskrivning på koncernmässig goodwill	-3	-5	-	-
Övriga temporära skillnader	-4	-11	-	-
Redovisad skatteintäkt/-kostnad	-21	-102	1	-3
Genomsnittlig effektiv skattesats	9,1%	25,1%	-0,6%	5,7%

Not 14 Uppskjuten skatt

Specifikation av uppskjuten skattefordran

	31 december	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Avsättning för framtida miljöåtgärder	5	6	3	4	
Temporära skillnader avseende utsläppsrätter	-3	-1	-2	-1	
Temporära skillnader avseende elcertifikat	15	14	-	-4	
Övrigt	10	7	5	4	
Summa uppskjutna skattefordringar	27	26	6	3	

Specifikation av uppskjuten skatteskuld

	31 december	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Avsättning för pensioner	24	30	-	-	
Obeskattade reserver	1 430	1 461	-	-	
Övriga temporära skillnader	36	41	-	-	
Summa uppskjutna skatteskulder	1 490	1 532	-	-	

Not 15 Dataprogram

	31 december	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		574	562	514	501
Inköp		-	-	-	-
Försäljningar och utrangeringar		-69	-2	-67	-1
Omklassificering		3	14	-	14
Utgående ack anskaffningsvärden		508	574	447	514
Ingående avskrivningar		-496	-447	-462	-423
Ack avskrivningar, försäljningar och utrangeringar		68	-	67	-
Årets avskrivningar		-42	-49	-33	-39
Utgående ack avskrivningar		-470	-496	-428	-462
Utgående planenligt restvärde		38	78	19	52

Not 16 Ledningsrätter

	31 december	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		68	65	4	4
Avgår vid avyttring av dotterbolag		-13	-	-	-
Omklassificering		15	3	-	-
Utgående ack anskaffningsvärden		70	68	4	4
Ingående avskrivningar		-14	-13	-	-
Årets avskrivningar		-1	-1	-	-
Avgår vid avyttring av dotterbolag		1	-	-	-
Utgående ack avskrivningar		-14	-14	-	-
Ingående nedskrivningar		-5	-5	-	-
Avgår vid avyttring av dotterbolag		2	-	-	-
Utgående ack nedskrivningar		-3	-5	-	-
Utgående planenligt restvärde		53	49	4	4

Not 17 Arrenderätter

	31 december	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		39	39	39	39
Utgående ack anskaffningsvärden		39	39	39	39
Ingående avskrivningar		-39	-32	-39	-32
Årets avskrivningar		-	-7	-	-7
Utgående ack avskrivningar		-39	-39	-39	-39
Utgående planenligt restvärde		-	-	-	-

Not 18 Goodwill

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	295	295	10	-
Omklassificering	-	-	-	10
Utgående ack anskaffningsvärden	295	295	10	10
Ingående avskrivningar	-221	-197	-5	-
Årets avskrivningar	-13	-24	-	-
Omklassificering	-	-	-	-5
Utgående ack avskrivningar	-234	-221	-5	-5
Ingående nedskrivningar	-54	-54	-5	-
Omklassificering	-	-	-	-5
Utgående ack nedskrivningar	-54	-54	-5	-5
Utgående planenligt restvärde	7	20	-	-

Koncernens goodwill avser förvärv av Göteborg Energi Din El AB, Ale Fjärrvärme AB, Sörred Energi AB och inkräm i BestEl AB.

Not 19 Pågående nyanläggningar och förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	8	4	-	7
Inköp	10	15	2	7
Omklassificering	-16	-11	-	-14
Utgående ack anskaffningsvärden	2	8	2	-

Not 20 Byggnader och mark

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	2 015	1 980	1 588	1 554
Försäljningar och utrangeringar	-14	-	-14	-
Avgår vid avyttring av dotterbolag	-79	-11	-	-
Omklassificering	35	46	18	33
Fusion dotterföretag	-	-	-	1
Utgående ack anskaffningsvärden	1 957	2 015	1 592	1 588
Ingående avskrivningar	-663	-599	-563	-510
Ack avskrivningar, försäljningar och utrangeringar	9	-	9	-
Årets avskrivningar	-65	-64	-53	-53
Avgår vid avyttring av dotterbolag	14	-	-	-
Utgående ack avskrivningar	-705	-663	-607	-563
Ingående nedskrivningar	-63	-72	-16	-16
Årets nedskrivningar	-5	-	-5	-
Avgår vid avyttring av dotterbolag	47	8	-	-
Omklassificering	-	1	-	-
Utgående ack nedskrivningar	-21	-63	-21	-16
Utgående planenligt restvärde	1 231	1 289	964	1 009
varav bokfört värde mark och markanläggning	253	263	173	170

Koncernen äger ett flertal fastigheter. Bland byggnader som representerar större värden kan nämnas huvudkontoret vid Rantorget, Rya kraftvärmeverk, Sävenäsverket samt GoBiGas-anläggningen. Samtliga fastigheter används i rörelsen och betraktas därför såsom rörelsefastigheter i enlighet med K3 kapitel 16 Upplysningar om förvaltningsfastigheter.

Not 21 Maskiner och andra tekniska anläggningar

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	18 084	17 700	11 194	11 059
Försäljningar och utrangeringar	-268	-45	-91	-32
Avgår vid avyttring av dotterbolag	-909	-60	-	-
Omklassificering	505	489	221	167
Utgående ack anskaffningsvärden	17 412	18 084	11 324	11 194
Ingående avskrivningar	-8 473	-7 984	-5 279	-4 994
Ack avskrivningar, försäljningar och utrangeringar	174	40	56	31
Årets avskrivningar	-584	-570	-360	-353
Avgår vid avyttring av dotterbolag	290	4	-	-
Omklassificering	-	37	-	37
Utgående ack avskrivningar	-8 593	-8 473	-5 583	-5 279
Ingående nedskrivningar	-1 353	-1 352	-1 190	-1 144
Försäljningar och utrangeringar	8	1	7	-
Avgår vid avyttring av dotterbolag	107	43	-	-
Omklassificering	-	3	-	2
Årets nedskrivningar	-53	-48	-53	-48
Utgående ack nedskrivningar	-1 291	-1 353	-1 236	-1 190
Utgående planenligt restvärde	7 528	8 258	4 505	4 725

Maskiner och andra tekniska anläggningar består framförallt av distributionsanläggningar och tekniska anläggningar. Till distributionsanläggningar hänförs i huvudsak ledningar, kundanläggning, ställverk och transformatorer för fjärrvärme, el och gas. Tekniska anläggningar utgörs främst av anläggningar för produktion av värme och el. Vissa anläggningar kan utgöra tillbehör till fast egendom i annans fastighet.

Koncernen har erhållit statliga bidrag om 263 mkr som reducerat anskaffningsvärdet. Samtliga bidrag avser moderbolaget.

Not 22 Inventarier, verktyg och installationer

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		302	247	135	81
Försäljningar och utrangeringar		-16	-1	-8	-
Omklassificering		5	56	1	54
Utgående ack anskaffningsvärden		291	302	128	135
Ingående avskrivningar		-195	-143	-105	-56
Ack avskrivningar, försäljningar och utrangeringar		15	-	8	-
Omklassificering		1	-39	-	-39
Årets avskrivningar		-14	-13	-10	-10
Utgående ack avskrivningar		-193	-195	-107	-105
Ingående nedskrivningar		-67	-67	-	-
Utgående ack nedskrivningar		-67	-67	-	-
Utgående planenligt restvärde		31	40	21	30

Inventarier, verktyg och installationer utgörs främst av kontorsmöbler, persondatorer och kontorsmaskiner.

Not 23 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		708	636	421	369
Inköp		751	674	408	306
Avgång vid avyttring av dotterbolag		-11	-3	-	-
Omklassificering		-546	-599	-240	-254
Utgående ack anskaffningsvärden		902	708	589	421

Specifikation av andelar i koncernföretag med uppgifter om dotterföretagen

	Org. nr.	Säte	Andel i %	Antal aktier	Bokfört värde		Eget kapital	Årets resultat
					2017	2016	2017	2017
Ale Energi AB	556588-8111	Ale	0	0	-	14	-	-
Ale Fjärrvärme AB	556041-0978	Ale	91	20 930	14	-	10	-
Göteborg Energi Backa AB	556550-2043	Göteborg	100	1 000	60	60	-	-
Göteborg Energi Din El AB	556572-4696	Göteborg	100	100 000	377	377	350	21
Göteborg Energi Gasnät AB	556029-2202	Göteborg	100	1 000	1	1	1	-
Göteborg Energi Gothnet AB	556406-4748	Göteborg	100	75 000	74	74	32	-
Göteborg Energi Nät AB	556379-2729	Göteborg	100	100	627	627	142	-
Partille Energi AB	556478-1440	Partille	50	3 000	-	27	-	15
- Partille Energi Nät AB	556528-5698	Partille	100	10 000	-	-	-	11
Skövde Biogas AB	556878-1560	Göteborg	51	510	-	-	-	-
Sävsjö Biogas AB	556695-9705	Göteborg	91	905	-	-	-	-
Sörred Energi AB	556618-8651	Göteborg	100	1 000	161	232	23	2
Summa					1 314	1 412		

Not 24 Andelar i koncernföretag

	Moderföretaget		
	31 december	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden		1 532	1 604
Återbetalade aktieägartillskott		-11	-
Fusion dotterföretag		-	-13
Årets avyttringar		-137	-59
Utgående ack anskaffningsvärden		1 384	1 532
Ingående nedskrivningar		-120	-177
Fusion dotterföretag		-	10
Årets avyttringar		120	47
Årets nedskrivningar		-70	-
Utgående ack nedskrivningar		-70	-120
Utgående bokfört värde		1 314	1 412

Under året har samtliga aktier i Partille Energi AB, Sävsjö Biogas AB och Skövde Biogas AB avyttrats. Ale Energi AB har under året upphört genom omvänd fusion med dotterbolaget Ale Fjärrvärme AB.

Not 25 Fordringar hos koncernföretag

	Moderföretaget		
	31 december	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde		1 014	1 015
Nya lån		220	25
Amortering		-328	-26
Bokfört värde		906	1 014

Not 26 Andelar i intresseföretag

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	11	68	11	56
Försäljning	-	-54	-	-42
Nedskrivning	-	-3	-	-3
Bokfört värde	11	11	11	11

Specifikation av aktier och andelar i intresseföretag

31 december	Andel i %	Antal aktier	Koncernen		Moderföretaget	
			2017	2016	2017	2016
Västanvind Vindkraftskooperativ ek för	49	20 322	11	11	11	11
Summa			11	11	11	11

Andelar i intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningskostnad och i koncernen till kapitalandelsvärdet. Rösträttsandelen överensstämmer med kapitalandelen.

Göteborg Energi AB har 49 procent av andelarna i kooperativet Västanvind som äger ett vindkraftverk i Töftedalsfjällets vindkraftspark i Dals-Ed.

Uppgifter om intresseföretagens organisationsnummer och säte

	Org nr	Säte
Västanvind Vindkraftskooperativ ek för	769621-9141	Göteborg

Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav

31 december	Andel i %	Antal aktier	Koncernen		Moderföretaget	
			2017	2016	2017	2016
Johanneberg Science Park AB	4	90	-	-	-	-
Bokfört värde			-	-	-	-

Johanneberg Science Park AB, organisationsnummer 556790-3108, med säte i Göteborg. Under året har värdet av aktierna nedskrivits.

Not 28 Andra långfristiga fordringar

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	91	93	64	67
Förändring	-2	-2	-3	-3
Bokfört värde	89	91	61	64

Långsiktiga fordringar avser till största delen fordran på Göteborgs Stad, 61 mkr, för finansiering av bergtunnlar som används i företagets verksamhet men ligger kvar i kommunens ägo. Denna fordran amorteras över en 50-årsperiod.

Not 29 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Förutbetalda hyror	2	3	3	3
Förutbetalda energiskatter	10	15	10	15
Upplupna energi- och nätavgifter	586	625	222	239
Övriga poster	19	23	55	40
Summa	617	666	290	297

Not 30 Obeskattade reserver

31 december	Moderföretaget	
	2017	2016
Akkumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar utöver plan	4 051	3 974
Summa	4 051	3 974

Not 31 Avsättningar

Avsättningar för pensioner

De anställda i Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Nät AB och Göteborg Energi Gothnet AB omfattas av tjänstepensionsavtal PA-KFS09 som är en avgiftsbestämd pensionsplan. Tidigare åtaganden enligt tjänstepensionsavtalet PA-KFS är i huvudsak att betrakta såsom förmånsbaserade med avgiftsbestämda inslag. De anställda som den 1 januari 2015 övergick från anställning i Göteborg Energi Din El AB till Göteborg Energi AB omfattas av tjänstepensionsavtal ITP2 vilket är en förmånsbestämd plan och innehåller såväl ålderspension som efterlevandepension.

Förmåner enligt PA-KFS beräknas utifrån anställningstid samt lönenivå vid pensionsavgång. Lönenivån beräknas som ett genomsnitt av de fem högsta årslönerna under den sjuårsperiod som ligger omedelbart före de två sista anställningsåren. PA-KFS omfattar huvudsakligen ålderspension. För varje år intjänar anställd en ökad rätt till pension vilket redovisas såsom pension intjänad under perioden samt ökning av pensionsförpliktelse. Pensionsåtaganden för ett mindre antal avtals- och förtidspensionärer, vars premier inte kan försäkras förrän vid uppnådd ålderspension, redovisas såsom pensionskund i Göteborg Energi AB. Kapitalvärdet av ej försäkrade pensionsåtaganden redovisas som avsättning i balansräkningen. För pensionskulden i Göteborg Energi AB har Göteborgs Stad utställt borgen. Företaget redovisar denna förmånsbestämda plan i enlighet med BFNAR 2012:1 ("K3") kapitel 28:18. Under räkenskapsåret har saknats tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa detta såsom förmånsbestämd pensionsplan. ITP2 är, enligt uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare som redovisas såsom avgiftsbestämd plan

då pensionsplanen tryggas genom en försäkring i Alecta i enlighet med K3 kapitel 28:18.

Särskild löneskatt hänförlig till skillnader mellan de pensionskostnader som redovisas i juridiska personer och redovisad pensionskostnad i koncernredovisningen, fastställd i enlighet med tillämpning av K3 för förmånsbestämda pensionsplaner, redovisas såsom pensionsskuld/-tillgång.

Pensionsskuld/-tillgång enligt balansräkningen

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Räntebärande pensionsskuld (+) / tillgång (-)	-34	-58	9	10
Summa förpliktelser	-34	-58	9	10

Pensionsförpliktelser och pensionskostnader i koncernredovisningen beräknas i enlighet med K3 kapitel 28:14a. Det innebär att beräkningar görs med antaganden om bland annat framtida löneökningar, inflation och diskonteringsränta (aktuariella antaganden). Beträffande förmånsbaserade planer används beräkningsmetoden Projected Unit Credit Method för att fastställa nuvärdet av förväntade framtida pensionsutbetalningar samt relaterade kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period. Samtliga aktuariella vinster och förluster redovisas direkt när de uppkommer och påverkar därmed omedelbart pensionsskuldens/-tillgångens storlek.

Förpliktelser avseende ersättningar till anställda, förmånsbestämda planer

31 december	Koncernen	
	2017	2016
Helt eller delvis fonderade pensionsförpliktelser, nuvärde per den 31 december	833	803
Förvaltningstillgångar, verkligt värde per den 31 december	-867	-861
Summa	-34	-58
Aktuariella vinster (+), förluster (-), pensionsförpliktelser	-44	-31
Aktuariella vinster (+), förluster (-), förvaltningstillgångar	17	7
Aktuariell förlust	27	24
Pensionsskuld (+) / tillgång (-) enligt balansräkning	-34	-58

Totala pensionskostnader	2017	2016
Pensioner intjänade under perioden	2	4
Avkastning på förvaltningstillgångar	-21	-24
Ränta på förpliktelsen	20	22
Pensionskostnad, förmånsbaserade planer	1	2
Pensionskostnad avgiftsbaserad plan	53	54
Särskild löneskatt, totala pensionskostnader	9	13
Summa	63	69

Pensionsförpliktelser	2017	2016
Ingående balans pensionsförpliktelser	803	783
Pensioner intjänade under perioden samt kostnad avtalspensioner	2	3
Ränta på förpliktelser	20	22
Betalda förmåner	-36	-36
Oredovisade aktuariella vinster (-), förluster (+), pensionsförpliktelser	44	31
Pensionsförpliktelser, nuvärde	833	803

Förvaltningstillgångar	2017	2016
Ingående balans förvaltningstillgångar	861	863
Avkastning på förvaltningstillgångar	21	24
Inbetalningar från arbetsgivare	4	3
Betalda förmåner	-36	-35
Oredovisade aktuariella vinster (+), förluster (-), pensionsförpliktelser	17	6
Förvaltningstillgångar, nuvärde	867	861

Pensionstillgång	2017	2016
Ingående balans pensionstillgång	58	80
Pensionskostnader	-1	-1
Tillskjutna medel från arbetsgivare	4	3
Redovisad aktuariell förlust	-27	-24
Pensionstillgång enligt balansräkning	34	58

Aktuariella antaganden

För den försäkringstekniska beräkningen av pensionsförpliktelser och pensionskostnader har följande väsentliga aktuariella antaganden använts.

Aktuariella antaganden vid årets början	2017	2016
Ränta	2,5%	2,8%
Förväntad avkastning på pensionskapital	2,5%	2,8%
Årlig löneökning	2,0%	2,0%
Årlig ökning av inkomstbasbelopp	2,0%	2,0%
Inflation	1,7%	1,8%
Avgångsintensitet	3,0%	3,0%
	FFFS	FFFS
Livslängdsantagande	2007:31	2007:31

Referens för antagande om den förväntade diskonteringsräntan utgörs av den avkastning som erhålls på bostadsobligationer, såsom förstklassiga företagsobligationer, med löptider

Not 31 forts.

som motsvarar den förväntade återstående genomsnittliga tjänstgöringstiden.

Faktorn förväntad avkastning på förvaltningskapital avspeglar den förväntade framtida avkastningen på medel som fonderas i KPA AB i syfte att trygga de pensionsförpliktelser som försäkrats.

Förväntad löneökningstakt avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar. Faktorn är sammansatt av inflation, tjänsteålder och befordran. Bedömningen baseras på historiska uppgifter om löneökningar och på den förväntade framtida inflationstakten. Historiska uppgifter används också som underlag för bedömning av faktorn personalomsättning. Denna faktor avspeglar det förväntade procentuella antalet anställda som kommer att lämna koncernen genom naturlig avgång. Faktorn förväntad återstående tjänstgöringstid bedöms utifrån de anställdas nuvarande åldersfördelning och förväntad personalomsättning.

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen och används bland annat för att bestämma taket för såväl pensionsgrundande lön i de allmänna pensionssystemen som i pensionsplanen PA-KFS. Faktorn pensionsuppräknings avspeglar inflationstakten. För att bestämma denna faktor används de inflationsmåttal som satts upp av Sveriges Riksbank.

Övriga avsättningar

Miljörelaterade avsättningar för återställande av mark och andra förpliktelser förknippade med koncernens verksamhet som beräknas resultera i framtida utbetalningar har upptagits med 24 mkr. Avsättning har även upptagits för skadeståndsanspråk.

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Avsättningar vid årets början		41	22	18	17
Årets avsättning		1	19	-	1
lanspråktaga avsättningar		-13	-	-	-
Summa avsättning vid årets slut		29	41	18	18

Not 32 Räntebärande skulder

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Kortfristig skuld Göteborgs Stad		600	1 500	600	1 500
Summa kortfristiga räntebärande skulder		600	1 500	600	1 500
Långfristig skuld Göteborgs Stad		2 900	3 200	2 900	3 200
Andra långfristiga skulder		255	256	255	256
Summa långfristiga räntebärande skulder		3 155	3 456	3 155	3 456
Summa räntebärande skulder		3 755	4 956	3 755	4 956

Koncernens och moderföretagets räntebärande skulder förfaller samtliga inom fem år. Av övriga kortfristiga skulder, för koncernen uppgående till 846 mkr och moderföretaget 699 mkr, utgör räntebärande skulder 600 mkr.

Not 33 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Upplupna räntekostnader		52	53	52	53
Upplupna lönekostnader, sociala avgifter		52	46	43	37
Upplupna råvaror och bränsleskatter		318	272	63	29
Upplupna övriga poster		67	59	57	63
Förutbetalda intäkter		35	46	9	12
Summa		524	476	224	194

Not 34 Likvida medel

	Koncernen		Moderföretaget		
	31 december	2017	2016	2017	2016
Kassa och bank		346	445	33	47
Tillgodohavande koncernkonto Göteborgs Stad		420	488	252	385
Summa		766	933	285	432

Till likvida medel i moderföretaget räknas tillgodohavanden på koncernkonto hos Göteborgs Stad till den del dessa överstiger moderföretagets avräkningsskulder till dotterföretag i koncernen Göteborg Energi. På bokslutsdagen var delar av koncernens likvida medel pantsatta, 286 mkr (364), varav för handel av elterminer och elcertifikat till förmån för Nasdaq OMX Commodities/Nord Pool 263 mkr (364) och balansavräkning till förmån för eSett 23 mkr (0).

Not 35 Transaktioner med närstående**Inköp och försäljning mellan koncernföretag, kommunala nämnder och kommunala företag**

Koncernen står under bestämmande inflytande från ägaren Göteborgs Stad. Av moderföretagets inköp under året utgör 15 procent (13) inköp från egna dotterföretag, 13 procent (9) inköp från företag inom koncernen Göteborgs Stadshus samt 2 procent (2) inköp från kommunala nämnder. Av årets försäljning utgör 26 procent (27) försäljning till egna dotterföretag, 15 procent (14) försäljning till företag inom koncernen Göteborgs Stadshus och 4 procent (4) försäljning till kommunala nämnder.

Bland större närstående kunder kan nämnas Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB och Lokalförvaltningen. Försäljning till närstående har skett till marknadsmässiga priser. Bland större

närstående leverantörer kan nämnas Renova AB, Trafikkontoret och Göteborgs Stads Leasing AB. Inköp från närstående har skett till marknadsmässiga priser.

Verkställande direktör och företagsledning har inga närståenderelationer med externa organisationer som koncernen har avtalsförhållande med. Transaktioner med ledande befattningshavare eller nyckelpersoner utöver lön och andra ersättningar enligt not Medelantal anställda och personalkostnader har inte förekommit.

Fordringar/skulder utanför koncernen Göteborg Energi avseende övriga koncernföretag och kommunala nämnder

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Fordringar				
Koncernen Göteborgs Stadshus	134	140	119	124
Kommunala nämnder	555	640	364	509
Summa	689	780	483	633
Skulder				
Koncernen Göteborgs Stadshus	342	236	336	226
Kommunala nämnder	3 573	4 769	3 562	4 760
Summa	3 915	5 005	3 898	4 986

För upplysning om lån hos Göteborgs Stad, se not 32.

Försäljning till intresseföretag

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Lerum Fjärrvärme AB	-	3	-	2
Summa	-	3	-	2

Not 36 Leasingavgifter

Betalda leasing- och hyresavgifter, som i koncernen uppgick till 46 mkr (34) och i moderföretaget till 34 mkr (23), avsåg främst lokal- och markhyror, nätförbindelser, teknisk utrustning, fordon och kontorsutrustning.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Förfaller till betalning inom ett år	23	29	14	18
Förfaller till betalning senare än efter ett år men inom fem år	28	52	16	20
Förfaller till betalning senare än efter fem år	10	27	2	2
Summa	61	108	32	40

Framtida leasingavgifter avser framförallt avgifter för leasing av fordon och avtalade hyror.

Not 37 Ersättning till revisorer

Belopp i tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Revisionsuppdrag	1 477	1 526	554	526
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	215	220	125	161
Skatterådgivning	-	88	-	17
Övriga tjänster	-	3 269	-	3 254
Summa	1 692	5 103	679	3 958

Arvoden avser ersättning till Ernst & Young AB.

Not 38 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel i moderbolaget, kronor:

Balanserad vinst	356 514 245
Erhållet aktieägartillskott	106 000 000
Årets resultat	156 469 176
Summa	618 983 421

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

I ny räkning överförs	618 983 421
Summa	618 983 421

Koncernbidrag om 410 mkr har lämnats till Göteborgs Stadshus AB för år 2017.

Not 39 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och övriga skyldigheter

Merparten av koncernens lån har upptagits i kommunens koncernbank. För övriga lån har Göteborgs Stad utställt kommunal borgen. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser uppgick totalt till 336 mkr.

Koncernen har utställt säkerheter med bankkonton pantsatta för handel av elterminer och elcertifikat till förmån för Nasdaq OMX Commodities om 264 mkr. Förändrat regelverk föregående år medför kontantkrav i stället för bankgarantier som säkerhet för handeln. Vidare har 23 mkr i tillgodohavande ställts som säkerhet till förmån för Svenska Kraftnäts intressebolag eSett Oy som hanterar den operativa delen av balansavräkningen på den svenska elmarknaden.

Göteborg Energi AB har utställt eventalförpliktelse i form av bankgaranti om 1 mkr till förmån för Swedegas AB avseende balansansvar och 1 mkr till förmån för Skatteverket avseende upplagshavares flyttningssäkerhet för varor under uppskovsförfarande samt en betalningsförpliktelse till Världsbankens utsläppsrättsfond om 0,3 mUSD motsvarande knappt 3 mkr. Andra företag

Not 39 forts.

i koncernen har utställt bankgarantier till förmån för Svenska Kraftnät om 6 mkr och Nord Pool Spot om 4 mEUR motsvarande 39 mkr för fysisk elhandel.

31 december	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ställda säkerheter	286	364	-	-
Eventualförpliktelser	50	49	5	5

Not 40 Finansiella instrument och principer för riskhantering**Finansiella derivatinstrument**

Det sammanlagda värdet av derivaten på balansdagen uppgick till 6 496 mkr (6 354). Det nominella värdet uppgick till 6 685 mkr (6 706).

Skillnaden mellan nominellt och verkligt värde på balansdagen uppgick till -189 mkr (-352). På balansdagen fanns inga derivatinstrument redovisade i balansräkningen. Verkligt värde på derivaten har beräknats med de kostnader och intäkter som hade orsakats om kontrakten stängts på balansdagen.

Motpartskategori	Högsta belopp per kategori	Högsta belopp per motpart
Koncernbanken	Obegränsat	Obegränsat
Svenska Staten	Obegränsat	Obegränsat
Svenskt kreditinstitut med samma kreditvärdighet som svenska staten	Obegränsat	Obegränsat
Skuldförbindelse med statlig garanti	Obegränsat	Obegränsat
Kreditinstitut med kreditvärdighet lägst A- hos Standard & Poor's eller lägst A3 hos Moody's avseende den långa kreditvärdigheten	1 000	500
Bränsleleverantör utan ramavtal	300	150
Certifikat	back-to-back	back-to-back

Lån och kapitalförfall per år

Koncernens totala räntebärande skulder uppgick per 31 december till 3 755 mkr (4 956).

Räntederivat, ränteförfall och räntebindningstid

De nominella beloppen på koncernens utestående räntederivat på balansdagen uppgick till 4 500 mkr (4 500). Skillnaden mellan nominellt och verkligt värde per balansdagen uppgick till -340 mkr (-481). Värdering av derivaten till verkligt värde har genomförts av externt företag och beräkning är gjord till köpkurs, värdet vid försäljning av derivat på balansdagen. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgick vid årsskiftet till 40 månader (38).

Belopp i mkr	2017		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Räntederivat				
Ränteswappar	4 500	-340	4 500	-481
Summa räntederivat	4 500	-340	4 500	-481
Valutaderivat				
Valutaterminskontrakt	1 031	27	1 072	30
Summa valutaderivat	1 031	27	1 072	30
Råvaruprisderivat				
El- och gasderivat	1 154	124	1 134	99
Summa råvaruprisderivat	1 154	124	1 134	99
Summa finansiella derivatinstrument	6 685	-189	6 706	-352

Räntederivat	mkr	Förfallodag	Ränta
Ränteswap	200	2018-10-17	4,25%
Ränteswap	200	2018-10-20	4,25%
Ränteswap	200	2018-11-27	3,55%
Ränteswap	400	2019-03-03	3,17%
Ränteswap	400	2019-11-23	3,59%
Ränteswap	400	2019-12-09	3,56%
Ränteswap	200	2020-05-24	2,76%
Ränteswap	300	2020-05-25	2,85%
Ränteswap	800	2021-08-05	3,16%
Ränteswap	500	2021-08-16	2,65%
Ränteswap	250	2021-12-06	2,40%
Ränteswap	250	2022-06-01	2,38%
Ränteswap	400	2023-05-03	2,08%
Summa räntederivat	4 500		

Räntebindningstid intervall	mkr
< 3 mån	-145
3 mån - 1 år	1 200
1 år - 5 år	2 300
> 5 år	400
Summa räntebärande skulder	3 755

Valutaderivat

På balansdagen hade koncernen öppna termiskontrakt med återstående löptider i intervallet mellan 1 månad och 36 månader. Samtliga kontrakt innehas i säkringssyfte och skillnaden mellan nominellt och verkligt värde på balansdagen uppgick till 27 mkr (30). Värdering av valutaderivaten till verkligt värde.

Valutaderivat	Växelkurser	Nominellt belopp	Verkligt värde
EUR köpt	9,60	1 080	27
sålt	9,90	49	-
Summa valutaderivat		1 031	27

Råvaruprisderivat

På balansdagen hade koncernen öppna elderivat med återstående löptider i intervallet mellan 1 månad och 60 månader. Samtliga derivat innehas i säkringssyfte och skillnaden mellan nominellt och verkligt värde på balansdagen uppgick till 124 mkr (99). Elderivatens verkliga värde har satts av Nasdaq.

El- och gasderivat, mkr	Volym, MWh	Nominellt belopp	Verkligt värde
Köpt volym	10 409 284	1 685	149
Såld volym	-2 080 012	-531	-25
Summa elderivat	8 329 272	1 154	124

Not 41 Känslighetsanalys

Finansiella Anvisningar styr koncernens säkringsstrategi. Råvaror, säkringshantering elhandel, valuta och ränta ingår i koncernens finansiella riskhantering. Enligt fastställd anvisning ska riskhanteringen bedrivas med god framförhållning. Kortsiktiga förändringar i prisnivåer får därför normalt endast begränsat genomslag.

Värmeleveranser är beroende av väderlek och tillgänglighet i våra olika produktionsanläggningar. Avvikelser i leveranser och tillgänglighet ger omedelbar påverkan på koncernens resultat. Dessa avvikelser och risker är svåra att begränsa och optimera. Den övervägande delen av koncernens årsresultat uppstår under årets inledande tre månader och avslutande två månader.

Känslighetsanalys – effekt och genomslag

En förändring med +1 EUR/MWh i naturgaspriset och elpriset beräknas påverka helårsresultatet med cirka +4 till -16 mkr som genom derivathandel per balansdagen begränsats. Prissättningen till fjärrvärmekunderna påverkas inte av förändringar i råvarupriser.

Koncernen har en anläggningspark som drivs med varierande bränslen. Prisrelationen mellan bränslen avgör vilken anläggning som är kostnadseffektivast att använda. Flexibiliteten i produktionsmixen möjliggör en naturlig prissäkring för optimering och val av bränsle för bästa ekonomiska bränslemix.

Elnätsföretagen svarar för säkring av behovet av förlustel på elnätet. Säkring sker löpande. En förändring av elpriset med 1 öre/kWh innebär ett utfall om cirka 2 mkr i förändrat

helårsresultat. Prispåverkan sker successivt då elpriset är kontrakterat för längre perioder. Eventuell förändrad energibesättning har betydande effekt på koncernens resultat och kassaflöde. På längre sikt har förändringar i energibesättningen också betydelse för koncernens investeringsbeslut.

Koncernens upplåning sker till rörlig ränta, 3 M STIBOR. Exponeringen för ränteförändringar säkras via avtal med räntederivat, vilka omvandlar rörlig ränta till fast ränta med en viss bindningstid. Ränterisken är således reducerad och koncernens genomsnittliga räntebindingstid uppgår till 41 månader. En förändring av räntenivån med en procentenhet av 3 M STIBOR påverkar inte koncernens räntekostnad på helårsbasis.

Lönekostnaderna påverkas av en förändring om 1 procentenhet med cirka 7 mkr på årsbasis. Övriga externa kostnader är endast till viss del beroende av den allmänna prisutvecklingen på material och tjänster i samhället. Varje förändring av en procentenhet får ett genomslag på resultatet med cirka 8–9 mkr.

Valuta- och råvaruderivat säkras till motsvarande exponerade värden. Elkonsumtions- och elproduktion säkras löpande.

Underskrifter

Göteborg den 9 februari 2018

Elisabeth Undén
Styrelsens ordförande

Gunnar Westerling

Roland Rydin

Marie-Louise Hänel Sandström

Ingela Tuvegran

Ellinor Karlsson

Mats Rahmberg

Mattias Henriksson

Marita Johnson

Alf Engqvist
Tillförordnad verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 21 februari 2018.

Ernst & Young AB

Hans Gavin
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har lämnats den 9 februari 2018.

Vivi-Ann Nilsson
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Ulf Rothmyr
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Göteborg Energi AB, org.nr 556362-6794

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Göteborg Energi AB för räkenskapsåret 2017. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 52-94.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Årsrapport 2017 samt annan information i årsredovisningen på sidorna 1-51 och sidorna 98-107 men innefattar inte årsredovisningen, koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende dessa.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och

Forts. på nästa sida

Forts. från föregående sida

koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Göteborg Energi AB för räkenskapsåret 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 18–51 och 98–107 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 21 februari 2018
Ernst & Young AB

Hans Gavin
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport för år 2017

Till årsstämman i Göteborg Energi AB
Organisationsnummer 556362-6794

Till Göteborgs kommunfullmäktige för kännedom

Vi, lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige i Göteborgs kommun, har granskat Göteborg Energi AB:s verksamhet under år 2017.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, god revisionsred i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman har fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till koncernens styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 9 februari 2018

Vivi-Ann Nilsson
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Ulf Rothmyr
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Vägen till ett hållbart göteborgssamhälle

I appendix ger vi en utförlig beskrivning av vårt arbete med att identifiera, prioritera och validera väsentliga hållbarhetsfrågor. Vi utgår från GRI:s principer: inkludering av intressenter, hållbarhetskontext, väsentlighet och fullständighet. Vi redogör för vårt arbete med respektive fråga. Vi följer GRI Standards*, nivå Core.

Hållbarhetsredovisningen i korthet

Omfattning: Koncernen Göteborg Energi med moderföretag och samtliga dotterföretag
Period: 1 januari–31 december 2017
År för senaste redovisning: 2016
Redovisningsfrekvens: Årligen
Omfång: Appendix samt övriga delar i års- och hållbarhetsredovisningen enligt hänvisningar i GRI-index
Kontaktperson: Eric Zinn, hållbarhetschef

Vår vision är ett hållbart göteborgssamhälle. Vägen dit beskriver vi i våra strategidokument. Vår långsiktiga målbild är att "Göteborg Energi ska vara ett starkt kundorienterat företag, som integrerar små- och storskaliga energilösningar som motsvarar kundernas krav på att kunna påverka och göra individuella val". Ledstjärnan är hållbarhet – ekonomisk, ekologisk och social. De långsiktiga målen presenteras på sidan 12–13.

Hållbarhetsarbetet är integrerat i verksamheten. Detta sker genom nedbrytning av de i strategin definierade målen, via delstrategier och affärs- och verksamhetsplaner till det dagliga arbetet.

Identifiering och prioritering av väsentliga hållbarhetsfrågor

En viktig förutsättning för att vara framgångsrika är att lyssna på våra intressenter. Detta gör vi kontinuerligt och dessa dialoger beskrivs på sidan 26–27. I vårt arbete med att identifiera väsentliga frågor är intressenternas åsikter viktiga. Därför genomfördes hösten 2015 en enkätundersökning. Vid en workshop med vårt hållbarhetsnätverk, förstärkt med kollegor från verksamhetsområde Marknad och Försäljning samt vår inköpsfunktion, fastställdes kriterier för urval.

Följande kriterier sattes upp:

- Intressenter som har stor påverkan på oss och/eller
- Intressenter som vi har stor påverkan på

De intressenter som identifierades redovisas på sidan 27. En webbaserad enkät skickades ut till 119 externa intressenter. Svarefrekvensen blev cirka 40 procent. Medarbetarna gavs möjlighet att delta i undersökningen genom att svara på enkäten som fanns tillgänglig på vårt intranät. 87 svar kom från medarbetarna. Frågan som ställdes till intressenterna var "Vilka hållbarhetsfrågor bör vi fokusera på för att behålla och stärka ditt förtroende för oss?". Resultatet framgår av tabell 1.

Vi kunde notera en stor samsyn mellan externa och interna intressenters val av vad vi ska fokusera på i hållbarhetsarbetet. Under 2017 har fördjupade dialoger om hållbarhetsfrågor förts med främst intressentgruppen kunder. Resultatet från dialogerna har bekräftat att de hållbarhetsfrågor som lyftes fram som viktiga 2015 fortfarande är de kunderna anser vara mest väsentliga för oss att arbeta med.

Väsentliga frågor

Under hösten 2015 genomfördes även ett arbete med att identifiera väsentliga frågor ur vårt perspektiv. Detta skedde genom analyser av bland annat:

- Rapporter och arbetet inom FN, EU, Sveriges regering och riksdag samt på lokal politisk nivå
  - Ägardirektiv, Göteborgs Stads mål, strategiska dokument, det klimatstrategiska programmet och stadens rapport "Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg 2014"
  - Våra egna strategiska dokument
- Resultatet från dessa analyser blev att ytterligare några frågor identifierades som väsentliga för vårt hållbarhetsarbete. Ett arbete genomfördes i syfte att prioritera frågorna utifrån intressentenkäten och våra egna analyser.

På ett koncernledningsmöte i december 2015 beslutade vd väsentliga frågor för vårt hållbarhetsarbete.

Sambanden mellan identifierade väsentliga frågor, våra långsiktiga mål och GRI:s specifika väsentliga frågor och upplysningar framgår av tabell 2.

Validering av väsentlighetsanalysen

Under 2016 och 2017 gjordes valideringar för att säkerställa att de väsentliga frågor som fastställdes 2015 fortfarande är de mest prioriterade. Detta har skett dels utifrån vad som framkommit i intressentdialoger och dels genom analyser av:

* GRI = Global Reporting Initiative

- Omvärldshändelser inom bland annat politik, teknik, miljö och klimatpåverkan samt samhällsutveckling
- Göteborgs Stads strategier och budgetarbete
- Våra egna strategier

För att få del av intressenternas synpunkter har vi analyserat vilka frågor som kommer upp i våra regelbundna dialoger som beskrivs på sidorna 26–27. Utöver detta har vi i djupintervjuer med fjärrvärmekunder ställt frågor kring vårt hållbarhetsarbete. Intervjuerna gav oss viktig information om de hållbarhetsfrågor som kunderna förväntar sig att vi prioriterar.

Utifrån djupintervjuerna kunde vi också konstatera att kundernas egna mål om miljö och hållbarhet stämmer väl överens med våra egna.

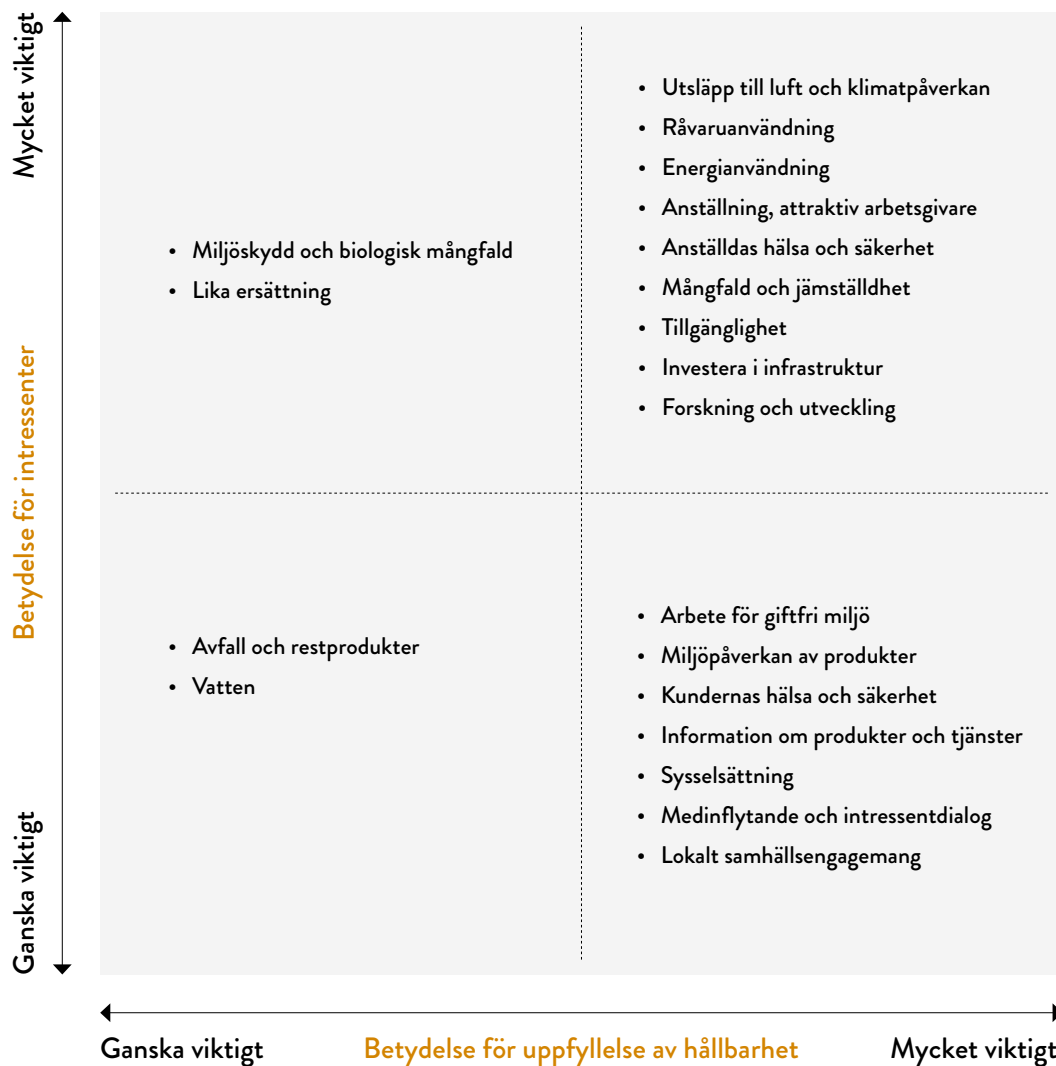
Genomförda analyser visar att det inte finns någon

anledning att ändra identifierade väsentliga hållbarhetsområden. Beslut om att inte justera togs av vår vd i november 2017.

Övergripande styrning och ledningssystem

Göteborgs Stadshus AB är vårt moderbolag och har den formella ägarrollen. Ägardirektivet, som är fastställt av Göteborgs Stads Kommunfullmäktige, är bindande instruktioner för bolagets styrelse och verkställande direktör. Styrelsen bär det yttersta ansvaret och ska förvalta bolagets angelägenheter och aktieägarnas intresse. Kommunstyrelsen i Göteborg svarar för löpande uppsikt över stadens bolag och prövar årligen om den verksamhet som bedrivits varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Tabell 1: Vilka hållbarhetsfrågor bör vi fokusera på för att behålla och stärka ditt förtroende för oss?

Till stöd för vårt miljö-, kvalitets- och arbetsmiljöarbete har vi ett ledningssystem som är certifierat enligt standarderna ISO 14001:2015, ISO 9001:2015 och OSHAS 18001. Ett certifierat ledningssystem innebär att vi följer en systematik i detta arbete och att en extern revisor årligen granskar att vår verksamhet lever upp till de krav som ledningssystemet ställer på oss och att vi hela tiden förbättrar våra resultat inom områdena. Vårt ledningssystem ger oss även stöd genom att ge struktur och styrning så att vi på ett effektivt sätt kan arbeta för bättre miljö, kvalitet, arbetsmiljö och ett hållbart samhälle. Våra certifikat hittar du på vår webbplats.

Vår verksamhetsanvisning (policy) är gemensam för miljö, arbetsmiljö och kvalitet och beskriver vårt förhållningssätt. Den anger den riktning vi strävar efter i allt vi gör. I vår verksamhetsanvisning åtar vi oss att arbeta med ständiga förbättringar, att ha livscykelperspektiv och att förebygga riskerna för olyckor eller tillbud med konsekvenser för miljö och arbetsmiljö. I vårt förebyggande miljöskydds- och arbetsmiljöarbete ingår regelbundna riskanalyser i våra anläggningar och i vår verksamhet. Om det ändå inträffar olyckor eller tillbud rapporterar vi dessa omgående till berörda tillsynsmyndigheter.

Vi utreder alltid våra händelser, vidtar åtgärder för att minimera skadeverkningar på hälsa och miljö samt för att de inte ska hända igen. Vi ställer höga krav på vår egenkontroll enligt miljöbalken, vilken regelbundet granskas av extern miljökonstult och tillsynsmyndigheter.

Viktiga förbättringar inom miljöledningsarbetet under året har varit översyn av arbetssätten för miljölag efterlevnad, utredning av vår avfallshantering och resurseffektivitet samt fortsatt arbete för säkrare kemikaliehantering med mera.

EKOLOGISKT ANSVAR

Strategiskt miljömålsarbete

Göteborgs Stad har antagit tolv övergripande miljö kvalitetsmål och de ligger till grund för hur vi planerar vårt miljöarbete. Men det kanske viktigaste underlaget för vår prioritering av miljöåtgärder är den kunskap och information vi har om vår egen miljöpåverkan, våra miljöaspekter. Vi vill givetvis lägga våra insatser där de gör mest nytta för en ekologiskt hållbar utveckling. Vår löpande kartläggning och mätning av våra miljöaspekter visar att vi har en betydande påverkan på främst tre av stadens miljömål:

- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- Frisk luft

Därför fortsätter vi att fokusera vårt miljöarbete på dessa tre områden. I stadens klimatstrategiska program har vi en stor roll att spela genom att bidra med förnybar energi och biodrivmedel samt hållbar fjärrvärme och fjärrkyla. I vårt arbete för en giftfri miljö och arbetsmiljö är Göteborgs Stads Kemikalieplan en viktig vägledning. På så sätt utgör stadens mål och vår betydande miljöpåverkan grunden för de miljömål vi har satt upp.

Viktiga verktyg för vårt hållbarhetsarbete är:

- Certifierade ledningssystem och interna revisioner
- Planeringsprocessen (planera, genomföra, följa upp och förbättra)
  - Strategier och affärsplan
  - Likabehandlingsplan
  - Kompetens- och utvecklingsplaner
- Förebyggande miljöskydd och kontroll
- Leverantörskontroller
- Händelserapportering och riskbedömningar
- Intressentdialoger
  - Medarbetarundersökning
  - Kundmätningar
  - Hantering av synpunkter

Göteborgs Energis miljöpåverkan

Vid vår årliga genomgång av vår miljöpåverkan framkom följande miljöaspekter som de mest betydande. De kan sammanfattas i två områden:

Utsläpp till luft och klimatpåverkan

- Förbrukning av fossila råvaror (naturgas)
- Förbrukning av förnybart biobränsle
- Utsläpp av växthusgaser (koldioxid, köldmedia och svavelhexafluorid)
- Energianvändning (elanvändning i anläggningar och el- och värmeförluster i distributionsnät)
- Transporter av biobränslen
- Utsläpp till luft av kväveoxider från energiproduktion
- Bygga ledningar – inköp av markentreprenader och material
- Påverkan på kundens val av energiprodukter med minskad påverkan på luft och klimat
- Utformning av attraktiva erbjudanden med minskad påverkan på luft och klimat
- Påverkan på produktions- och inköpsmix utifrån intressentkrav

Risk för spridning av giftiga ämnen

- Användning av farliga kemiska ämnen
- Bygga ledningar – inköp av material samt risk för spridning av gifter vid hantering av förorenade massor (påverkan även på klimat)

Miljömålsuppföljning

Här redovisar vi de målresultat som inte redovisas på sidan 38.

Minskningen av andelen lokala fossila utsläpp av koldioxid genom prioritering av biobaserad fjärrvärmeproduktion blev över 90 000 ton men nådde inte upp till målet. Den främsta bidragande orsaken var en dammexplosion under våren som gjorde Rya Hetvattencentral otillgänglig under en stor del av året. Målet om ökad kunskapsspridning om biogasens nyttor har fått avslutas i förtid som en konsekvens av Göteborgs Energis minskade engagemang i biogasmarknaden.

Tabell 2: Våra väsentliga hållbarhetsfrågor

Väsentliga frågor	Beskrivning	Långsiktiga mål 2030	GRI-upplysning
Ekonomisk			
Investera i infrastruktur	Beskriver vårt arbete för en stabil och hållbar energiförsörjning.	Trygga stadens försörjning av energi genom säkra leveranser.	Investeringsplanering för att klara framtida behov av efterfrågan av energi och effekt. Redovisat på olika energikällor (203-1, EU10).
Forskning och utveckling	Redovisning av vår satsning inom FoU för att nå ett hållbart göteborgssamhälle. Främst vårt stadsutvecklingsarbete i samverkan med stadens aktörer.	Som en del av vårt uppdrag från Göteborgs Stad samverkar vi med aktörer i staden för att utveckla och implementera tjänster och energilösningar för ett hållbart göteborgssamhälle ¹⁾ .	Forskning och utvecklingsaktiviteter som syftar till att skapa tillförlitlig och hållbar el/energi (EU-DMA).
Ekologisk			
Utsläpp till luft och klimatpåverkan	Utsläpp av koldioxid till luft. Vi rapporterar även utsläpp av svavel, kväveoxid och partiklar.	År 2030 produceras all fjärrvärme av förnybara energikällor, avfallsförbränning och industriell spillvärme. Göteborg Energi är den största aktör och förser göteborgarna med förnybar el såväl genom storskalig som småskalig produktion.	Utsläpp av koldioxid till luft- och klimatpåverkan (305-1).
Råvaruanvändning	Andel förnybara respektive fossila energiråvaror; producerad el och fjärrvärme, använd energi i egna anläggningar och såld energi till kund.	År 2030 produceras all fjärrvärme av förnybara energikällor, avfallsförbränning och industriell spillvärme. Göteborg Energi är största aktör och förser göteborgarna med förnybar el såväl genom storskalig som småskalig produktion.	Konsumtion och förbrukning av energi, andel förnybara respektive fossil energi (301-1).
Energianvändning	Användning av energi inom egen organisation, egna anläggningar och förluster i nät. Vi redovisar även vårt arbete med att erbjuda råd och energitjänster till kund.	Kraftigt minskad energianvändning i egna anläggningar. En aktör med fokus på att stödja energieffektiviseringen i Göteborgs kommunala fastighetsbestånd.	Konsumtion och förbrukning av energi, energianvändning (302-1).
Social			
Anställning, attraktiv arbetsgivare	Beskriver vårt arbete för att attrahera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens på både kort och lång sikt.	Göteborg Energi uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.	Antal nyanställda samt personalomsättning per åldersgrupp och kön (401-1).
Anställdas hälsa och säkerhet	Beskriver vårt arbete för att minimera arbetsrelaterade sjukfall och olyckor samt att säkerställa en sund arbetsmiljö.	Göteborg Energi uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.	Frånvaro, arbetsrelaterade sjukfall och olyckor (403-2).
Mångfald	Beskriver vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete som är till för att främja lika rättigheter och möjligheter och motverka diskriminering.	Göteborg Energis medarbetare speglar befolkningssituationen i Göteborg och jämställdhet råder.	Mångfald (405-1).
Lokala samhällsengagemang	Beskriver vår samverkan med aktörer i Göteborg för att bygga den hållbara staden samt stöd till lokala samhällsinitiativ och program genom till exempel sponsring.	Genom vår kärnverksamhet bidrar vi till att underlätta göteborgarnas vardag och ge ökad välfärd.	Program/aktiviteter för verksamhetens påverkan på samhället (413-1).
Tillgänglighet	Rapportering av tillgänglighet för el, fjärrvärme, fjärrkyla, gas och stadsfiber.	Trygga stadens försörjning av energi genom säkra leveranser.	Avbrott (416, EU28).

¹⁾ Beskrivs i ägardirektivet från Göteborgs Stad.

Delmålet om laddningsplatser för elbilar har inte uppnåtts för 2017 men flertalet laddningsplatser ligger i genomförandestadiet och arbete pågår. Energieffektiviseringsåtgärder i anläggningar och nät genomfördes i god takt och målen har uppnåtts med god marginal. Även målet om utfasning av farliga kemiska produkter har uppnåtts, vilket är väldigt positivt.

Tillgängligheten på vindkraften har varit fortsatt låg på grund av driftproblem i vindkraftverket Big Glenn men även i flera av våra andra vindkraftverk. Biogasanläggningar har avyttrats och målet om fackling omfattar därmed endast anläggningen Gasendal som uppgraderar rågas från Gryaabs biogasproduktion. Målet om cykelfrämjande arbetsplatser har uppnåtts, vilket skedde redan 2016. Åtgärder för minskning av elnätsförluster har inte kunnat genomföras i planerad takt, men arbetet fortsätter under 2018.

Miljövärdering av produkter

Klimatpåverkan från våra olika produkter redovisas i form av koldioxidekvivalenter, se sidan 33. De beräknas och redovisas enligt ett bokföringsperspektiv och enligt en branschgemensam metod som tagits fram av Värmemarknadskommittén. Metoden tar hänsyn till utsläpp från både energiproduktionen och transportererna av bränslen. Utsläpp som uppstår vid kraftvärmeproduktion fördelas med alternativproduktionsmetoden på den el och värme som produceras. Klimatpåverkan redovisas för den fjärrvärme som levereras till kunder, exklusive Bra Miljöval. Fjärrvärme märkt Bra Miljöval redovisas för sig.

Fjärrvärmens klimatpåverkan 2017 är avsevärt lägre än året innan. Det beror bland annat på ett samarbete med våra kunder där förnybar produktion har prioriterats framför fossil produktion i de fall den extra kostnaden har varit låg. Andra bidragande orsaker till den minskade klimatpåverkan är lite varmare utetemperatur under året samt ändrade bränslepriser. Användningen av biobränslen har ökat och värmepumparna som återvinner värmen i avloppsvattnet har använts mer. Användningen av naturgas i kraftvärmeverk har minskat.

De beräknade utsläppen från avfallsförbränning har ökat på grund av att schablonvärdet som används vid beräkningen har uppdateras till Naturvårdsverkets senaste värde. Utsläppsminskningen genom tidigare nämnda klimatåtgärder är dock större, vilket gör att total beräknad klimatpåverkan har minskat.

Fjärrkylaanvändningen var något lägre 2017 än 2016, främst beroende på vädret. Precis som för 2016 så använder vi enbart återvunnen energi i form av industriell spillvärme till produktion av absorptionskyla (värmedriven kylproduktion). Under året har energieffektiviseringsåtgärder gjort att kylproduktionens elanvändning har minskat ytterligare, läs mer om våra miljömål på sidan 38-39.

Efterlevnad av miljölagstiftning

Inom ramen för miljöledningssystemet arbetar vi systematiskt med att säkerställa efterlevnad av miljölagstiftningen. I arbetet ingår omvärldsbevakning, bevakning av förändringar i miljölagstiftning, miljölaglistor för respektive verksamhetsområde där det beskrivs vilken styrning som säkerställer att vi efterlever lagkraven samt hur vi kontrollerar lagefterlevnaden. Vi genomför årligen en internrevision mot ett utvalt miljölagområde. Varje år görs också en koncerngemensam utvärdering av miljölagefterlevnaden.

Vi bedriver tillstånds- och/eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken i sammanlagt tre bolag. Under året har ett antal större förändringar rörande tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet skett, se sid 106.

Under 2017 rapporterades totalt 32 incidenter som påverkade eller kunde ha påverkat miljön och/eller miljöarbetet. Under året var Göteborg Energi inte föremål för något åtal gällande miljöbrott.

Bioolja och hållbarhet

Den bioolja som används inom vår verksamhet är hållbar enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. För att biooljan ska anses hållbar ska det i hela produktionskedjan kunna styrkas att hållbarhetskriterierna uppfylls. Kriterierna innebär att oljeanvändningen ska leda till en minskning av växthusgasutsläpp, att råvaror endast får komma från vissa typer av marker och att det ska gå att spåra bränslen till deras ursprung.

Tilldelning av utsläppsrätter för koldioxidutsläpp

Handel med utsläppsrätter är ett verktyg för att minska växthusgasutsläppen inom Sverige och EU. Handelssystemets syfte är att minska utsläppen där det är som mest kostnadseffektivt och det ska finnas ett tak för de totala växthusgasutsläppen som stegvis sänks. Inom EU finns sedan 2005 ett gemensamt system för handel med utsläppsrätter. Göteborg Energi ingår i handelssystemet och omfattas av lagen om handel med utsläppsrätter genom våra produktionsanläggningar för el och värme. Därför köper vi varje år erforderliga antal utsläppsrätter motsvarande våra växthusgasutsläpp (se tabell nedan).

Utsläppsrätter*

	2017	2016
Fossila CO ₂ -utsläpp (ton)	126 548	325 319
Totalt fritt erhållna utsläppsrätter	176 274	101 525
Nyttjade utsläppsrätter från föregående års sparade	0	223 794
Andel köpta utsläppsrätter	200 000	0

* 1 utsläppsrätt = 1 ton CO₂

Icke farligt och farligt avfall, koncernen (ton)

Avfallsfraktioner	Kvantitet 2017	Kvantitet 2016	Kvantitet 2015	Behandlingsmetod
Icke farligt avfall				
Matavfall	10	12	8	Biogasproduktion
Papper, kartong och wellpapp	62	73	55	Materialåtervinning
Glas	15	23	12	Materialåtervinning
Plast	5	13	3	Materialåtervinning
Metaller och skrot	1 472	419	252	Materialåtervinning
Askor	464	328	434	Deponi
Avfall till sortering	126	39	34	Behandling och återanvändning
Rena massor (< KM) *	5 529	-	-	Återanvändning
Förorenade massor (< MKM)	14 205	13 432	7 784	Behandling och återanvändning
Vattenhaltigt slam	24	4	149	Behandling
Icke brännbart verksamhetsavfall	271	2 056	32	Behandling eller deponi
Övrigt	232	190	183	
Totalt icke farligt avfall	22 415	16 588	8 947	
Farligt avfall				
				**
Elektronik	23	25	21	
Batterier	11	4	2	
Spillolja	79	25	7	
Ljuskällor	1	1	1	
Förorenade massor	638	816	431	
Transformatorer	159	125	166	
Kondensatorer och brytare	-	-	10	
Ledningsstolpar	26	31	43	
Slam innehållande farliga ämnen	935	1 135	912	
Kabelskrot	46	-	-	
Olja innehållande PCB	201	41	-	
Övrigt farligt avfall	76	74	34	
Totalt farligt avfall	2 194	2 277	1 628	

* Avfallsfraktionen Rena massor (<KM) följs upp fr o m år 2017. KM = Känslig markanvändning. MKM = Mindre känslig markanvändning.

** Behandlas med lämplig metod för respektive avfall hos mottagare med erforderliga tillstånd enligt miljöbalken.
Kommentar: Förbättrad uppföljning samt uppföljning av rena massor är främsta orsaken till ökade avfallsvolymer.

SOCIALT ANSVAR

Uppdraget från Göteborgs Stad, vår uppförandekod, etiska riktlinjer och varumärkesplattform är basen i vårt sociala ansvar. Uppförandekoden bygger på de internationellt vedertagna principer som definieras i FN:s Global Compact, Göteborgs Stads beslutade policys, riktlinjer och regler samt Institutet Mot Mutor:s (IMM) "Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet".

Vi har målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare. För att nå detta arbetar vi med kompetensförsörjning, kompetensutveckling, rekryteringar och karriärmöjligheter. Vi driver ett aktivt jämställdhetsarbete och har en likabehandlingsplan. För att säkerställa arbetet med arbetsmiljö och hälsa är vi certifierade enligt OSHAS 18001.

Den ojämlikhet som i nuläget råder i Göteborg kan komma att påverka våra framtida möjligheter att rekrytera rätt kompetens och att nå vårt långsiktiga mål om att våra medarbetare speglar demografin i Göteborg. Vi tror att mångfald både berikar och utvecklar vår verksamhet och oss som individer.

Det sociala ansvaret sträcker sig också till kundledet och göteborgarna. Vi har ett ansvar att säkra en trygg energiförsörjning till alla kunder och ett ansvar för att alla behandlas lika. Vi bidrar även till alla göteborgares välfärd genom vårt lokala samhällsengagemang.

EKONOMISKT ANSVAR

Genom att vara ett lönsamt företag skapas arbetstillfällen för medarbetare, entreprenörer och underleverantörer. Att säkerställa att våra investeringar i infrastruktur skapar ett långsiktigt ekonomiskt värdeskapande för göteborgarna är av största vikt och ett stort ekonomiskt ansvar för vd och styrelsen. Bolagsstämman, som är vårt högsta beslutande organ, beslutar om fastställande av resultat- och balansräkning samt disposition av vinst och förlust.

Ägarstyrningen av våra dotterbolag sker enligt fastställt regelverk. Årligen sker ägardialoger med hel- och delägda dotterbolag. Syftet med dessa är att få en större tydlighet och en aktiv ägarstyrning.

Två typer av revisioner med avseende på ekonomi och förvaltning utförs varje år för alla bolag i koncernen. Det är revisioner som utförs av auktoriserad revisor respektive lekmanarevisorer. ■

Göteborg Energi ska vara ett starkt kundorienterat företag, som integrerar små- och storskaliga energilösningar som motsvarar kundernas krav på att kunna påverka och göra individuella val.

VÅRA ANLÄGGNINGAR

Produkt	Anläggning	Max installerad effekt (MW), tillståndsgiven	Max möjlig värmeeffekt (MW)	Max möjlig eleffekt (MW)
Fjärrvärme	Alekärrsgatan	Ca 140 kW	120 kW	
Fjärrvärme	Angereds värmecentral	137	123	
Fjärrvärme	Backa panncentral	31,5	28	
Fjärrvärme	Björndammen värmecentral*	31 (olja) och 9 (el)	28	
Fjärrvärme	Helgered panncentral (fd Älvängen panncentral)	7	6	
Fjärrvärme	Hulan (Lerum)	Ca 900 kW	750 kW	
Fjärrvärme	Högsbo kraftvärmeverk	34	16	13
Fjärrvärme	Jonsereds värmecentral	11	10	
Fjärrvärme	Margaretebergsgatan	Ca 150 kW	129 kW	
Fjärrvärme	Rosenlundsverket	779	770	(36) ej el längre
Fjärrvärme	Rya kraftvärmeverk	600	294	261
Fjärrvärme	Rya värmecentral	130	100	
Fjärrvärme	Rya värmepumpverk	55 (tillförd el)	160	
Fjärrvärme	Sisjöns värmecentral	24	21	
Fjärrvärme	Skarvik panncentral	10,5	8,5	
Fjärrvärme	Sävenäsverket	286 (ex. rökgaskondensering)	293	13
Fjärrvärme	Sörreds panncentral	170 + 30 (el)	185	
Fjärrvärme	Tynnered panncentral	22	20	
Fjärrkyla	Cerescentralen (Johan Willins gata)	1,87		
Fjärrkyla	Chalmers kraftcentral	2,3		
Fjärrkyla	Gullbergsvass	4,25		
Fjärrkyla	Kungssportsavenyn	1		
Fjärrkyla	Liseberg	1,5		
Fjärrkyla	Lundbystrand (Lindholmsallén/ Karlavagnsgatan)	10,6		
Fjärrkyla	Medicinareberget	2,3		
Fjärrkyla	Odinplatsen	4,75		
Fjärrkyla	Odontologen	1,18		
Fjärrkyla	Perukmakaren	5,35		
Fjärrkyla	Rosenlundsverket	31,6 + 10,5 frikyla		
Fjärrkyla	Sahlgrenska	3,15		
Fjärrkyla	SKF	1,07		
Fjärrkyla	Svenska Mässan	7,85		
Fjärrkyla	Östra sjukhuset	7,6		
Vindel	Arendal/Risholmen	4,1		4,1
Vindel	Gårdsten	2		2
Vindel	Källeberg	2		2
Vindel	Mariedamm	2		2
Vindel	Töftedal	3,5 (9 st varav Västanvind äger ett)		31,5 (Västanvind 3,5)
Biogas	Arendal biogasanläggning	Rening av gas motsvarande ca 10 miljoner m3 orenad gas per år		
Biogas	Falköping biogasanläggning			
Biogas	GoBiGas, etapp 1	20		
Biogas	Skövde biogasanläggning*	Behandling av högst 75 000 ton vassel samt högst 65 000 ton biologiskt avfall och odlade grödor. Dock totalt högst 100 000 ton.		
Biogas	Sävsjö biogasanläggning*	Produktion av 6 milj. Nm3 rågas/år		
Biogas	Viken biogasanläggning	Produktion av 450 000 Nm3 rågas/år		
Oljelagring	Bergrum Rya 1			
Oljelagring	Bergrum Rya Nabbe			
Elnät	Mellanlagring avfall, förorenad jord			
Elnät	Mellanlagring farligt avfall, utjänta ledningsstolpar			

* Partille Energi AB, Sävsjö Biogas AB samt Skövde Biogas AB avyttrades under 2017.

Bränsle/substrat/köldmedia	Tillståndsmyndighet (Prövningsnivå)
Naturgas	
Bioolja, Eo1	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Eo1	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Eo1, el	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
El, Eo1	(C)
Naturgas	
Naturgas	(B)
Naturgas, Eo1	(C)
Naturgas	
Naturgas, Eo5	Miljödomstolen Vänersborg (A)
Naturgas, Eo1	Miljödomstolen Vänersborg (A)
Pellets, Naturgas	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Energi från avloppsvatten, el	Länsstyrelsen Västra Götalands län (C)
Naturgas, Eo1	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Pellets, naturgas, Eo1	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Flis, naturgas, bioolja, Eo1	Koncessionsnämnden för miljöskydd mfl (A)
Naturgas, Eo1, el	Del i Volvos tillstånd enligt miljöbalken (B)
Eo1, Bioolja	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
R134a	
Litiumbromid	
R134a	
R134a	
R134a	
R134a	
Litiumbromid	
R134a	
R407C	
R134a	
R134a	Miljödomstolen Vänersborg (C – men ingår i A-anläggning)
R134a	
R134a/R407C/R410A	
R134a	
R134a/R407C	
1,5 st	Miljödomstolen Vänersborg (C)
1 st	(C)
1 st (av tot 5)	Länsstyrelsen Västra Götalands län (C)
1 st	(C)
9 st (av tot 21)	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Rågas från GRYAAB	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Råbiogas från Falköping ARV och Viken	
Förgasning av biobränsle	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Slakteriavfall, vassle	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Gödsel, slakteriavfall	Länsstyrelsen Jönköpings län (B)
Gödsel från Nötcenter Viken	Länsstyrelsen Västra Götalands län (B)
Eo1	(C)
tomma	(C)
	(C)
	Länsstyrelsen (B)

Ändringar i tillstånd samt anmälningar under 2017

- Information dammexplosion Rya HVC
- Anmälan bränslebyte RT-flis GoBiGas
- Ansökan förlängd prövotid metanslip GoBiGas
- Beslut försiktighetsmått svaveltillsättning GoBiGas
- Beslut prövotidsutredning processkondensat GoBiGas
- Beslut åtgärder av brister GoBiGas
- Information ändrad invallningsvolym cistern Rosenlund
- Information stoftmätning Rosenlund
- Beslut placering mätplatser Rosenlund
- Domstolsbeslut flytt kylvattenledning Rosenlund
- Anmälan markarbeten Sävenäsverket
- Anmälan flytt ammoniakpåfyllning Sävenäsverket
- Information flislagring och mätutrustning Sävenäsverket
- Anmälan ny panna Gasendal
- Anmälan avveckling av verk Risholmen Arendal vindpark
- Anmälan avveckling pannor Tynnered
- Anmälan förorenad mark Backa panncentral

Produkt till kund (GWh)

	2017	2016	2015
Fjärrvärme	3 511	3 586	3 358
Kraftvärmeel naturgas	215	615	248
Förnybar kraftvärmeel	45	41	46
Förnybar el från vind	79	79	95
Fjärrkyla	82	89	80
Biogas	99	162	170
Överföring gasnät	950	866	871
Överföring elnät	4 340	4 436	4 326

Göteborg Energi AB • Box 53 • 401 20 Göteborg • Telefon 031-62 62 62 • www.goteborgenergi.se